17 OCAK 1988 YIL:6 SAYI:2 800 TL. (KDV dahil)

nokta

EMNİYET MÜDÜRLERİ İŞKENCEYİ ANLATIYOR

İsmet Bozdağ açıklıyor

ATATÜRK'ÜN GİZLİ VASİYETİ

KİŞİLİK ÇİZGİSİ

mithat

ANTALYA
BAKIRKÖY
DENİZLİ
ISPARTA
İZMİR
KADIKÖY
ÜSKÜDAR

AİT

İÇİNDEKİLER

TÜRKİYE

Emniyet müdürleri işkenceyi anlattı 12
Atamaların perde arkası 16
AET'ye üye olunursa... 18
Söyleşi / Özdağlar'ın hükümete bakışı 22
Üniversitede polis sorgusu 24

KAPAK

Atatürk'ün gizli vasiyeti 26

DÜNYA

Davos zirvesine doğru 36
Bir zamanlar Kızıl Tugaylar 38
Yemen'e satılan İngiliz kızları 40

EKONOMİ

Sermaye piyasasında risk faktörü 46
Söyleşi / Nihat Kitapçı 49

TOPLUM

Meslekler anketi 52
Yıldızların altındaki yılbaşı 58
Şehitlikte sınıf farkı 60
Söyleşi / Starların avukatı 64

KÜLTÜR—SANAT

Sinema salonları dolmuyor 66
Yaşam kültürü/ Konforlu rahatsızlıklar 71
Söyleşi / Kim Basinger 74

SPOR

Bol siyaset bol gol 76

DİĞER BÖLÜMLER

Nokta'dan 5
Ne Nerede 6
Panorama / Türkiye 34
Panorama / Dünya 44
Günlerin Getirdiği 50
Mektuplar 78
Bulmaca 80
Test 81
Kutu Kutu 82

FOTOĞRAF: FOTO CEMAL IŞIKSEL

Atatürk'ün gizli vasiyeti

İsmet Bozdağ, kaybolan mühürlü zarfın ve Çankaya arşivinde gördüğü vasiyet zarfının öyküsünü ve içeriğini açıklıyor. Bu gizli siyasi vasiyete göre Atatürk "asker kökenlilerin cumhurbaşkanı seçilmesini" istemiyor.

KAPAK İLLÜSTRASYONU: ŞAHİN ERKOÇAK

(Sayfa 26)

Emniyet müdürlerinden suçlama

Emekli olduktan sonra avukatlık yapmaya başlayan iki eski emniyet müdürü, işkence olayını doğruladılar. Muzaffer Özbayrak ve Erol Bilir'in açıklamaları, işkence tartışmalarına yeni bir boyut getiriyor.

(Sayfa 12)

Özdağlar'dan Özallar değerlendirmesi

Başbakan Özal'ın ilk kabinesindeki bakanı İsmail Özdağlar, Özal kabinesini değerlendirdi. Özdağlar'a göre Özallar nefisleri "çok" gelişmiş kişiler.

(Sayfa 22)

Ortaköy'de olay var

Yılbaşı gecesi Ortaköy'de yıldızların altında hayli şen-şakrak başlayan eğlenceler hüzünle noktalandı. Yeşil dayanışmacıların gerçekleştirdiği gecenin garip bir arbede ile sonuçlanacağı kimin aklına gelirdi ki?..

(Sayfa 58)

Yeni "sarışın bomba" ekranda

Bu hafta bir filmle ekrana gelecek olan Amerikan sinemasının sarışın yıldızlarından Kim Basinger, sinemaya bakışını ve film çalışmalarını anlatıyor.

(Sayfa 74)

21. YÜZYIL SİZİ ARIYOR...

Bir haberleşme sistemi düşünün: Dünyanın her yeriyle görüntülü iş görüşmeleri yapabiliyor, masanızdan kalkmadan borsa işlemlerinizi yürütüyorsunuz. Gerektiğinde, uluslararası bilgi bankalarına bağlanarak istediğiniz yazılı ve görsel malzemeyi hemen ekranınıza getiriyorsunuz. Ofisinizden bütün o gereksiz kağıt, dosya, kablo yığını temizleniyor.

Evdesiniz. Bilgisayar ekranına çizdiğiniz şemayı işyerinize gönderiyorsunuz.

Sağlığınızdan endişelendiğinizde, evden çıkmadan hastanelerle bağlantı kurabiliyorsunuz.

ULTRA

Bunlar sizin hayalleriniz... Ama bizim gerçeklerimiz!

ISDN

PTT, Netaş ve Northern Telecom işbirliğiyle kurulan ve sayıları her gün artan DMS Sayısal Santralları, şimdi bütün bu hayalleri gerçek kılacak ISDN* sistemine imkân veriyor. Hem de uzak bir gelecekte değil, hemen, şimdi!

Nedir ISDN? Tek bir telefon hattından aynı anda ses, görüntü, veri, yazı ve video haberleşmesini sağlayan tümleşik bir şebekedir.

Evdeki ya da ofisteki telefon, telefaks, teleks gibi elektronik haberleşme cihazlarını tek bir abone hattına, tek bir telefon numarasına bağlayan ve sınırsız iletişim imkânları yaratan bir sistemdir.

ISDN bir deneme değil, kaçınılmaz bir zorunluluktur. İnsanları, evleri, işyerlerini, bölgeleri, ülkeleri daha gelişmiş, daha rahat, daha kolay bir dünyaya ulaştıran bağlantıdır. Geleceğe umutla bakan, hayallerini ciddiye alan kişi ve kuruluşlara yarının dünyasında yer açan, saat, mesafe, dil engellerini kaldıran sistemdir.

Evet, sizi 21. yüzyıl arıyor... ISDN hatlarından!

Netaş

PTT, NETAŞ VE NORTHERN TELECOM İŞBİRLİĞİ.

* ISDN (Integrated Services Digital Network: Tümleşik Hizmetler Sayısal Şebekesi)

"Türkiye'de işkence olgusu bir gerçektir. Bana göre, işkence olgusunu inkâr etmek, işkenceyi teşvik etmektir. (....) Emniyetteki ifadelerinde sanıklardan suçunu inkâr eden kimse yoktur. (....) Bu işkence sürecini azaltmanın kaçınılmaz sonucudur. Ama, savcılığa gelince herkes itiraflarının baskı sonucu yapıldığını, uydurma olduğunu söyler. Bunların doğruluğu artık yüksek mahkemelerce kabul edilmiştir. Yüksek mahkemeler, emniyet ifadelerinin tek başına geçerli olamayacağını özellikle belirtiyor. Bu ifadeler ancak yan delillerle doğrulanırsa geçerli olabilir diyor... Bu karar bile işkencenin varlığının kabulünü gösteriyor..."

"İşkence vardır", "İşkence yoktur" tartışmasının doruğa çıktığı şu son günlerde, yukarıdaki iddialar bir muhalefet partisi mensubuna ait olsalardı pek fazla haber değeri taşımayacaklardı. Ama, bu cümleler, 22 yıl emniyet örgütünün çeşitli kademelerinde çalışmış ve emniyet müdürlüğü yapmış birine aitse, işte o zaman iş değişiyor... Sedat Caner'in, olay yaratan itirafları dışında, işkence olayları bugüne kadar kamuoyuna hep "mağdurlar" tarafından yansıtılmıştı. Bu kez, **Nokta**, iki eski emniyet görevlisinin gözüyle konuya yaklaşıyor. Bunlardan biri, yukarıda işkence hakkındaki görüşlerini okuduğunuz eski emniyet müdürlerinden Muzaffer Özbayrak... Diğeri ise yine eski bir emniyet amiri olan Erol Bilir... Görev süresi sırasında, kendi yakını olan bir gence bile işkence yapılmasını engelleyemediğini **Nokta**'ya anlatan Erol Bilir, ayrıca şu anlamlı açıklamayı yapıyor: "Şimdiye kadar hiçbir İçişleri Bakanı 'Türkiye'de işkence yasaktır, bundan böyle işkence konusu bana geldiği takdirde bunu yapan kişiler hakkında en zecri tedbirleri uygulayacağım' dememiştir..."

İşte, işin başından beri üzerine gitmeye çalıştığımız nokta burada düğümleniyor. Çağın bu en büyük insanlık suçunu görmezlikten gelmekle hiçbir şey halledilmiyor. Gün geçtikçe yoğunlaşıyor bu iddialar. Bunun en son trajikomik örneğini de yine bu hafta **Nokta**'nın sayfalarında okuyacaksınız. Bu kez, polisten işkence gördüğünü mahkeme tutanaklarına geçiren bir bekçi var huzurlarınızda...

Tüm bu iddiaların sonu nasıl gelecek? Nasıl kurtulacağız bu illetten... Muzaffer Özbayrak'ın dediği gibi "inkâr yoluna gitmeden..." Erol Bilir'in dediği gibi "Türkiye'de işkence yasaktır" diyebilecek devlet adamlarıyla... Kısaca her şeyi açık seçik ortaya koyarak, mücadele ederek...

Ve bu yolda ilk "hayırlı adım", haftanın son günlerinde atıldı. Bakanlar Kurulu uzun bir tereddütten sonra Avrupa Konseyi, işkence sözleşmesini imzalamaya karar verdi. Bu bir anlamda Batı'ya "İşkence yok" garantisini verdiğimiz anlamına geliyor...

Bu ilk olumlu adımın devamını bekliyoruz...

★ ★ ★

Ve Ardıç kuşu uçup gitti... Üç yıla yakın bir süredir yazılarını keyifle okuduğumuz Engin Ardıç aramızdan ayrıldı. İzlenimler başlığı altında **Nokta**'ya nostaljik tatlar veren Engin'e yazarlık yaşamında başarılar dilerken ondan boşalan sayfalarda yapacağımız bir yenilikten söz etmek istiyoruz... İzlenimler'in adı, "Virgül" olarak değişiyor. Bu bölümde, **Nokta**'nın üslubundan ve biçiminden ayrı "uçuk" sayfalarla karşılaşacaksınız. **Nokta**'nın Virgül'ünde ilginç kişilerin birbirleriyle yaptığı söyleşilerden foto-şakalara, ünlü kalemlerin izlenimlerinden, karikatür ustalarının sürprizlerine kadar uzanan değişik bir yelpaze bulacaksınız. Ve de seveceksiniz...

Arda Uskan

nokta

SAHİBİ
Gelişim Yayınları A.Ş. ve Süreli Yayınlar A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı
Ercan Arıklı

YAYIN KURULU BAŞKANI
Dr. Adil Özkol

YAYIN KURULU Duygu Asena, Korhan Atay, Aycan Giritlioğlu, Gülay Göktürk, Deniz İnsel, Dr. Salih Memecan, Mustafa Özyürek, Emin Tanrıyar, Hıncal Uluç, Arda Uskan, Hilmi Yavuz

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Arda Uskan

GENEL YAYIN YÖNETMEN YARDIMCISI
Gülay Göktürk

ANKARA TEMSİLCİSİ
Aycan Giritlioğlu

GÖRSEL YÖNETMEN
Salih Memecan

SORUMLU HABER MÜDÜRÜ
Emin Tanrıyar

İSTİHBARAT ŞEFLERİ Korhan Atay (İstanbul), Erdal Kılıçoğlu (Ankara)
DIŞ HABERLER Aydın Demirer, Viki İzrail
EKONOMİ Nilgün Uysal
TOPLUM Levent Tayla
KÜLTÜR Haşmet Babaoğlu
SANAT Sungu Çapan
HABER ARAŞTIRMA BÖLÜMÜ Hümeyra Özalp, Eren Külahlı
YAYIN DANIŞMANI Engin Ardıç
REDAKSİYON Alper Görmüş
TEKNİK SEKRETER Tahsin Armağan
BÜROLAR İstanbul: Hakan Akçaoğlu, Figen Akşit, Ayşe Baştürk, Ali Boratav, Yücel Göktürk, Sefa Kaplan, Şaziye Karlıklı, Gülçin Tahiroğlu, Mahmut Övür, Serhat Öztürk, Mehmet Yalçın
Ankara: Gül Büyükbeşe, Ruşen Çakır, Hıdır Göktaş, Can Karakaş, Cengiz Kuşçuoğlu, Haluk Müftüoğulları, Nuray Şirin, Aytekin Yıldız
İzmir: Ahmet Kökçü
Yurt dışı: ALMANYA: Yağmur Atsız, İSVEÇ: Abdullah Görgün, YUNANİSTAN: Mihail Vasiliadis, KIBRIS: Serdar Saydam
GÖRSEL BÖLÜM Nihan Bilkay (Görsel Yönetmen Yardımcısı), Nejat Ceyhan
FOTOĞRAF Adem Altan, Erzade Ertem, Batuhan Kıran, Ümit Kırdil
TEKNİK ŞEFLER Ahmet Aksel (Düzelti), Yurdakul Işıtman (Renk Ayrımı), Serpil Köse (Dizgi), Fazıl Mecit (Pikaj-Montaj), Yalçın Salur (Kamera), Savaş Kayar (Fotoğraf Laboratuvarı)
KATKIDA BULUNANLAR Pertev Atasoy, Hakkı Deveci, Reha Erdoğan, Hilkat Saydamer, Şahin Erkoçak, Ayça Gülsoy, Emre Ulaş, Hızır Tüzel, Kamil Yavuz, UBA
Adres Gelişim Yayınları, Levent - İstanbul
Tel: 169 66 80 (20 Hat) TELEX: 26510
REKLAM Kadriye Filiz, Bülent Öner
REKLAM İÇİN TELEFON 169 66 80
ANKARA BÜROSU Konur Sokak No: 7/4 Tel: 117 44 50 (5 Hat)
Fax Tel: 1183527 TELEX: 42008
İZMİR BÜROSU Şehit Nevres Bulvarı Sedir Ap. No. 5/5 Alsancak-İzmir Tel: 21 27 58—22 37 80
SATIŞ BÜROLARI İstanbul Klod Farer Cad. Oğuz İşhanı No: 25 Cağaloğlu
Ankara Konur Sok. 7/4 Kızılay
BASILDIĞI YER GE-PA Basım Sanayi ve Ticaret A.Ş.
DAĞITIM Hürriyet Holding A.Ş.

GELİŞİM

BAŞKAN VEKİLİ VE GENEL KOORDİNATÖR/ Mustafa Özyürek, **BAŞKAN YARDIMCISI/ Finansman** Ümit Umar, **BAŞKAN YARDIMCISI / İdare-Reklam** Deniz İnsel, **HALKLA İLİŞKİLER VE ARAŞTIRMA MÜDÜRÜ** Fatoş Erbil, **SATIŞ MÜDÜRÜ** Yıldırım Ünverdi, **TEKNİK MÜDÜR** Güman Birincioğlu, **DIŞ İLİŞKİLER MÜDÜRÜ** Ayşe Karabece

KİTAP

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ TARİHİ I, Mehmet Ali Aybar, BDSYayınları,İstanbul, Ocak 1988, 308 sayfa.

"Ezelden-ebede sürüp giden sosyal mücadeleler de süreklilik gösteren ülkelerde, bu sürekliliği sağlayan önemli etkenlerden biri de bilgi ve deney aktarımının sürekli olmasıdır. Türkiye'deyse böyle bir gelenek yoktur. Mücadelelerde başarıyı belirleyen çoğu kez ütopya değil dışımızdaki gerçeklerdir. Ütopya güzeldir, çekicidir, gerçekler değil. Güzele varmak, gerçekleri görmek, onların hakkından gele gele yürümekle

mümkündür ancak. Bu da bilim adamı titizliğini gerektiren ciddi bir iştir." İşte BDS Yayınları'nın bastığı **Türkiye İşçi Partisi Tarihi I,** bilimsel yöntemi, hayatında düstur edinmiş bir eylem adamının, kuruluşundan itibaren yakın tarihimizde önemli bir yere sahip olmuş, bir partinin sorumluluğunu 8 yıl omuzlamış Mehmet Ali Aybar'ın eseri. Ülkemizde sosyalizm kavramını emekçi halk yığınlarına ulaştırmış, TBMM'ye ilk kez sosyalist milletvekili sokmuş TİP'in, teorisi ve pratiğiyle Aybar tarafından kaleme alınmış tarihinin ilk cildi, TİP'in meclise girdiği 1965'e kadar olan dönemini kapsıyor. 2000 sayfa kadar tutacak ve beş ciltte tamamlanacak olan TİP tarihinde Aybar'ın dili rahat ve ilgiyle okunuyor. Yer yer geri dönüşlerle, 45 yıllık demokrasi, bağımsızlık, sosyalizm mücadelelerine dönerek, yakın tarihimizde yeni sayfalar açmış TİP'in kökenlerini ortaya koyan **Türkiye İşçi Partisi Tarihi I** özellikle konuyla yakından ilgilenenlerin mutlaka edinmesi gereken bir kitap.

Demir Leydi'nin başını derde sokan anılar

CASUS AVCISI. Peter Wright'den çeviren: Gönül Suveren, Kelebek Yayınevi, İstanbul, Kasım 1987, 363 sayfa.

Bir süre önce İngiltere'de yasaklanan, neden sonra yayınlanabilen ve Başbakan Thatcher'ın başını Yüksek Mahkeme'yle derde sokan **Casus Avcısı-Spy Catcher,** Gönül Suveren'in çevirisiyle KelebekYayınları'nca yayınlandı. İngiliz haberalma örgütünün kilit noktalarından birinde çeyrek yüzyıl çalışan Peter Wright'ın, romanlardan ve filmlerden herkesin aşina olduğu casusluk mesleğinin gerçeklerini gözler önüne serdiği bu kitap, elimizdeki "sansür edilmemiş" haliyle sürükleyici bir gerilim romanı gibi okunuyor. James Bond serüvenlerinden iyi tanıdığımız M15'de

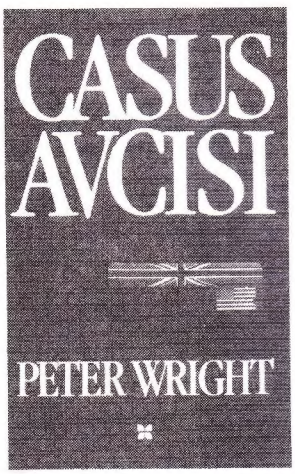

uzun yıllar çalıştıktan sonra 1976 Ocak'nda emekli olan ve yeniden gerçek dünyaya katılan Peter Wright'ın olağanüstü anılarından bütünlenen **Casus Avcısı,** sayfalar boyunca casusluk dünyasının gizli ve karanlık kulvarlarına daldırıyor okuyucuyu. 1987'de İngiliz hükümetinin yayınlanmaması için büyük çabalar sarfettiği ve casusluğun bilinmeyen yanlarını kâğıda döken bu anılar toplamının ilginçliği, büyük ölçüde yüksek düzeydeki görevlerde bulunmuş bir yetkili-emeklinin kaleminden çıkmış olması. İngiliz casusluk örgütünün "ipliğini pazara çıkararak" tüm dünyada büyük ilgi uyandıran **Casus Avcısı,** elçiliklerdeki "köstebek"lerin, elektronik dinleme sistemlerini, şifrelerin, çeşitli kirli ve "ıslak" işlerin (cinayetlerin) içyüzünü ilk elden yer yer gerçek isimlerle anlatmasıyla soluk soluğa, keyifle okunup tüketiliyor. Özellikle bu türün meraklılarının bitirmeden elden bırakmayacakları bir kitap **Casus Avcısı.**

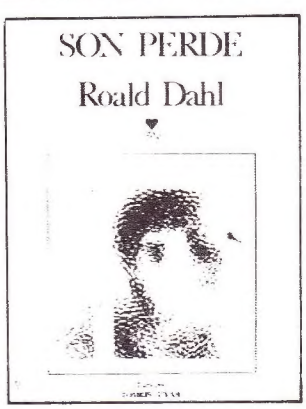

SON PERDE, Roald Dahl'dan çeviren Tomris Uyar, Can Yayınları, 196 sayfa.

Özellikle Anglosakson ülkelerde çocuklar için yazdığı kitaplarla, öyküleriyle çok okunan ve çok satan, Norveç kökenli yazar Roald Dahl'ın öyküleri, Tomris Uyar'ın çevirisiyle dilimize kazandırıldı. İkinci Dünya Savaşı'na pilot olarak katılan ve Hollywood'un kişilikli ve dişli oyuncularından Patricia Neal'le uzun yıllardan beri devam eden mutlu bir beraberliği sürdüren yazar, bir ara karısının yakalandığı amansız hastalıktan kurtulmasında da en büyük desteği olmuştu. Can Yayınları'nın Çağdaş Dünya Yazarları dizisinde yayınlanan **Son Perde**, Roald Dahl'ın öyküleri arasından Tomris Uyar'ın seçip Türkçeleştirdiği on öyküden oluşuyor. "Çağdaş toplumun bireye yaşattığı 'temel kaygı' duygusunu, zaman zaman alaycı, nükteci bir dille ve sağlam bir kurguyla işleyen" yetkin bir yazarı tanımak isteyenlere birebir **Son Perde**. Gri fanteziler üreten, tedirgin ve sisli puslu bu kuzeyli sesin öykülerini seveceksiniz.

En çok satan kitaplar

1. **Ziverbey Köşkü,** İlhan Selçuk, Çağdaş Yayınları (1)
2. **Biz Duvar Yazısıyız,** Gülay Kutal, Metis Yayınları (3)
3. **Kadının Adı Yok,** Duygu Asena, Afa Yayınları (2)
4. **Hayır...** Adalet Ağaoğlu, Remzi Yayınevi (10)
5. **40 Haramiler,** Mustafa Sönmez, Gözlem Yayıncılık (7)
6. **Tarihle Söyleşiler,** Oriana Fallaci, Can Yayınları (5)
7. **Che'nin Ardından,** Derleme, Kıyı Yayınları (9)
8. **Askeri Yargıda Çifte Standart,** Ahmet Atak, Belge Yayınları (6)
9. **Solak Kadın,** Peter Handke, Metis Yayınları (12)
10. **Sıfır Noktasındaki Kadın,** Neval El Seddavi, Metis Yayınları (4)
11. **Sanık Ayağa Kalk,** Ahmet Kahraman, Milliyet Yayınları (11)
12. **Nasıl bir Demokrasi İstiyoruz,** Server Tanilli, Amaç Yayıncılık (13)
13. **Özal'lı Yıllar,** Yavuz Donat, Bilgi Yayınevi (14)
14. **Casus Avcısı,** Peter Wright, Kelebek Yayınları (-)
15. **Dublinliler,** James Joyce, İletişim Yayınları (15)

Bu listenin oluşturulmasında bilgilerine başvurduğumuz kitabevleri: İstanbul'da **Akademi, Acar, Bibliotheque, Deniz, Gençlik ve Nezih,** Ankara'da **Bilgi, Dost, Galeri Arkadaş, Gün, İlhan-İlhan, Dönüşüm ve İmge,** İzmir'de **Dost, İleri** ve **Yavuz,** Antalya'da **Akdeniz.** (Parantez içindeki sayılar, kitabın bir hafta öncesinin sıralamasındaki yerini belirtmektedir.)

KASET

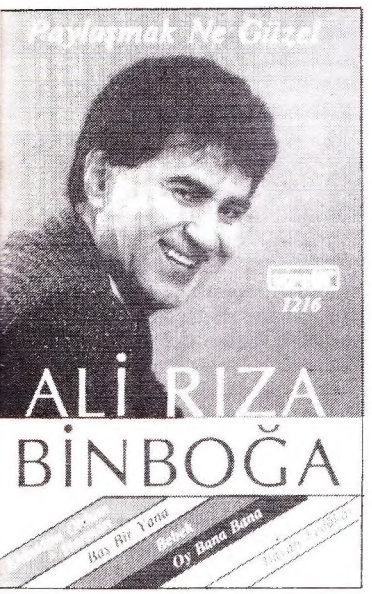

PAYLAŞMAK NE GÜZEL. Ali Rıza Binboğa uzun zamandır ara verdiği müziğe, son bestelerini "Paylaşmak Ne Güzel" adını verdiği yeni kasette sunuyor. Düzenlemelerini Buğra Uğur'un ve Esin Engin'in yaptığı parçalarda, alt yapıların armoni zenginliği, düzenlemelerin sadeliği ve söyleyişini değiştirmiş olan Binboğa'nın farklı tekniği dikkati çekiyor.

SERGİ

ARİF DİNO. Ressam Abidin Dino'nun ağabeyi Arif Dino'nun 1893-1957 deseni, 7 Ocak-1 Şubat arasında İstanbul Galeri Nev'de sergileniyor. Belçika'da ziraat, Cenevre'de siyasal bilimler eğitimi gören Arif Dino, 1924-1929 yıllarında Atina'da portre ressamı olarak ünlendi. Aynı yıllarda Yunan sinemasının kötü adamı oldu. Yazdığı Fransızca şiirlerini 1930'da "Eclosion" adıyla Paris'te yayımladı. 1937'de Nâzım Hikmet'in yazıp yönettiği "Güneşe Doğru" filminde rol aldı. Denizcilik Bankası amblemi, Gelincik sigarası paketi, İzmir Tekel Fuarı Pavyonu gibi tasarımlar yaptı, şiirler yazdı, sanat eleştirileri yayınladı. Bu sergi Arif Dino'nun İstanbul'da ilk sergilenişi.

MAX KLINGER. 19. yüzyılın Alman ressam, gravürcü ve heykeltıraşı Max Klinger'in gravürleri 15 Ocak-14 Şubat arasında İbrahim Paşa Sarayı'nda sergileniyor. Türk Alman Kültür Enstitüsü'nün girişimiyle düzenlenen sergi, genellikle konusunu edebiyattan alan çıplakları ve dinsel tablolarıyla Klimt, Munch gibi ressamları, hatta 20. yüzyılın gerçeküstücülerini ve tüm grafik sanatları derinden etkileyen Max Klinger, simgesel renk ve biçim oyunlarıyla kapsamlı ve kendine özgü estetik bir bireşimi gerçekleştirmişti geçen yüzyılda.

TİYATRO

PIERRETTE DUPOYET/CEHENNEM. 1974'ten beri yazıp, yönetip oynadığı "One Woman Show"larda uzmanlaşan, tiyatroyla sinema oyunculuğunu da birlikte götüren Fransız Pierrette Dupoyet'nin, Dante'nin "İnsanlık Komedyası"ndan esinlenerek yazdığı, yönettiği ve oynadığı bir tiyatro eseri "Cehennem-L'Enfer". Verdi, Puccini ve Schubert'in müziği eşliğinde, alçakların, hainlerin, cimrilerin ve açgözlülerin, zalimlerin, kısacası insanlığın en karanlık karakterlerinin arasında, garip ve düşsel bir yolculuğun anlatıldığı bu oyun, 1986 Avignon Festivali'nde başarı kazanmıştı. **Cehennem** 11 Ocak Pazartesi saat 19.00'da D.T. Taksim Sahnesi'nde.

Pierrette Dupoyet

Rambo IV olur da Superman IV olmaz mı?

SİNEMA

SÜPERMAN IV (Süperman IV, The Quest for Peace). Bütün devam filmlerinin akıbetine uğrayan Süperman'in yeni serüvenlerini aktaran son filminde yine Christopher Reeve dünyayı belalardan kurtaran çizgi roman kahramanını canlandırıyor. Mariel Hemingway, Margot Kidder, Gene Wilder ve Sting gibi ünlülerin Reeve'e eşlik ettiği serinin bu dördüncü filmini Michael Kagan yönetmiş. Görsel efektlerine ve başarılı çekimlerine karşın esprisini yitirmiş bu film, yine de çocuksu düzeyiyle genç seyircilerin ilgisini toplayabilir.

KONSER

TİMOTHY WALKER/JUDITH HALL. Günümüzün önde gelen flüt sanatçılarından Judith Hall ve tanınmış klasik gitarcı Timothy Walker, 14 Ocak saat 19.30'da İstanbul Vezneciler'deki Kuyucu Murat Paşa Medresesi'nde, 15 Ocak saat 20.30'da Bursa D. Güzel Sanatlar Galerisi'nde ve 18 Ocak saat 20.00'de de Ankara Hacettepe Üniversitesi'nde konser veriyorlar. Ibert, Bach, Honegger, David Bedford, Carulli, Giles Swayne, Tarrega ve Villa Lobos'un eserlerinden oluşan bir program sunacak olan sanatçılardan Timothy Walker, Narciso Yepes'in, Judith Hall ise Jean-Pierre Rampal'ın yetiştirmesi.

10 OCAK Pazar

TV1

08.00 Açık Öğretim
10.00 Voltron
10.25 Pazar Sineması "Mutfaktaki Zebra" ➡
11.55 Pazar Konseri
12.40 Haberler
12.45 Hanımlar Sizin İçin
14.15 Birinci İnönü Zaferi
14.30 Spor
16.15 TV'de Sinema "Hannover Caddesi" ➡
18.00 Haberler
18.15 Askerler - 11
19.05 Kanun Kanundur
20.00 Haberler
21.00 Kuruluş - 1
22.25 Panorama
23.15 Spor
00.25 Haber Dosyası

TV2

14.00 Haberler
14.10 İşte Pazar
17.00 Bitmeyen Görev
17.45 Tabiat Belgeseli
18.30 TV'de Sinema "Toplantı"-1 ➡
20.10 Sazlarla Başbaşa
20.15 Bizim Ev
21.00 Spor
21.30 Haberler
22.05 Orhan Boran'la Pazar Geceleri
24.00 Haberler

11 Pazartesi

TV1

06.30 Açık Öğretim
08.00 Günaydın Türkiye
10.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Palmer Kasabası - 13
18.00 He-Man
18.35 Cosby Ailesi - 2
19.00 Her Şey İnsanlar İçin
20.00 Haberler
21.00 Kuruntu Ailesi
21.50 Gezelim Görelim
22.55 Garibaldi - 2 ➡
23.40 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Bizim Sınıf"
19.35 Bizim Sazımız Bizim Sözümüz
20.00 Bebek
21.00 Yaşayan Bestecilerimiz
21.30 Haberler
22.05 Verdi - 2
23.00 Tele-Mozaik
23.45 Haberler

12 Salı

TV1

07.00 Açık Öğretim
08.00 Günaydın Türkiye
10.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra ➡
17.00 Haberler
17.15 Akşamın Getirdikleri
18.45 Rüzgâr Gülü
19.20 Emret Bakanım - 2
20.00 Haberler
21.00 TV'de Sinema "Harika Çocuk" ➡
23.10 Dikkat
23.20 İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Musikisi İcra Heyeti
23.45 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Çocuk Tiyatrosu"
19.35 Besteciler ve Yorumcular
20.00 Sazlarla Başbaşa
20.15 Süper Piramit
20.45 Haftanın Dizisi "Perde Arkası" - 4
21.30 Haberler
22.05 Süpervizyon
22.55 Kanun Namına - 7
23.40 Haberler

13 çarşamba

TV1

06.30 Açık Öğretim
08.00 Günaydın Türkiye
10.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Sağlıklı Olmak
17.55 Az Gittik Uz Gittik
18.30 Spor Magazin
19.25 Altın Kızlar
20.00 Haberler
20.45 Hayatımdan Bir Yıl - 2
21.40 Ben Bilirim
22.40 Quincy - 9
23.30 Porto - Ajax Süper Kupa Futbol Karşılaşması ➡
01.15 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar "Düğme Burun" - 14
19.30 Dünden Bugüne Musikimiz
19.55 Belgesel
20.40 Perihan Abla
21.30 Haberler
22.05 Dünya Sinemalarından "Av" ➡
23.45 Haberler

14 Perşembe

TV1

07.00 Açık Öğretim
08.00 Günaydın Türkiye
10.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Bizim Sınıf
17.40 Köşeli Leopar - 2
18.10 Walt Disney'in Harika Dünyası
18.55 İl İl Türkiye
19.25 İnanç Dünyası
20.00 Haberler
21.00 Kıbrıs'ta Vuruşanlar
22.00 Anadolu'dan Çeşitlemeler-2
22.30 Sinema Tarihinden "Altına Hücum" ➡
23.55 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Satranç - 2
19.35 Dizi "Dokunmayın" - 2
20.00 Küçük Konser
20.15 Sohbet
20.45 Haftanın Dizisi "Perde Arkası" - 5
21.30 Haberler
22.05 Hafta Arası
23.40 Haberler

15 cuma

TV1

06.30 Açık Öğretim
08.00 Günaydın Türkiye
10.00 Kapanış
15.00 Açılış
15.01 Haberler
15.15 Öğleden Sonra
17.00 Haberler
17.15 Gençlik ve Bilim
17.30 Polyanna - Son
18.00 Gençlik
19.25 Charles İş Başında-13
20.00 Haberler
21.00 Kavanozdaki Adam - 1
22.00 Sahne
22.55 Mavi Ay - 14
23.45 Haber Dosyası

TV2

19.00 Haberler
19.10 Merhaba Çocuklar
19.35 Gençlerle Birlikte
20.10 Dizi "Gizli Görevli" - 2
21.00 İslam ve Toplum
21.30 Haberler
22.05 TV'de Sinema "Şok" ➡
23.45 Haberler

16 cumartesi

TV1

08.00 Açık Öğretim
10.00 Cumartesiden Cumartesiye
13.00 Cumartesi-13
15.00 Maceracılar - 1
15.50 Felaket - 2
16.45 Haberler
16.50 TV'de Sinema "Yaşama Sebebi" ➡
18.30 Otuzların Dünyası
18.55 Silahlı Kuvvetler Saati
19.05 Perihan Abla
20.00 Haberler
21.00 Bir Cumartesi Gecesi
23.00 TV'de Sinema "Üç Perdelik Cinayet" ➡
00.30 Tele - Pop
01.10 Haber Dosyası

TV2

14.00 Haberler
14.10 TV'de Sinema "Örnek Bir Genç Kız" ➡
15.40 Bilgisayar Dünyasından
16.40 Pop Caz
17.15 Belgesel "Deniz Sirki"
17.45 Dizi "Fırtına Gemisi" - 1
18.10 Spor
18.35 Dizi "Kay O'Brian" - 2
19.25 Belgesel
20.20 Nuray Hafiftaş ve Turan Şan Konseri
20.45 Haftanın Dizisi "Perde Arkası" (Son)
21.30 Haberler
22.05 TV'de Sinema "Ziegfeld Follies" ➡
23.55 Haberler

TELEVİZYON

TV1 MUTFAKTAKİ ZEBRA (Zebra in the Kitchen). Ailesiyle birlikte ormanda mutlu bir yaşam süren ama babasının işlerinin bozulması nedeniyle şehre taşınmak ve çok sevdiği dağ aslanından ayrılmak zorunda kalan küçük Chris'in öyküsünü aktaran Mutfaktaki Zebra, pazar sabahlarının genellikle çocuk-hayvan dostluğunu işleyen, sıradan Amerikan filmlerinin eski örneklerinden biri. Ivan Tors'un yönettiği filmin oyuncuları Jay North, Martin Milner, Andy Devine, Joyce Meadows ve "Dallas"ın Jack Ewing'i olarak hatırlayabileceğiniz Jim Davis. 1965 ABD yapımı, 93 dakika.

10 Ocak Pazar

TV2 TOPLANTI (Gathering). "Grease"le adını duyuran Randal Kleiser'in yaptığı bu TV filmi, ölmek üzere olduğunu öğrenince ayrı yaşadığı karısıyla ve o güne kadar aralarında sürtüşmeler olan çocuklarıyla ilişkilerini düzeltmek isteyen bir adamın (Edward Asner) öyküsünü anlatıyor. Karısı Kate de (Maureen Stapleton) ona yardımcı olunca bütün aile tüm kırgınlıkları unutup yılbaşında bir araya geliyorlar... Bu TV filmi, duygusal bir aile melodramı boyutlarından öteye gidemiyor. Ama pazar günü rehavetinde bu kadarı da yetiyor diyorsanız ve

M.Stapleton Hollywood'un karakter oyuncularından

özellikle "Gazeteci Lou Grant" adlı başarılı TV dizisinden anımsayacağınız tonton Edward Asner,'i izlemek istiyorsanız mesele yok. 1977 ABD yapımı, 100 dakika.

10 Ocak Pazar

TV1 HANNOVER CADDESİ (Hannover Street). Harrison Ford'un Steven Spielberg'in filmlerindeki kişiliğini bulmazdan önceki döneminde yaptığı **Hannover Caddesi,** TRT'nin ilan edip de bir türlü yayınlamayarak sürekli ertelediği filmlerden. Zaman zaman kimi ilginç çıkışlar yapabilen yönetmen Peter Hyams'ın yazıp yönettiği bu

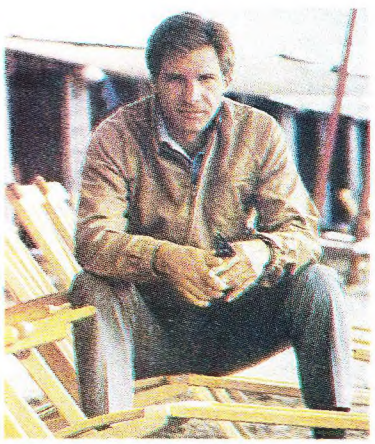

"Hannover Caddesi" Harrison Ford'un ünlenmeden önceki filmlerinden

film, beylik bir savaş ve aşk serüveni. İkinci Dünya Savaşı'nın en civcivli yıllarından 1943'ün Londra'sında, Amerikalı bir bombardıman pilotu (Harrison Ford), İngiliz istihbaratında görevli birinin Kızıl Haç'ta çalışan güzel karısına (Lesley Anne -Down) tutuluyor. Üstelik aynı kadına tutkun iki erkek de birlikte aynı göreve çıkmazlar mı? Seyreyleyin siz o zaman karışıklığı. Peter Hyams'ın bu savaş dekorunda geçen alışılmış "hissi dram"ı, Harrison Ford, Christopher Plummer, Alex McCowen ve özellikle güzelliğinin doruğundaki İngiliz yıldız Lesley Anne-Down'ın sayesinde **izlenebilir bir aşk öyküsü.** 1979 İngiliz yapımı 108 dakika.

10 Ocak Pazar

TV1 GARİBALDİ (Garibaldi, The General). TRT'nin yeni yayın döneminin en parlak dizilerinden biri. Dört bölümlük dizide, birçok savaştan sonra ülkesini Avusturya ve Fransız işgalinden kurtararak İtalyan birliğini kuran general Giuseppe Garibaldi'nin yaşamı, serüvenleri ve aşkları konu ediliyor. İtalyan tarihinin efsanevi kahramanını İtalyan sinemasının ünlü aktörlerinden Franco Nero'nun canlandırdığı dizide ayrıca Erland Josephson, Jacques Perrin, Philippe Leroy ve Hector Alterio gibi ünlü oyuncular da rol almış. Üç kez evlenmiş, beş çocuk sahibi olan Garibaldi'nin hayatına giren kadınlarıysa Angela Molina, Laura Morante, Gila von Weitershausen, Lara Naszinski ve Mirella Banti gibi dilberler canlandırıyorlar. Luigi Magni'nin yönetmenliğini üstlendiği, çekimlerinin İtalya, İspanya, Fransa ve Yugoslavya'da gerçekleştirildiği İtalyan yapımı bir "tarihsel fresk" Garibaldi. Özellikle ikinci bölümünden sonra gerilim kazanan dizinin aslı altı saatlik.

11 Ocak Pazartesi

TV1 DERMAN. -Osman Şahin'in bir öyküsünden Ahmet Soner'in yazdığı senaryodan Şerif Gören'in çektiği **Derman,** Gören'le Hülya Koçyiğit'in **Firar** ve **Kurbağalar** gibi filmlerle sürecek olan verimli işbirliğinin de başlangıcı olmuştu. **Derman**'da Ankara'dan Ağrı'nın bir köyüne tayini çıkan ebe Mürvet'in şiddetli kar yağışı ve zorlu kış koşullarından ötürü çevreyle ilgisi kesilen bir köyde mahsur kalışını izleyeceğiz. Konuk edildiği evde Şehmuz'la (Tarık Akan) tanışan ve bir an önce sağlık ocağındaki görevine başlamak için sabırsızlanan Mürvet (Hülya Koçyiğit), kar yağışının kesildiği bir gün Şehmuz'un önderliğinde kızakla yola çıkıyor. Ancak yolda kar yağışı yeniden artacaktır... Şerif Gören sinemasının tipik bir örneği niteliğindeki film, görsel düzeyiyle, kara kışın hüküm sürdüğü doğayı görüntülemekteki başarısıyla dikkati çekiyor. Yan rollerdeki Talat Bulut'la Nur Sürer'in de göz doldurduğu, Gören'in seyirlik niteliklere sahip anlatımıyla değer kazanan **Derman** ekrana gelebilen **çizgi dışı filmlerimizden.** 1983 Türk filmi 85 dakika.

12 Ocak Salı

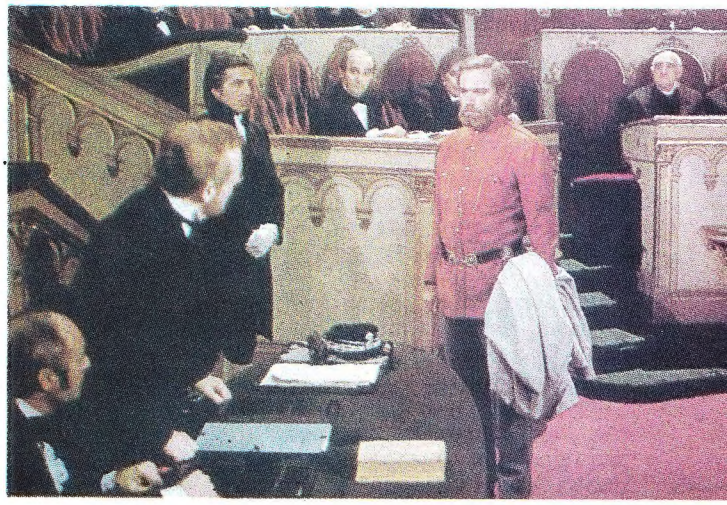

Franco Nero İtalyan yapımı dizide Garibaldi rolünde

TV1 HARİKA ÇOCUK (The Natural). "Sıradan İnsanlar"la kameranın önünden arkasına geçerek yönetmenliği deneyen ve oldukça başarılı bir sonuç elde eden Robert Redford'un yeniden oyunculuğa döndüğü bu film, bir beysbolcunun öyküsü. Barry Levinson'un yönettiği filmde, bir süre önce ekranda izlediğimiz **Brubaker**'den sonra hayranlarına kendini özleten Robert Redford, bütün zamanların en iyi beysbolcusu olmayı düşleyen ama esrarengiz genç bir kadının karıştığı talihsiz bir olay sonucunda spordan on altı yıl kopan beysbolcu Roy Hobbs'u oynuyor. On altı yıllık aradan sonra, yeniden kendisini spor alanla-

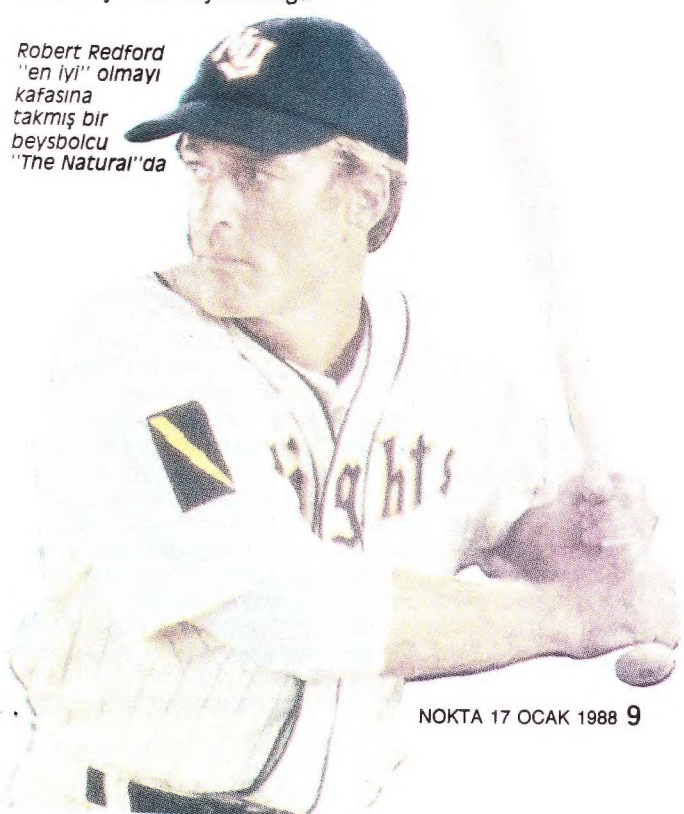

Robert Redford "en iyi" olmayı kafasına takmış bir beysbolcu "The Natural"da

rına kabul ettirmesi de pek kolay olmayacaktır... İlk gösterildiğinde pek beğenilmeyen **The Natural,** Amerikan sinemasının alışılmış sporcu filmlerinden farksız. "En iyisi" olmayı amaçlayan beysbolcu rolündeki Robert Redford'un yanı sıra filmin diğer kozları, Hollywood'un bizde henüz pek tanınmayan ve Hobbs'un çocukluk aşkını oynayan Glenn Close, güzel ve yetenekli Kim Basinger ile usta aktör Robert Duvall. Bernard Malamud'un kitabından sinemaya uyarlanan **Harika Çocuk,** genç yönetmen Barry Levinson'un da ikinci filmi. Hazin, içli bir filmin tüm duygusal tuzaklarını kuran ve sonuçta seyirciyi mutlu bir sona kavuşturan **Harika Çocuk,** bu hafta ekranın pek **ilgisiz kalınamayacak filmlerinden** biri. 1984 ABD yapımı, 125 dakika.

12 Ocak Salı

Kupa kazanmanın sevincini yaşayan Portolular

TV1 PORTO-AJAX. Biraz geç bir saatte olmasına karşın tüm futbolseverleri ekran başına çekecek bir final maçı Portekiz'den naklen yayınlanıyor. Ajax'ı Amsterdam'daki ilk maçta 1-0 yenen Porto'nun favori olduğu, Kupa 1 ile Kupa 2'nin şampiyonlarının son kozlarını oynayacakları bu süper kupa finali, devre arası nedeniyle futbolsuz geçen günlerimizi renklendirecek. "Taş gibi bir takım" olan Porto'nun bir başka avantajı da, bir hafta kadar önce Cruyff'un Ajax'ı bırakmış olması.

13 Ocak Çarşamba

TV2 AV (La Caza). Paco, Jose, Luis ve Enrique uzun zamandır bir araya gelememiş dört arkadaştır. Jose bir tavşan avı partisi düzenler. Partiye yeğeni Enrique ile birlikte katılır. Niyeti arkadaşı Paco'dan borç istemektir. Hepsi av partisi için hazırlanırlar ancak bu, sıradan bir tavşan avı hazırlığının dışında bir hazırlığa dönüşür. Dört arkadaş sürekli olarak birbirlerinden kuşkulanmaya, birbirlerini kollamaya başlarlar. Giderek alkol ve sıcak havanın etkisiyle avcıların özel sorunları ve kuşkuları son haddine varacaktır... Günümüzde İspanyol sinemasının en önemli yönetmeni olan Carlos Saura'nın 1966'da Berlin Festivali'nde en iyi yönetmen Gümüş Ayı Ödülü'nü kazandığı, Bunuel etkilerini yansıtan bu filmi, anlatımı ve Luis Cuadrado'nun siyah beyaz görüntü çalışmasıyla sağlanan yoğun atmosferiyle izleyiciyi ekrana bağlayabilir. Bu filmi "hesaplı saldırganlığın, şiddet mekanizmalarının başarılı bir sunuşu" olarak ele almak da mümkün. Saura'nın deyişiyle "Tüm dünyadaki saldırganlığa, savaşın ölümün saçmalığına, zevk için avlanmanın saçmalığına" değinen **Av,** İspanyol sinemasının ekrana gelen ilginç ürünlerinden biri olacak. TV'de kuşkusuz bu haftanın **sinemaseverlerce es geçilmeyecek filmlerinden biri de Av.** 1965 İspanyol yapımı, 93 dakika.

13 Ocak Çarşamba

"Av" Carlos Saura'nın ilk filmlerinden

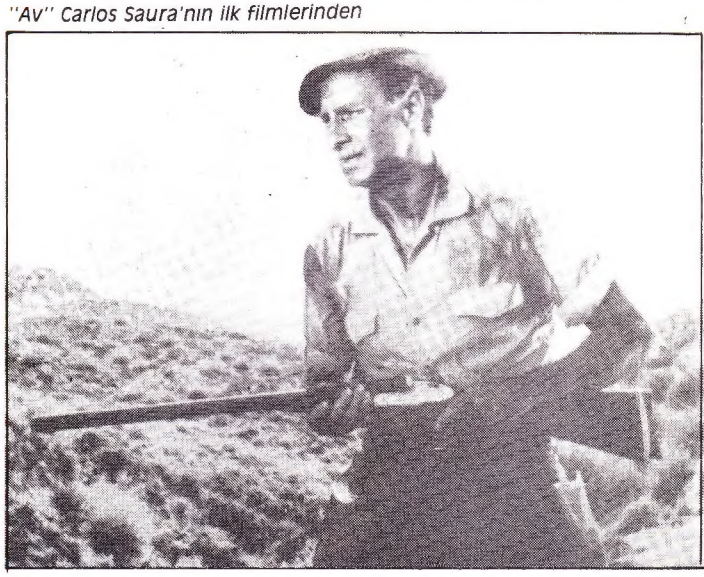

Şarlo "Altına Hücum"da

İzlenmesi gereken bir Şarlo klasiği

TV1 ALTINA HÜCUM (The Gold Rush). Sinema tarihinin en ünlü ve unutulmaz filmlerinden. Sessiz sinema döneminde gerçekleştirilmiş bu filmde Charles Chaplin kendi türünün inceliklerini derli toplu ve yoğun bir biçimde ortaya koyuyor. Altın arayıcılığının moda olduğu ve altın hırsının insanları "delirttiği" yıllarda, gözü dönmüş altın arayıcılarının başlarına gelenlerin anlatıldığı **Altına Hücum,** çoğu sinema eleştirmeni tarafından Chaplin'in başyapıtları arasında anılır. Pandomimden gelen Şarlo'nun unutulmaz gaglarıyla bezediği film, açlıktan postallarını tuzlayıp yemeye giriştiği sahne gibi unutulmaz bölümler içeriyor. Güldürüyle trajediyi kendine özgü bir biçimde kaynaştırıp etkileyici filmlere dönüştüren Chaplin'in sinema sanatına damgasını vuran, çağın en büyük yaratıcılarından biri olduğunu kanıtlayan bu başyapıtını bütün sinemaseverlere salık verebiliriz. Chaplin, Georgia Hale, Mack Swain ve Tom Murray'ın oynadıkları **Altına Hücum**'u evlerinde küçük çapta birer sinematek oluşturan tüm video sahiplerinin kaydetmesi de öğütlenir. **Kaçırmayın, mutlaka izleyin.** 1925 ABD yapımı, 72 dakika.

14 Ocak Perşembe

Gençlik kürü deyince...

"Şok"un A.Delon-A.Girardot çiftfi, yıllar önce "Rocco ve Kardeşleri"nde de beraber oynamışlardı

TV2 ŞOK (Traitement de Choc). Helen (Annie Girardot) arkadaşı Jerome'un ısrarıyla özel bir kliniğe yatarak yaşadığı son yılların ağırlığını ve stresini üstünden atmak ister. Doktor Davilers'in malı olan klinikte genellikle genç yabancı işçiler çalıştırılmaktadır. Dinlenme ve gençleşme kürlerinin uygulandığı klinikteki tedavi usullerinden kuşkuya düşen meraklı Helene, barbar doktora (Alain Delon) rağmen, korkunç gerçeğin peşine düşecektir... Alain Delon, Annie Girardot, Robert Hirsch ve Michel Duchaussoy'un rol aldığı **Şok,** Fransız sinemasının az ama ilginç filmler yapan yönetmeni Alain Jassua'nın. Jassua bilimkurguvari özellikler içeren filme polisiye bir gerilim atmosferi kazandırıyor. Annie Girardot'nun tekil mücadelesinin öne çıktığı **Şok**, Jacques Robin'in başarılı görüntü çalışmasıyla, iyi'yle kötü'nün çatışmasına dönüşüp kendine özgü bir heyecana bürünüyor. Yıllar önce sinemalarda izlediğimiz bu filmi yıllar sonra yeniden izlemek ilginç olabilir. **Şok** özellikle **Fransız sineması tutkunları için.** 1973 Fransız-İtalyan ortak yapımı, 90 dakika.

15 Ocak Cuma

Son haftalarda sık sık ekrana gelen Ricky Schroeder

TV1 YAŞAMA SEBEBİ (A Reasons to Live). Gus Stewart (Peter Fonda) büyük bir şirketin araştırma bölümünün başında çalışmaktadır. Ama şirket müdürü onun bölümünü başka birinin yönetimine vermek ister. Gus Stewart bir yandan bu duruma karşı çıkarken bir yandan da oğlu Alex'in (R. Schroeder) geleceğini düşünmektedir... Yine, "Şampiyon"un sevimli küçük yıldızı Ricky Schroeder'i biraz büyümüş haliyle, Peter Fonda'yla birlikte Peter Levin'in yönetiminde ekrana getiren **Yaşama Sebebi**, oyalayıcı olmaktan öteye gidemeyen, oldukça yeni bir TV filmi. 1986 ABD yapımı, 90 dakika.

16 Ocak Cumartesi

TV2 ÖRNEK BİR GENÇ KIZ (La Petite Fille Modele). Danielle Darrieux, Anne Bos ve Emmanuel Curtil'in oynadığı Jean Jacques Lagrance'ın yönettiği bu Fransız yapımı, romantik polisiye film, çevresindekilerle iyi ilişkiler kurmak isteyen çok zengin ve modern bir genç kız olan Capucine'in öyküsü.

16 Ocak Cumartesi

TV1 ÜÇ PERDELİK CİNAYET (Murder in three Acts). Gary Nelson'un yönettiği, Peter Ustinov'la Tony Curtis'in oynadığı, Agatha Christie'nin ölümsüz kahramanı Hercules Poirot'nun bir serüvenini aktaran bir TV filmi daha. 1986 ABD yapımı, 85 dakika.

16 Ocak Cumartesi

"Üç Perdelik Cinayet"te Tony Curtis de var

"Ziegfeld Follies" müzikal tutkunlarını hoşnut edecek bir film

TV2 ZIEGFELD ÇILGINLIKLARI (Ziegfeld Follies). Uzun süre Broadway'de çalıştıktan sonra sinemaya geçen ve müzikal türünde gittikçe ustalaşan Minnelli'nin gösteri dünyasının ve müzikalin büyükustası Florenz Ziegfeld'in yaşamından kesitler saptadığı bir film "Ziegfeld Follies." Michael Powell'in oynadığı renk, müzik ve dans alanında eşsiz bir müzikal gösteri ustası olan Ziegfeld'in hazırladığı gözalıcı ve göz kamaştırıcı şovlarından seçilmiş bölümlerden oluşan bu filmi özellikle müzikal tutkunu sinemaseverler sevecektir. Bir devrin unutulmayan şarkıları, şovları, ünlü yıldızları ve unutulmaz sahne "numaralarıyla" gerçekleştirilmiş bu Vincente Minnelli müzikali, komedi öğesiyle de destekli ve **haftanın önemli filmlerinden**. 1946 ABD yapımı, 110 dakika.

16 Ocak Cumartesi

MUZAFFER ÖZBAYRAK VE EROL BİLİR'LE SÖYLEŞİ

Emniyet müdürleri işkenceyi anlattı

Av. Özbayrak: " İşkence, siyasi suçlular için oldukça yaygın"

"İnkâr, işkenceyi teşvik anlamına gelir..."

Nokta: İşkence iddiaları devam ederken, bazı yetkililer ve Başbakan Özal, bu iddiaların asılsızlığından söz ediyorlar. Söyler misiniz, bugün Türkiye'de işkence var mı?

Özbayrak: Türkiye'de işkence olgusu bir gerçektir. Bunu kimse inkâr edemez. Bana göre, işkence olgusunu inkâr etmek, işkenceyi teşvik etmektir, zaten bazı yasalarımız da işkenceyi zımni olarak kabul etmişlerdir. Örneğin, 1402 sayılı yasa, Polis Vazife ve Selahiyet Yasası, Ceza Usül Yasası, işkence yapılmasını zımni olarak kabul eden yasalardır.

Nokta: Siyasi suçtan tutuklanmış hemen her sanık mahkemeye çıkar çıkmaz işkence yapıldığını öne sürüyor. Bunların doğruluk derecesi ne kadar, işkence bu kadar yaygın mı?

Özbayrak: Siyasi suçlular için oldukça yaygın. Bizi, hem içerde, hem dışarda zor duruma düşüren baskıya ve zora dayalı ifadeler poliste devam ediyor? Bunu kimse inkâr etmemeli.

Bakınız, emniyetteki ifadelerinde sanıklardan suçunu inkâr eden hiç kimse yoktur. Herkes suçu dört-dörtlük şekilde işlediğini beyan eder, ifadenin altına bir de, "Emniyette herhangi bir baskı ve işkenceye maruz kalmadım, hür irademle açıklamayı yaptım" diye şerh konur. Bu işkenceyi ya da işkenceye uğrama süresini azaltmanın kaçınılmaz sonucudur. Ama, savcılığa gelince herkes, açıklamaları baskı sonucu yaptığını, itirafların uydurma olduğunu söylerler. Bunların doğruluğu artık yüksek mahkemelerce de kabul edilmiştir. Yargıtay Genel Kurulu, Askeri Yargıtay Genel Kurulu, emniyet ifadelerinin tek başına geçerli olmayacağını özellikle belirtiyor, "Bu ifadeler ancak yan delillerle doğrulanırsa geçerli olabilir" diyor. Bu karar bile işkencenin varlığının kabulünü gösteriyor.

Nokta: Polislik mesleğini icra ederken siz de işkence yaptınız mı?

Özbayrak: Hayır, hiç yapmadım. Ben siyasi şubede çalışmadım ama uzun süre uyuşturucu madde kaçakçılığı şubesinde çalıştım. Bu süre içinde ben ve arkadaşlarım böyle bir olaya tanık olmadık. Zaten işkence yapılmasını gerektirecek bir durum yoktu. Bizdeki işkencenin nedeni eğitim yetersizliğinden ya da kolay yoldan başarı kazanmak için yapılan bir şey. Elinizde deliliniz varsa, polisteki ifadenin ne kıymeti var.

Nokta: Peki, sizin zamanınızda durum nasıldı? Siz, personel şubesi müdürü idiniz ve dernek başkanlığı yaptınız. Yani her şeyden haberdar olmanız lazım. Tüm siciller, dosyalar elinizdeydi. O zaman işkence yapılmıyor muydu?

(Devamı 14. sayfa'da)

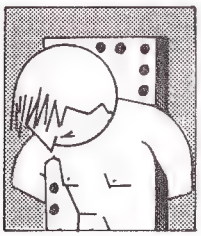

"Müvekkillerim emniyet müdürlüğünde işkence görmüşlerdir. Yapılan işkenceler doktor raporları ile kanıtlanmıştır."

Bu sözleri Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi'ndeki duruşmada avukat Muzaffer Özbayrak söylüyordu. Günlerden 29 Aralık'tı ve Başbakan Turgut Özal'ın Meclis kürsüsündeki "İşkence varsa üstüne gideriz. Bizim zamanımızda işkence olmadı" sözlerinin üzerinden sadece ve sadece dört gün geçmişti...

İşin asıl ilgi çekici yanı avukat Muzaffer Özbayrak sıradan bir avukat değildi. Özbayrak tam 22 yıl emniyet teşkilatında çalışmış, Polis Koleji'nde hocalık dahil çeşitli görevlerde bulunmuş, hatta Emniyet Genel Müdürlüğü'nde Personel Şube Müdürlüğü'ne kadar yükselmişti. Emekliliği dolunca Emniyet Müdürlüğü görevinden ayrılan ve avukatlığa başlayan Özbayrak'ın sözleri bu bakımdan da önemliydi.

"Türkiye Polis Derneği"nin de uzun süre genel başkanlığını yapmış bulunan eski emniyet müdürü, yeni avukat Özbayrak'ı işkence konusunda destekleyen bir başka isim de Erol Bilir'di. Üstelik Bilir de uzun süre emniyet örgütünde çalışmış, polis olarak girdiği teşkilatta hukuk fakültesini bitirdiği için emniyet amirliğine kadar yükselmiş ve tıpkı Özbayrak gibi emekli olduktan sonra avukatlığa başlamıştı.

Urfa'nın emekli Emniyet Müdürü Muzaffer Özbayrak ve İstanbul ve Sakarya'da Emniyet Amirliği görevlerinde bulunmuş olan Erol Bilir, **Nokta** *muhabirleri Mahmut Övür ve Aytekin Yıldız'ın işkence olaylarına ilişkin sorularını yanıtladılar.*

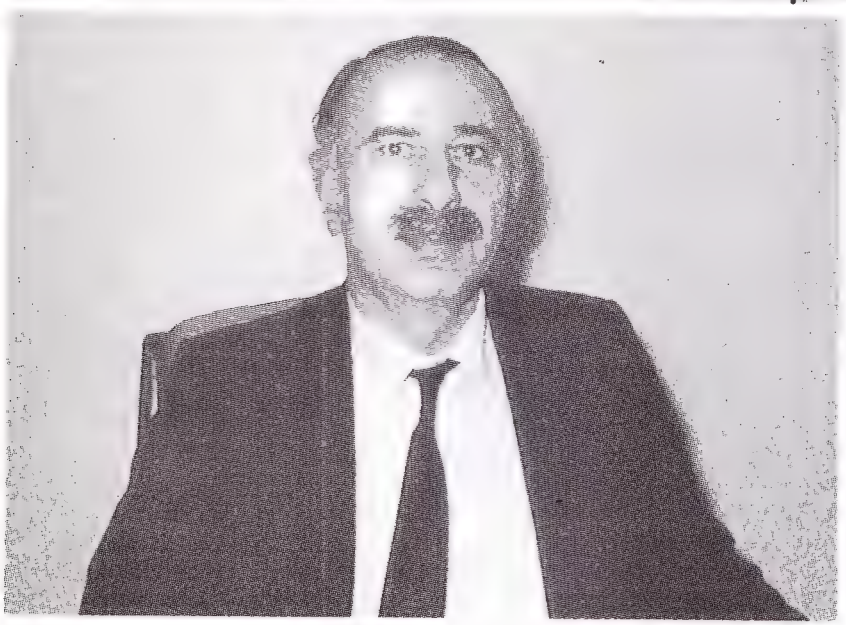

Av. Bilir: " Ellerimle teslim ettiğim öğretmenimin çocuğuna bile işkence yaptılar"

"Yaptıkları işkenceyle öğünenler var..."

Nokta: Siz İstanbul ve Sakarya'da 1. Şube Müdür Muavinliği yapmış eski bir emniyet görevlisi olarak Türkiye'deki işkence konusunda ne diyorsunuz?

Bilir: Türkiye'de işkence vardır. Bunun tersini hiç kimse söyleyemez. Ben polis örgütünü çok seven bir kişiyim, içinden gelmişim. Şimdi ise dışındayım. Ama diğer kuruluşlarımızla kıyaslandığında kötü çalıştığını da söyleyemem. Ancak polisin görevindeki hataların sırıtması vatandaşla devamlı temas halinde olmasındandır.

Nokta: Neden işkence olayları oluyor, başka bir yol yok mu?

Bilir: İşkence konusu şudur; bir sorgulanacak kişi vardır. Sorgulama sonucunda elde edilecek bilgi vardır. İşte işkence, bu bilgilerin normal yoldan alınacağını bilmeyen insanın kaba kuvvet kullanarak yaptığı iştir. Bu bakımdan işkence söz konusu olduğunda, sorgulama ve sorgulayıcı kişinin önemi akla gelir. Sorgulama sistemleri bazı ülkelerde kurumlaşmıştır. Neler yapılır, neler yapılmaz. Bunlar bilinir. Uzman kişiler sorgulamayı yapar. Ve amaç edilen sonuca kaba kuvvet kullanmadan, maddi ve manevi işkence yapmadan ulaşır. Bu da iyi eğitimle olur. Oysa bizde olmayan da işte budur. Bu nedenle bizde polis kaba kuvvet veya manevi işkence yoluyla sonucu bir an önce elde etme yolunu seçiyor. "Adalet mülkün temelidir" denir. Toplumun gerçekten adalet düzeni bozulmuşsa, o toplum çökmeye mahkûmdur. Bizde ise adaletin başlangıcı polistir. Bizim karakoldaki bir polisimizin vatandaştan aldığı ifade, savcıya iddianemesini yazdırıyor, hâkime de kararını verdiriyor. Yani karakoldaki bir polisin, mahkeme kararını etkilediğini söylememiz kesinlikle mümkündür. Polis bu derece önemli.

Nokta: Polisin eğitim durumunu yetersiz mi buluyorsunuz?

Bilir: Polis amir sınıfını yetiştiren Polis Enstitüsü öncelikle fakülte statüsüne getirilmeli ve SBF gibi olmalıdır. Çünkü bu okullarda verilen eğitim yeterli düzeyde değildir.

Nokta: Siz de aynı eğitimden geçtiniz herhalde... Siz de işkence yaptınız mı?

Bilir: Ben lise sonrası polisliğe girdim ve hukuk fakültesini bitirdim. Kendim işkence yapmadım. Kan gördüm mü uzaklaşırım. Tavuk bile kesemem. Ayrıca çok sevgi dolu bir ortamda büyüdüm. Genelde ise toplum yapısı itibariyle çocuk büyürken ezilerek büyür. Ortamını bulunca da ezmek yolunu seçiyor. Bu yapıdaki kişiyi biz polis okullarında eğiterek, bu ezme duygusunu ortadan kaldırıp, insancıl bir yapı kazandırmalıyız.

Önemli bir konuyu size söylemek

Özbayrak: Sıkıyönetim zamanlarında, sıkıyönetim kendine göre bir tim kurar. Sorgulamalarla emniyet direkt ilgilenmez. Sıkıyönetimin görevlendirdiği çok az sayıdaki emniyet mensupları, sıkıyönetim komutanlığına bağlı olarak çalışırlar, askerlerle birlikte sorgulamaları yaparlar.

Dernek başkanı iken, ya da merkezde personel şube müdürü iken, bazı münferit olaylar oluyordu.

Nokta: İşkence aletleri neler? Kim imal ediyor bunları?..

Özbayrak: Ben işkence yapmadığım ve yaptırmadığım için fazla bilmem. Ama öğrendiğime göre, işkencede kullanılan aletler, araba lastiği, normal manyetolu telefon, zincirli makaralar, su hortumları, Filistin askıları gibi şeyler. Herhalde işkence yapmak için detaylı teknik malzeme gerekmiyor.

Nokta: Bunlar nasıl satın alınıyor, karşılıkları hangi ödenekte gözüküyor, masraf olarak ne gösteriliyor?

Özbayrak: İşkence aletleri için herhangi bir ödenek yoktur. Bunların resmi kanaldan sağlanmaları mümkün değil. Zaten çoğu basit aletlerdir. Oradan-buradan ücretsiz sağlanır herhalde. Örneğin emniyette yüzlerce eski oto lastiği vardır, bir-ikisini çıkarıverirler sorgulama odasına.

Nokta: İşkence, emniyet örgütü içindekilerce nasıl karşılanıyor? Arkadaşlarını kınamıyorlar mı? Caydırıcı olamıyorlar mı?

Özbayrak: Emniyet örgütünde büyük bir çoğunluk bu durumdan son derece üzgünler. Bunu özellikle belirtmek isterim. Muayyen küçük bir grup bu işi yapıyor. Bu örgütte yetiştiğimiz için, bizim amacımız da, "Acaba bu örgütü bu illetten nasıl kurtarabiliriz?" dir. Onun için uğraşıyoruz

Nokta: İşkencenin yapıldığı siyasi şubelere ne tür memurlar atanıyor?

Özbayrak: Mahkemelerde gördüğümüz kadarı ile 1.Şubelere daha çok bilinçsiz ve güçlü-kuvvetli kimseler yerleştiriliyor. Emniyet genel müdürlüğünden, bu kimse falan şubeye çalışacak diye atama yapılmaz. Görevliler emniyet müdürlüğü emrine verilir. Oradaki emniyet müdürü kimin hangi şubede çalışacağını tespit eder.

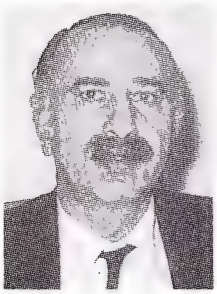

isterim; şimdiye kadar hiçbir İçişleri Bakanı "Türkiye'de işkence yasaktır, bundan böyle işkence konusu bana geldiği takdirde bunu yapan kişiler hakkında en zecri tedbirleri uygulayacağım" dememiştir.

Nokta: Karşı olduklarını söyleyenler var...

Bilir: Söylemek yetmiyor. Teşkilatın iç bünyesinde en ufak üniteye kadar bunu intikal ettirmelidir. Sadece fikri olarak değil, bilfiil bu örneklerin üzerinde durmalı ve işkenceye karışan kişileri cezalandırmalıdır.

Nokta: Yapılmıyor mu?

Bilir: Yapılmıyor. Yani yapılıyorsa bile bence etkin olmayan bir şekilde yapılıyor.

Nokta: Tanık olduğunuz olaylar oldu mu?

Bilir: Tanık olduğum olayları artık açıklamakta yarar görmüyorum. Ancak çok somut olarak şunu anlatabilirim. Öğretmenimin oğlu benim de yakınım olan genç bir çocuk vardı. Bir konuyla ilgili olarak aranıyordu. Bu çocuk bana geldi. Ben bunu arandığı için arkadaşıma teslim ettim. Konuyu da anlattım. Bu benim öğretmenimin çocuğudur, öğretmenlere saygım sonsuzdur. Bizim amacımız ise ıslahtır. Bunu size teslim ediyorum, artık yasal ne varsa yapın. Ancak en küçük bir kötülük olmasın. Daha sonra çocuğun dövüldüğünü ve işkence gördüğünü öğrendim. Hatta çevremde bütün bunları benim yaptırdığım söylendi. İşkence yoluyla insanları ıslah mümkün değildir. Tepki doğurucudur. Topluma kazandırma yerine, topluma yahut devlete kini olanların çoğaltılması yolunu seçmiş oluruz.

Nokta: İşkence konusu tartışıldığında bu işin birkaç kişi tarafından yapıldığı ileri sürülüyor. Siz ne dersiniz?

Bilir: Şimdi bunu söylemek doğru değildir. Birkaç kişinin bunu yaptığını söylüyorlarsa o birkaç kişiyi temizlesinler, bu işkence iddiaları da bitmiş olsun. Ama bunu yapamazlar. O birkaç kişinin temizlenmesi yetmez. Çünkü işkence yapan birkaç kişiden fazladır.

Nokta: Siz 12 Mart döneminde göreve başlamış bir polissiniz. O günlerde neler yaşadınız, anlatır mısınız?

Bilir: Şimdi şu olmuştur, bu olmuştur demek doğru olmaz. Ama şunu söyleyebilirim; emniyet görevlileri mümkün mertebe suçlu-suçsuz ayrımını azami derecede yaparak toplama yapmalılar. Öyle olur olmaz suçlu adedi çoğaltılırsa birikim olur. O birikimi eritebilmek için zaman yetmiyor ve yetmediği için de görevli başka türlü davranıyor. Böyle durumlar her zaman söz konusu. Bu durumda toplananların bulundukları yer bile onlar için işkence olur.

Nokta: Uzun yıllar polislik yaptınız. Unutamadığınız ve sizi etkileyen birkaç örnek verir misiniz?

Bilir: Bir yararı olacağını sanmıyorum. Poliste işkence olduğunu söylemem yeterlidir. Bunun önlenmesi için de çaba sarfetmek en kutsal görevlerden biridir.

Nokta: Merak ettiğim bir şey var, işkence yapılırken bağırmalar, feryatlar duyuyor muydunuz? Bunları nasıl karşılıyordunuz?

Bilir: Olağan karşılardık. Yani devamlı tanık olduğumuz şeylerdi bunlar. Sıradan bir olay gibi geliyordu bize. Başta da belirttiğim gibi tüm bunlar eğitimle ilgili şeylerdir. Polis bazı konularda şartlandırılıyor. Bazı konularda karşısındaki insana düşmanca davranması doğrultusunda şartlandırılıyor. Eğitim sistemimizde bu vardır. Bilhassa polis eğitiminde... Nedir? Şu adam bu ülkenin düşmanıdır. O halde buna her yapılan mübahtır. Böyle bir anlayış insanı insanlıktan uzaklaştırır. Ayrıca polis delillerin toplanması ile görevli olduğunu unutuyor. Bunu yeterli görmüyor. Bir de kendisi ceza veriyor. Polisteki bu anlayış onu işkenceye sürükleyen nedenlerden biridir.

Nokta: Şöyle yaptım, böyle yaptım diye övünenler de oluyor muydu?

Bilir: Evet yaptıklarıyla övünenler vardı.

Nokta: Değişik işkence aletlerinden söz ediliyor ve işkence görenler bunları anlatıyorlar. Sizce bu aletler nereden ve nasıl geliyor?

Bilir: Falaka her yerde ve her zaman var. Diğerlerini görmedim.

...VE YENİ BİR İŞKENCE İDDİASI DAHA

Bekçiye Filistin askısı

Ataköy Karakolu'nda görevli gece bekçisi Ali Karabacak, görevli olduğu halde 2. Şube'de askıya alınarak elektrik verilme işkencesi gördüğünü iddia etti. Karabacak bu iddiayı, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde görülen bir duruşmada ortaya attı

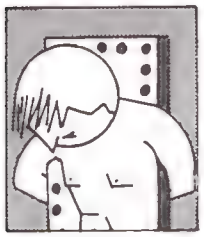

"Emniyette bir odaya sokuldum. Gözlerimi bağladılar, çırılçıplak soyduktan sonra tavana bir ampul gibi astılar, el ve ayaklarımdan elektrik verdiler. Bu işkenceler üç saat kadar sürdü... Elektrik verilirken kemiklerim yerinden çıkacak gibi oluyordu..."

Şimdiye kadar binlerce siyasi örgüt ya da adi suç sanığı, bu sözleri savcılık ifadelerinde veya duruşma salonlarında söylemişler, polisi kendilerine işkence yapmakla suçlamışlardı. Bu kez, bu iddia Ataköy Karakolu'nda görevli gece bekçisi Ali Karabacak tarafından ortaya atılıyordu. Karabacak, bu sözleri, "tanık" olarak dinlendiği, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde söyledi...

"Bekçi Baba"nın başına gelenler. Ali Karabacak, 2 Eylül 1987 sabaha karşı 05.00'te her zamanki nöbet mıntıkası olan Bakırköy Cüzzam Hastanesi civarında devriye geziyordu. Birden gecenin karanlığında kuşkulu hareketlerle dolaşan birkaç kişi belirdi. Düdük sesleri, kaçma, kovalama derken kendini grubun ortasında buldu Karabacak... Silahını çektiyse de etkili olamadı, dayak yediği gibi tabancasını da saldırganlara kaptırdı. Kendine geldiğinde devriye gezen polis ekiplerine durumu bildirdiyse de tüm aramalara rağmen ne saldırganların, ne de silahın izine rastlanamadı. Karabacak'ın şaşırtıcı iddialarına konu olan gelişmeler de bundan sonra başladı...

"İtiraf et..." "Olayın ertesi akşam üzeri 2. Şube'den polisler karakola geldiler ve beni şubeye götürdüler. Orada 1. Kısım'da bir odaya sokuldum. İlk söyledikleri, 'Bu olayın içinde bir kadın parmağı var. Kim o kadın? Bize anlatacaksın' oldu. Ben kadın filan olmadığını söylediysem de, inanmadılar, 'Sen bu silahı sattın, parasını da kadına yedirdin. İtiraf et' diye işkenceye başladılar. Hatta o civarda bir çocuk yuvasında çalışan, akli dengesi biraz bozuk bir kadın vardı, onu bana yakıştırmışlar, şubeye getirdiler. Kadın beni tanımadığını söyledi, ben de onu tanımadığımı belirttim, ondan sonra beni serbest bıraktılar..."

Karabacak, "Olayın şokunu atlatamadan sersem gibi geçti" dediği bir haftadan sonra Şişli Etfal Hastanesi'ne giderek, gördüğünü ileri sürdüğü işkencenin izleriyle ilgili bir rapor alıyordu. Raporda, "Sol el parmaklarında duyu kaybı, sağ kolunda ezikler ve çürükler tespit edilmiştir" deniyordu.

Dev-Sol'cular üstleniyor. Bekçi Ali Karabacak, "Artık beni işimden atarlar" diye kara kara düşünürken sevinçli bir haber alıyordu: Dev-Sol örgütü ile ilgili yapılan operasyonlarda yakalanan bazı kişiler olayı üstlenmiş, "O gece yaya köprüsüne bombalı pankart asacaktık. Ancak bekçi bize engel olmak istedi. Bunun üzerine onu dövüp silahını aldık" demişlerdi. Bekçinin tabancası da bu sanıkların ifadeleri sonucu Bakırköy'de bir kereste atölyesinin duvarının dibine gömülü olarak bulunmuştu. Karabacak artık rahat bir nefes almıştı... Sanıklar hakkında İstanbul DGM'de açılan davada tanık olarak dinlenirken, önce silahın gasbedilmesi olayını anlatmış, sonra kendisini dinleyen hâkimleri şaşırtan işkence iddialarında bulunmuştu.

Bekçi Karabacak: "Bana, resmi görevli olarak işkence yapılmasını içime sindiremiyorum."

Karabacak DGM hâkimlerine işkence gördüğünden yakınıyordu ama, kendisi işkenceye pek de karşı değildi. Arada bir sanıkları dövdüğünü söylüyor, bunu da **Nokta** muhabirine şöyle açıklıyordu: "İşkencenin ortadan kalkması mümkün değil. Başka türlü sanık sorguda olayı söylemiyor. Adamı bankayı soyarken yakalıyorsun, ben yapmadım diyor. Az çok dövmesen kabullenmeyecek. Önce söylemiyorlar ama iki-üç tokat, cop vurunca bülbül gibi konuşuyorlar..." "Karakolda normal dayak atılıyor haklı olarak" diyordu Karabacak, "Ama bana resmi görevli olarak işkence yapılmasını içime sindiremiyorum..."

Mehmet YALÇIN

Evren'e bir üç yıl daha mı?

İstanbul Valisi Nevzat Ayaz'ı İzmir'e, Emniyet Müdür Muavini Mehmet Ağar'ı da Ankara Emniyeti'nin başına götüren son tayinler Özal'la Evren arasında neler konuşuldu sorusunu ciddi bir biçimde gündeme getirdi. Başkent kulisleri Evren'in görev süresinin 1992'ye kadar uzatılabileceği söylentileri ile çalkalanıyor

ANAP milletvekillerinden bazıları Ankarada'ki Anadolu Kulübü'nün büyükçe bir masasına oturmuş meraklarını giderecek parti ''büyüğü''nü bekliyordu. Neler olmuştu Çankaya'da? Konsey üyeleri durup dururken neden birden protokoldeki yerlerinden feragat etmişlerdi? Özal, Cumhurbaşkanlığı konusunda neden birden görüşlerini açıklamıştı? Üç büyük ilin valileri sürpriz birşekildedeğişmiş, emniyet teşkilatında önemli atamalar yapılmıştı. Bir iktidar partisinin milletvekilleri olarak bütün bunların nasıl olduğunu bilmek haklarıydı.

Çok geçmeden etekleri zil çala çala ''parti büyüğü'' geliyor ve masaya oturur oturmaz ''Hayranım bu Turgut Bey'e. İşi nereden nereye getirdi, helal olsun'' diyor ve Evren'in Cumhurbaşkanlığı süresinin uzatılması konusundaki bir ''ittifak''tan söz ediyordu.

Protokol sorunu nasıl çözüldü?

Evren-Özal mutabakatı Bedük'ü Valiliğe getirdi

Köşk uzun süre Ayaz'ın görevde kalmasında ısrar etti

Ankara'daki siyasi çevreler Cumhurbaşkanlığı Konseyi üyelerinin protokoldeki yerlerinden feragatlerini değerlendirirken şu yorumu yapıyorlardı.

''Özal, Konsey üyelerinin kendi önünde olmasını bir türlü hazmedemiyordu. Cumhurbaşkanlığı seçimi için Evren'in görev süresini 3 yıl daha uzatma şeklindeki ''Yeni Özal Planı'' ortaya çıkınca onlar da bu jesti yaptılar.''

ANAP'lılardan bazıları ise işin birinci aşamasının sonuçlandığını, YÖK başkanının protokoldeki yerinin de hükümeti rahatsız ettiğini hatırlatıyorlar, ''Doğramacı şimdi bakanların önünde gidiyor, çok yakında onu da bakanların arkasında görürseniz hiç şaşırmayın'' diyorlardı.

ANAP'lıların bu düşünceleri gerçekleşirse protokoldeki değişiklik sırası Genelkurmay Başkanı'na gelecekti.

Acaba bütün bu değerlendirmeler ve oluşumlar Köşk'ün belirli ön olayından geçtikten sonra oluşmuyor muydu? Ve bu oluşumların Cumhurbaşkanlığı seçimiyle ilgili ''Özal''ın yeni planı'' ile bir ilintisi var mıydı?

Valiler konusu. ANAP ve İçişleri Bakanlığı'nda çok kişi hesaplarını Abdülkadir Aksu'nun İçişleri Bakanı olacağı varsayımına göre yapıyordu. Yeni kabinede İçişleri koltuğuna Kalemli oturunca bu hesaplar allak bullak oluyor, bundan hoşlanmayanlar da faturayı Semra Özal'a çıkarıyorlardı.

İçişlerindeki yeni atamalar konusunda herkes bazı tahminler yapıyordu ama hiçbirinin aklından İstanbul Valisi Nevzat Ayaz'ın görevinin değiştirilmesi ihtimali geçmiyordu. Gerçi Özal'ın Ayaz'ı istemediği biliniyordu ama Ayaz'ın arkasında Çankaya vardı. Nitekim Özal birkaç kez Ayaz'ı görevden almak istemiş ancak Çankaya'nın kesin tavrı üzerine ''pardon'' demişti. Valiler kararnamesi açıklanıp da Ayaz'ın İstanbul'dan kaydırıldığı görülünce parmaklarını ısıranların sayısı az değildi. Bu değişiklik daha başka değişiklikleri de getirecek örneğin Köşk'le çok iyi ilişkiler içinde olduğu bilinen Kaçakçılık Dairesi Başkanı Atilla Aytek'in de yakında pasif bir göreve getirilmesi gündeme gelebilecekti.

Öte yandan Emniyet Genel Müdürü Bedük ''Deniz kenarı bir il valiliği düşünüyor''du. Ne var ki bu noktada devreye Semra Özal girip de ''Mehmet Ağar'a müstakil emniyet müdürlüğü'' diye diretiyordu.

Bütün bunların ardında Cumhurbaşkanlığı konusundaki yeni planla ilgili Evren-Özal mutabakatı mı yatıyordu? Siyasi çevrelerde bu tür yorumlar yapılırken Çankaya açıklama yapıyor ve ''Cumhurbaşkanımız bir arayış içinde değildir'' deniyordu. Doğruydu da bu. Gerçekten de Cumhurbaşkanı Evren kendisinden kaynaklanan bir arayış içinde değildi. Arayış içinde olan Başbakan Özal'dı. Özal'ın bu arayışı Evren'i bir süre daha Cumhurbaşkanlığı'nda kalmaya zorlayacaksa, Evren suçlanamazdı. Yorumları, söylentileri Çankaya'ya yakın çevreler tebessümle karşılıyor, ''Peki böyle bir zorlama fena mı olur?'' sorusuna ''arayış içinde değiliz, gün ola harman ola daha vakit çok erken'' diyerek yanıt veriyorlardı ●

OBEY

Danışmanlığını yaptığımız ve merkezi İstanbul'da olan yabancı sermayeli kuruluş, yurt yüzeyine yaygın toplam 120 ton/saat paketleme ve soğuk hava tesislerinde işlediği meyve ve sebze ile kuru gıda ve fabrikasyon gıdayı yurt dışında pazarlamaktadır. İş kapasitesi ve dış pazarı giderek genişleyen ve sürekli yeni atılımlar peşinde olan kuruluşun örgütsel yapısı da aynı doğrultuda gelişmektedir. Bu gelişimin gerektirdiği aşağıdaki görevler için "başarı paydaşları" arıyoruz:

GENEL MÜDÜR MUAVİNİ, Pazarlama (GMMP)

GMMP, temel işlevi pazarlama olan kuruluşun iç ve dış pazarlama işlevlerinin yürütülmesinden; satış/pazarlama bölümlerinin ve işletmelerin yönetilmesinden ve geliştirilmesinden; pazarlama stratejilerinin oluşturulmasından; firma ve ürün imajının yüceltilmesinden ve satış performansından sorumludur. İşyeri Şirket Merkezi olan GMMP'ye bölge müdürlükleri, bölgelerdeki işletmelerle merkezdeki pazarlama/satış örgütü bağlı olacaktır.

GMMP, konusuyla ilgili yüksek öğrenim görmüştür; biri İngilizce olmak üzere en az bir yabancı dil bilmektedir; seyahat edebilmekte, seyahati sevmektedir; pazarlama, pazar planlama ile özellikle dış ve iç satım konularında en az beş yıl deneyim sahibidir; yöneticidir, yönlendiricidir; satmak kadar sattırmayı bilmektedir.

DIŞ SATIM MÜDÜRLERİ (DSM)

İşyeri Şirket Merkezi olan DSM'ler (2) kuru gıda ve fabrikasyon gıdanın Avrupa ve/veya Ortadoğu pazarlarında satışından Genel Müdür Muavinine karşı sorumludur. Her iki DSM de işletmeden alıcıya kadar tüm aşamalarda ürünün sahibi, işin tüm boyutlarda yükümlüsüdür.

DSM'ler biri İngilizce olmak üzere en az bir yabancı dil bilmektedirler; tercihan yüksek öğrenim görmüşlerdir; en az üç yıl dış pazar deneyimlidirler; satışın da bir iletişim şekli olduğuna inanmakta ve iletişim kurmayı sevmektedirler.

DIŞ SATIM ŞEFİ (DSŞ)

İşyeri Mersin olan DSŞ, kuru gıda ve fabrikasyon gıdanın Mersin üzerinden ihracatından, ilgili Dış Satım Müdürüne karşı sorumludur. Özellikle ihracat işlem ve uygulamaları konusunda deneyimli olan DSŞ yabancı dil bilmektedir.

Telefon numarası ve bir fotoğrafın eklenerek **el yazısıyla** 18 Ocak 1988 Pazartesi , gününe kadar aşağıdaki adresimize yapılacak her başvuru özenle ele alınacak, kesin gizlilik ilkesine göre değerlendirilerek en geç 15 gün içinde yanıtlanacaktır.

OBEY YÖNETİM DANIŞMANLIK A.Ş.
Spor Cad. 129 Maçka-İst. Tel 161 90 56

OBEY

OBEY

Danışmanlığını yaptığımız yabancı ortaklı ve çok sektörlü kuruluşun Adana'daki oluklu mukavva ve viyol tesisleri için kurulacak yönetim takımında ileri hattı paylaşacak üç yönetici arıyoruz:

FABRİKA MÜDÜRÜ (FM)

FM, tesislerin yönetiminden, merkezi İstanbul'da olan şirketin Genel Müdürüne karşı sorumludur. Selüloz, kağıt, karton, mukavva ve viyol konularından en az birinde yeterli teknik birikim ve yönetsel deneyim sahibi olan FM, biri Ingilizce olmak üzere en az bir yabancı dil bilmektedir.

PLANLAMA ŞEFİ (PŞ)

PŞ, üretimin, hammadde girişinin ve sevkiyatın günlük ve periyodik programlarının yapılmasından; program uygulamalarının izlenmesinden ve raporlanmasından Fabrika Müdürüne karşı sorumludur. PŞ, sınai işletmelerde plan/program/bütçe işlevli görevlerde bulunmuş endüstri mühendisi, işletmeci veya kimya mühendisidir ve biri İngilizce olmak üzere en az bir yabancı dil bilmektedir.

KALİTE KONTROL / LABORATUAR ŞEFİ (KLŞ)

KLŞ, hammadde ve mamulün kalite kontrollerini yapmaktan; prosesteki su, elyaf ve safihaya ilişkin sürekli analiz uygulamaktan; laboratuarı yönetmekten Fabrika Müdürüne karşı sorumludur. KLŞ, sınai işletmelerin kalite kontrol ve laboratuar birimlerinde çalışmış kimyager veya kimya mühendisidir ve dış yayınları izleyecek kadar yabancı dil bilmektedir.

Telefon numarası ve bir fotoğrafın eklenerek **el yazısıyla** 18 Ocak 1988 Pazartesi gününe kadar aşağıdaki adresimize yapılacak her başvuru özenle ele alınacak, kesin gizlilik ilkesine göre değerlendirilerek en geç 15 gün içinde yanıtlanacaktır.

OBEY YÖNETİM DANIŞMANLIK A.Ş.
Spor Cad. 129 Maçka-İst. Tel 161 90 56

OBEY

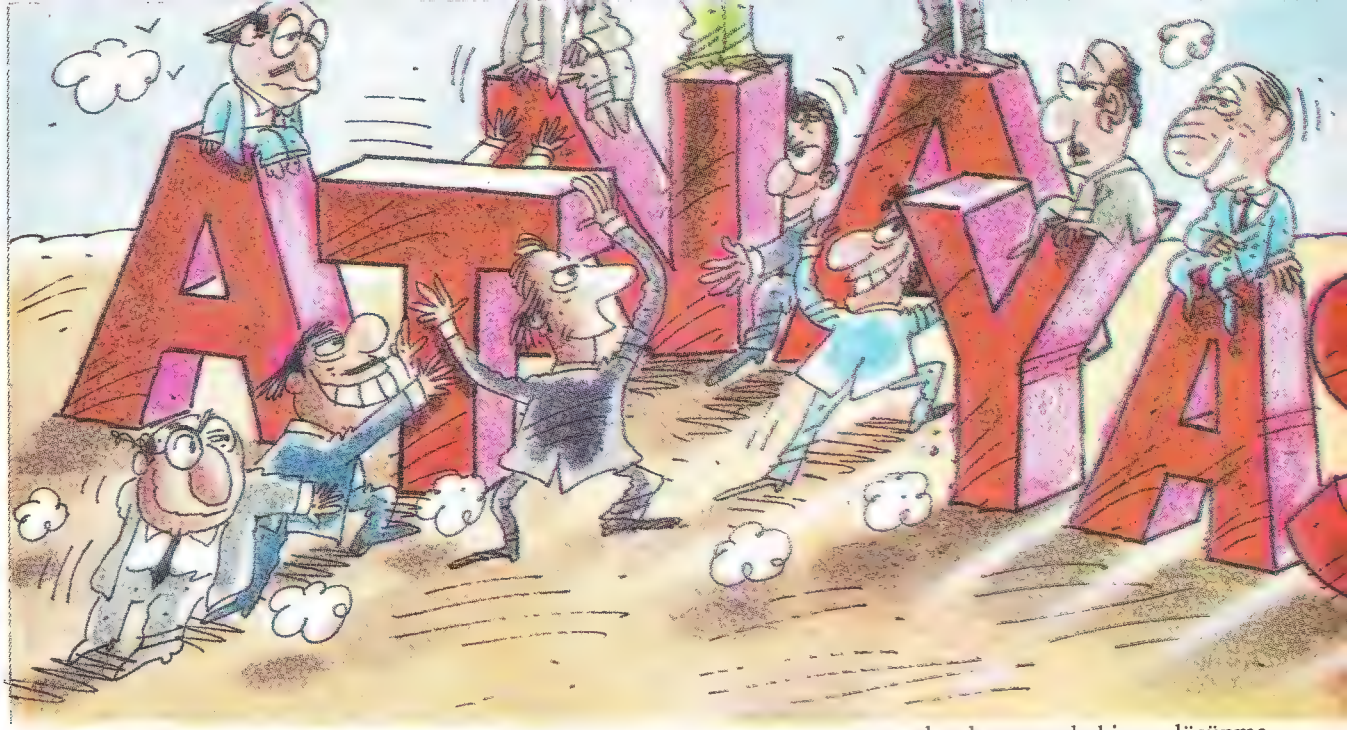

AT / TAM ÜYELİK SORUNLARI

Egemenlik Avrupa Parlamentosu'nundur

AT'ye tam üyelik sorunu henüz tam anlamıyla ve bütün yönleriyle ortaya çıkmadığı için hangi alanlarda ne gibi değişikliklerin gerekeceği de devletin her düzeyinde bir tartışma konusu. Bazı öğretim üyelerine göre AT'ye tam üyelik öncelikle köklü bir Anayasa değişikliği gerektiriyor. Hem de "Egemenlik kayıtsız şartsız ulusundur" maddesinden başlayarak.

Hep "zinde güçler" delecek değil ya! Evet, bu kez de "dış güçler" Anayasamızı delmeye hazırlanıyor. Neresinden mi? En hassas yerinden. "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" ilkesini bile rafa kaldıracak şekilde...

Dahası var... Oybirliği ile benimsese de, TBMM her istediği yasayı çıkaramayacak artık... Oyların değil yüzde 36'sını, 96'sını da alsa, siyasi iktidar fındığın taban fiyatını bile dilediği gibi saptayamayacak... Yüce Yargıtay, her dosyayı karara bağlayamayacak... İhracat çökse de, beş kuruş vergi iadesi verilemeyecek kimseye... Portekizli ya da Lüksemburglu bir doktor Tabibler Birliği'nin iznini hiç takmadan muayenehanesini açıp Türkiye'de icrai sanat edebilecek artık... Ve daha neler neler... Apartmanlarda İtalyan ya da Yunanlı kapıcılar, genelevlerde Avrupa'nın on iki ülkesinden kalkıp gelmiş kızlar...

Ne mi oluyoruz? Hiç. Avrupa Ortak Pazarı'na tam üye oluyoruz. Evet, AET'ye üyeliğin hukuki yanında işte bunlar vardı ve nedense iç hukukla uluslararası hukuk arasında doğacak olan çelişmelerin sonuçları konusunda kimse düşünmeye yanaşmıyordu.

Evet, başlangıçta fantezi gibi gelse de, gerçek hiç öyle değildi. Avrupa Topluluğu'na tam üye olmamız durumunda başta Anayasa olmak üzere çok sayıda yasanın değiştirilmesi zorunluluğunun doğacağına inanan bilim adamları vardı ve bunlar, hükümete ters düşseler de görüşlerini dile getirmekten yanaydılar. Uzun yıllar Dışişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliği yapan ve doktorasını "Avrupa Topluluğu" konusunda veren Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğretim üyelerinden Doç. Dr. Halûk Günuğur, bu konudaki düşüncelerini şöyle açıklıyordu **Nokta** muhabirine: "Topluluk hukuku, birçok kişinin zannettiğinin tersine uluslararası değil, uluslarüstü bir niteliğe sahiptir. Bu nedenle, topluluğa tam üye olunduğunda üye devletler yasama, yürütme ve yargı yetkilerinin önemli bir bölümünü topluluk organlarına devret-

ADEM ALTAN / NOKTA

Doç. Dr. Halûk Günuğur "Topluluğa üye olunduğunda yasama, yürütme ve yargı yetkilerinin bir bölümü devredilmek zorunda" diyor

EMRE ULAŞ / NOKTA

mektedirler.''

Egemenlik kayıtsız şartsız... Tabii ki milletindi ama, birkaç yıl için. Çünkü umutlar gerçekleşir de birkaç yıl sonra gerçekten topluluğun tam üyesi olursak, en başta ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin bile ezbere bildiği bu ilke değişecekti. Yalnız bu da değil, bu ana ilkenin yanısıra, ''Egemenliğin kullanılması hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz'' gibi; ''Hiçbir kimse veya organ, kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisini kullanamaz'' türünden hukuk kuralları da bir anlamda geçerliliklerini yitirecekti. Mademki AET'ye tam üye olacaktık, o halde ''Topluluk Konseyi'' adlı bir ''zümre''nin, kaynağını Anayasa'dan almayan bir ''devlet yetkisi''ni kullanmasına da razı olacaktık. Çünkü tam üyelik gerçekleştiğinde, Topluluk Konseyler'inden birinin çıkartacağı bir tüzük bizim parlamentomuzdan çıkan bir yasayla çatışırsa, bu yasa değil, Brüksel'deki konseyden çıkan tüzük geçerli olacaktı. Doç. Günuğur'un deyişiyle ''tam üyelikle birlikte, TBMM'nin yasa çıkarma yetkisi Brüksel'deki Topluluklar Konseyi'nin hukuk normları çıkarma yetkisi kadar daraltılıyor, yasama yetkisi Topluluklar Konseyi'ne devrediliyor''du.

Yürütmeye gelince; tıpkı TBMM gibi ulusal hükümetimizin yetkileri de önemli ölçüde daralacaktı yeni gelişmeyle birlikte. Örneğin, tam üyelikten sonra hükümetin gümrük tarifeleri antlaşması yapma yetkisi ortadan kalkacaktı. Bu yetki artık Brüksel'deki komisyona ait olacaktı.

Vergilendirilmemiş kazanç nedir? Avrupalılaşmak uğruna kutsal saydığımız bazı şeylerden bile vazgeçmek zorunda kalabilecektik. Örne-

''Şimdilik ekonomik entegrasyon var''

Devlet Bakanı Ali Bozer Avrupa Topluluğu'na tam üyelik konusunda ortaya çıkabilecek hukuksal sakıncalarla ilgili olarak **Nokta***'nın sorularını yanıtladı:*

Nokta: Türkiye'nin AT'a tam üyeliğinin söz konusu olması için mevcut Anayasa'da bazı değişiklikler yapılması gerektiği iddia ediliyor... Özellikle ''Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir'' hükmü ve kullanımı ile ilgili hususların değişmesi gerektiğini savunanlar var...

Bozer: Böyle düşünen öğretim üyesi arkadaşlar var. Fakat benim kişisel görüşüm, böyle bir zaruretin olduğu merkezinde değildir. Anayasa'ya giren o hüküm daha ilk cumhuriyet Anayasa'mızda da mevcuttur. Şimdi Anayasa'da başka bir hüküm daha var, uluslararası anlaşmalar belli şartlarda olduğu taktirde öncelik verilir şeklinde. Bu anlaşmaların belli bir kısmı da Meclis'ten değil Bakanlar Kurulu'ndan geçer. Özellikle mali hükümler. Bunları incelediğiniz zaman görürsünüz ki, öyle hakimiyet kayıtsız şartsız milletindir cümlesi egemenliğin Avrupa Ortaklık Topluluğu'na intikali anlamını taşımıyor. Kaldı ki daha siyasi birlik olmuş mu da Anayasa'nın maniliği söz konusu oluyor. Bir an için diyelim ki Anayasa mani. Daha henüz siyasi birlik doğmamış ki. Şimdi ekonomik entegrasyon içindeler. Bu ekonomik entegrasyonun izin verdiği ölçüde siyasi birlik doğmuştur. Eğer bunu o şekilde mütalaa ederseniz Avrupa Konseyi'nde de aynı hikâyeler karşımıza çıkacaktır.

Nokta: Avrupa konseyi'nin alacağı hukuki kararlar uluslarüstü bir karar sayıldığına göre, yargıda, yasamada ve yürütmede bir nevi bağımlılık söz konusu olmayacak mı?

Bozer: Şimdi biz Avrupa Konseyi'ne ferdi müracaat hakkı tanıdık. Orada böyle bir sakınca olmuyor da, burada neden olsun.

Nokta: O halde AT'a üye 12 ülkenin Anayasa'sında da egemenlik ve kullanımı konusunda değişiklikler var. Onlar neden böyle bir değişiklik yapmaya gerek görmüşler?

ADEM ALTAN / NOKTA

Bozer: Şimdi bu değişikliklerin bir kısmı eskiden var, bir kısmı sonradan yapılmış.

Nokta: Sonuçta bu hükme bir açıklık getirme zorunluluğunu hissetmişler...

Bozer: Ama bakım... Biz yasama, yargı ve yürütme yetkisini devretmiyoruz ki. Bu yetkiler yine bizde. Ama belli konularda oraya gidiyor biz o kararları uyguluyoruz. Ama Anayasa da değişmez diye bir kural yok. Nihayet bu, teoride yapılan bazı tartışmalardan ibarettir. Bizim talebimizin seyri bizi bu safhaya getirsin, o zaman daha somut bir şekilde tartışılır ve gereği neyse yapılır. Şimdi bu tartışmaları başlatmayı çok erken buluyorum.

HONDA ACCORD Ancak "sizin"

sahip olmak isteyebileceğiniz kadar mükemmel

Tam sessiz, olağanüstü konforlu ve benzersiz performanslı mükemmel bir otomobile sahip olmak isteyenler için 1988, "Honda" yılı olacak.

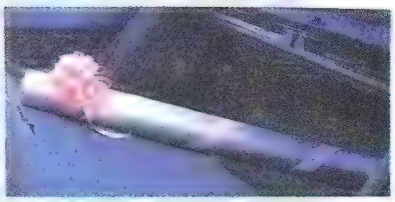

Yeni bir yıl
'88 için
yeni bir Honda
... ve yeni bir "insan".

HONDA

Türkiye Genel Distribütörü

Ticaret A.Ş.

bir Anadolu Endustri Holding kuruluşudur.

Tel: 353 96 50 (7 Hat) 353 90 78-79

ÇELİK MOTOR BAYİLERİ

- YASA OTOMOTİV SAN. TİC. A.Ş. Çalıkuşu Sok. No:17 1 Levent İstanbul Tel: 169 98 78 168 54 33
- MUTLUHAN KONUT END. İNŞ. LTD. ŞTİ. Kalamış Fener Cad. No: 85 17 18 Fenerbahçe İstanbul Tel: 336 70 50-336 57 44
- COŞKUNKUŞ RT KOLL. ŞTİ. Ziya Paşa Bulvarı, Alişadı Bey Apt. 21 /C Adana Tel: 17 41 58 17 42 59
- TERAKKİ LTD. ŞTİ. Atatürk Cad. No: 330 A Alsancak İzmir Tel: 21 12 10 13 24 86

T.A.Y.M.

Öteki ülkeler neler yaptı?..

Avrupa Topluluğu'na tam üye olan ülkelerin tümü, kendi iç hukuklarıyla Topluluk hukukunun çeliştiği noktalarda "uluslarüstü" olan bu kuralların geçerli olacağına dair hükümleri anayasalarına koymuş bulunuyorlar. Aşağıda, bu ülkelerden bazılarını ve aldıkları kararları özetliyoruz.

İtalya: İtalya, öteki devletlerle karşılıklılık koşulu içinde, devletlerarasında barış ve adaleti sağlayan bir düzen için gerekli olan egemenlik kısıtlamalarını kabul eder.

Federal Almanya: Egemenlik hakları devletlerarası kurumlara devredilebilir.

Belçika: Belli yetkilerin kullanılması bir anlaşma ya da yasa ile devletler hukuku kurumlarına bırakılabilir.

Lüksemburg: Yasama, yürütme ve yargı yetkileri uluslararası örgütlere devredilebilir.

Yunanistan: Uluslararası hukuk ve Yunanistan'ın taraf olduğu uluslararası sözleşmeler iç hukuktan üstündür. Bunların iç yasa hükmü ile çatışmaları halinde yasalar yerine uluslararası hukuk ve sözleşme hükümleri uygulanır.

İngiltere: Yazılı anayasa olmadığı için bir değişikliğe gidilmemiştir.

İspanya: Anayasadan kaynaklanan yetkilerin kullanılmasını bir uluslararası kuruluşa devreden antlaşmaların yapılması yetkisi ancak anayasa ilkelerini değiştiren bir yasa ile verilebilir. Bu antlaşmaların ya da yetki devrinden yararlanan uluslararası veya uluslarüstü kuruluşların kararlarının uygulanması, Cortes Generales, ya da hükümet tarafından sağlanır.

Portekiz: Uluslararası hukukun genel ilke ve kuralları Portekiz hukukunun ayrılmaz parçasını oluşturur. Usulüne uygun olarak onaylanan uluslararası sözleşmelerden doğan kurallar, yayımlarından itibaren Portekiz iç hukukunda bağlayıcı hukuksal sonuçlar doğururlar.

Portekiz'in taraf olduğu uluslararası örgütlerin yetkili organları tarafından saptanan kurallar söz konusu örgütlerin kurucu antlaşmalarında aksi öngörülmedikçe Portekiz iç hukukunda doğrudan doğruya uygulanırlar.

ğin, kazanç. Bizim için ancak "vergilendirilince" kutsal olan bu unsur, hiçbir kutsallık tanımayan Batılı ticari kafa tarafından ortadan kaldırılabilirdi ortaklık döneminde. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Nami Çağan'ın verdiği bilgiye göre, bunun için Topluluğun direktifle bir kazanç türü üzerinden vergi alınmasını kaldırması yeterdi. Tabii, tam tersine Topluluk ek vergiler koyma hakkına da sahipti.

Mevcut vergi sistemimiz de Avrupa Topluluğu vergi sistemi ile önemli ölçüde çelişiyordu. Örneğin, ihracatta vergi iadesine bir son verilmesi artık zorunluydu. Bunun dışında, üyelikle birlikte yurt dışına çıkacak olanlardan toplu konut fonu için para almak mümkün olmayacak, katma değer vergisinde de yeni düzenlemeler yapılacaktı.

Tek cümleyle pratik çözüm. Doç. Günuğur'un üzerinde durduğu noktalardan biri de, gerekli yasa değişikliklerinin ne zaman ve nasıl yapılacağıydı. Günuğur'un verdiği bilgilere göre, Topluluğa tam üye olan devletlere gerekli değişiklikler için bir süre verilmiyordu. Bunu üye devletler kendileri takdir ediyor ve uygulamaya koyuyordu. Bu değişikliklerin biçimine gelince; tek tek aykırılıkları ayıklamak yerine Anayasa'ya, "İşbu Anayasa'da yer alan egemenlik ve onun kullanımıyla ilgili hususlarda uluslarüstü bir örgüte üye olmanın gerektirdiği kısıtlamaları bu Anayasa kabul eder" diye bir madde eklenirse, sorun çözülürdü.

ADEM ALTAN / NOKTA

Doç. Dr. Nami Çağan AT'nin ek vergiler koyma hakkına sahip olduğunu söylüyor

Türklerin tekelindeki son meslek: Askerlik. Çalışma alanında Türkiye'de Türklere o kadar çok ayrıcalık sağlanmıştı ki, Batı örneklerinin aksine bazı meslekler yalnızca Türk uyruklular tarafından yapılabilir hale gelmişti. Örneğin doktorluk, diş hekimliği, kapıcılık, boyacılık ve hatta vesikalı fahişelik bu mesleklerden bazılarıydı. Ne var ki, Topluluğun "racon"ları bu tür yasaklarla bağdaşmadığı için, artık bu meslekleri üye devletler vatandaşları da serbestçe yapabilecekti. Bundan sonra Doktor Smith, İstanbul'da bir klinik açıp pekâlâ köşeyi dönebilecek, Başbakan Özal da Amerika'lara gitmekten kurtulacaktı. Aynı özgürlük öteki ticaret türleri için de geçerliydi. Örneğin, eğer isterse, Paris'in ünlü madamı "Güzel Jacqueline" Mont Parnasse'daki dükkânını kapatıp İstanbul'a uçacak, Şişli'de açacağı ruhsatlı randevu evinde Türk erkeklerine enternasyonal bir bileşim sunabilecekti. Egemenlik elden gittikten sonra namus da gitmiş ne fark eder denebilir belki ama, hiç kuşkusuz bunun tersi de geçerliydi.

Kısaca, "tekel"in ve "yasak"ın değil, "serbest piyasa"nın geçerli olduğu bir denize atıyorduk kendimizi. Üstelik bu denizde sarılacak yılan da yoktu. Tek geçerli yol onların kurallarına uyup paşa paşa geçinmekti. Bu arada bin yıllık geleneklerimizden ve o kadar eski olmasalar da bazı hukuk kurallarımızdan vazgeçmek zorunda kalabilirdik ama, kim bilir, belki de karada sürünmekten iyiydi denizde boğulma tehlikesi geçirmek.

Aytekin YILDIZ

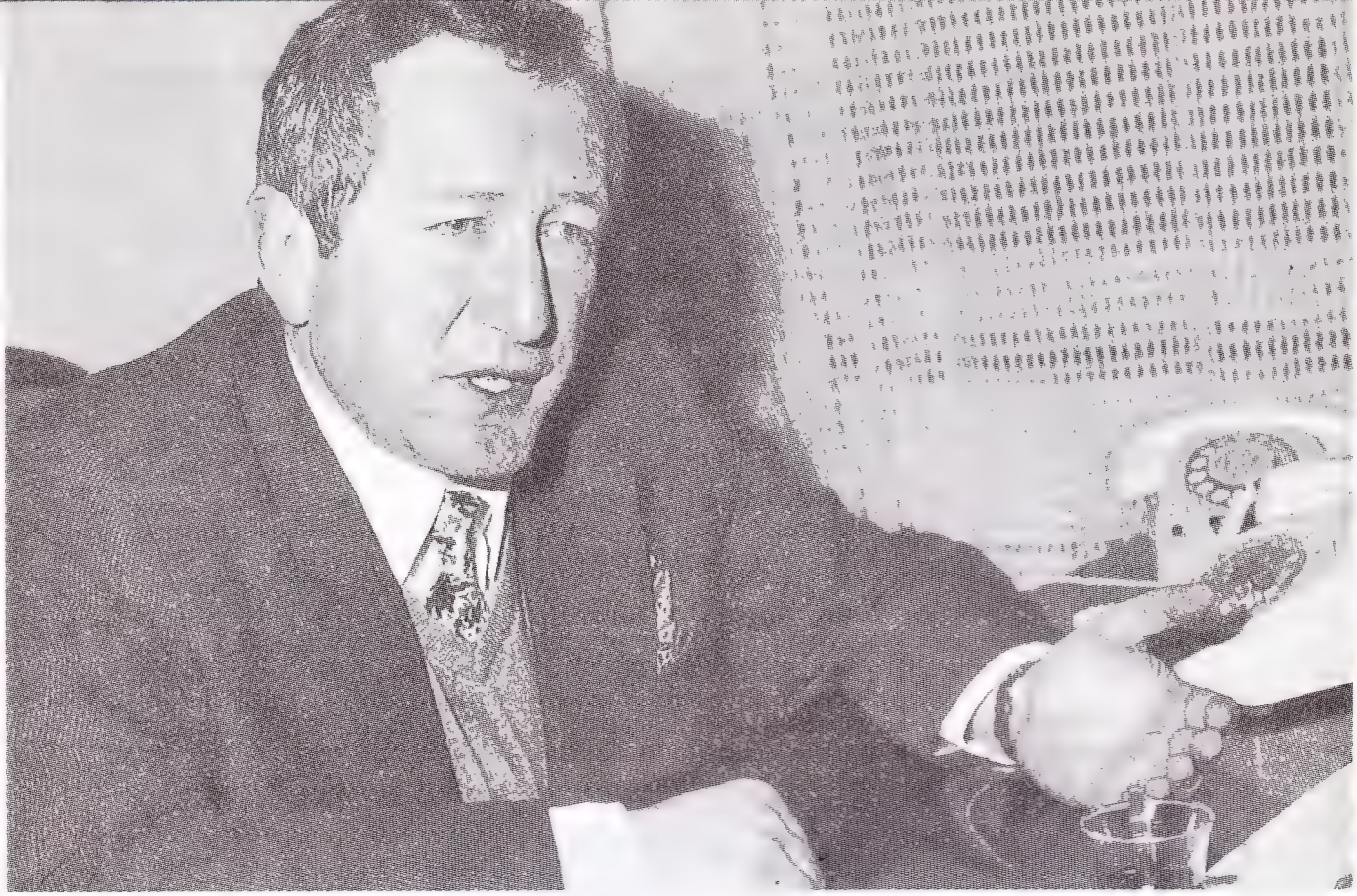

ADEM ALTAN / NOKTA

Özdağlar Özal'ın kabinesi hakkında Kahveci hariç iyi izlenimlere sahip

SÖYLEŞİ / ÖZDAĞLAR ÖZAL KABİNESİNİ ANLATIYOR

"Özallar nefisleri gelişmiş insanlardır"

II. Özal hükümetini Özal'ın eski arkadaşlarından ve bakanlarından İsmail Özdağlar değerlendirdi. Nokta'dan Nuray Şirin'in sorularını yanıtlayan Özdağlar I. Özal Hükümeti'nde Devlet Bakanı olarak görev almış UM Denizcilik şirketinden 25 milyon lira rüşvet aldığı gerekçesiyle, Yüce Divan olarak görev yapan Anayasa Mahkemesi'nce 14 Şubat 1986'da yargılandı. Görevini kötüye kullanmaktan iki yıl hapis ve 30 bin lira para cezasına mahkûm olan Özdağlar'ın ayrıca iki yıl süreyle memuriyetten yoksun bırakılması da karara bağlanmıştı. Bu kararın açıklanmasından sonra 24 Şubat 1986 tarihinde milletvekilliğinden ve ANAP'tan istifa eden Özdağlar 12 Mart 1986 tarihinde de Ankara Merkez Kapalı Cezaevi'ne girdi. İki yıl hapse mahkûm olmasına karşın, o dönem çıkartılan yeni İnfaz Yasası'na göre 9 ay 18 gün hapis yatarak 30 Aralık 1986'da tahliye edildi.

Nokta: Turgut Özal geçtiğimiz günlerde ikinci kabinesini kurdu. İlk hükümette yer almış bir bakan olarak Özal'ın kabine oluştururken ne gibi hususlara dikkat ettiğini açıklar mısınız?

Özdağlar: "Team work" adı verilen grup çalışması Batı'da ayrı araştırma konusu haline gelmiştir. Bir grupta yer alan kişiler tek tek çok değerli, dengeli ve uygar olabilirler ama uyumlu çalışamayabilirler. Şu andaki Bakanlar Kurulu, mevzuunu iyi bilen kişilerden oluşmuştur ancak nasıl bir randıman vereceklerini zaman gösterecek. Başbakan Özal, genellikle bürokratlarla çalışmak ister. Bürokrat ve teknokratların mümkün olduğu kadar rahat bırakılmalarını ister. İlk olarak Başbakan, bakanların detaya girmelerini istemez. İkinci olarak kabiliyet ve beceri kadar uyum da arar. Üçüncü olarak dikkat ettiği husus hükümet içindeki ağırlığın kendisinde olmasıdır. Odağı mümkün olduğu kadar kendinde toplamak ister. Bunun dışında Erzurum ya da Orta Anadolu'ya bir bakanlık vaadi vardır, yani siyasi dengeler gibi bazı kriterleri de göz önünde bulundurur.

Kahveci "Çok yönlü sıkıntıları var"

Nokta: Turgut Özal "odak" olmak istediğine göre, genel uyumdan çok "Başbakana uyum"u arıyor diyebilir miyiz?

Özdağlar: Evet. Benim söylediğim ikinci kriter, üçüncünün bir parçası zaten.

Nokta: Saydığınız bu ölçüler çerçevesinde kabineye baktığımız zaman bir tıp doktoru olan Sayın Kalemli'nin İçişleri Bakanı oluşunu açıklamak mümkün oluyor mu sizce?

Özdağlar: İlk ölçü çerçevesinde açıklamak mümkün. Sayın Kalemli huysuz ve inatçı değildir. Meselelere titizlikle yaklaşır ve enerjiktir. İçişleri çok büyük bir camia olarak huzur arar. Kıyıma girişilmemesi, tedirgin etmeme gibi. Başbakan, bakanı, makro düzeyde bir derleyici toparlayıcı, bakanlıkla bakanlık dışı ilişkileri yönlendiren bir kişi olarak görür. Camia içinden bir bakan atanması bazı darboğazları da beraberinde getirir. O kişi son yirmi yılını bu ortamda geçirmiştir, olumlu olduğu kadar olumsuz anıları da vardır. Duygusal yaklaşımları engellemek bakımından, dört yıldır Bakanlar Kurulu'nun bir üyesi olan Mustafa Kalemli bu göreve getirilmiştir. Başbakanın, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı için de benzer kaygıları vardır. Fahrettin Kurt'u çok iyi tanımam ama iyi niyetli ve mert bir kişi olduğunu sanıyorum.

Nokta: Bakanlar Kurulu üyelerinin pek çoğuyla yakın ilişkileriniz vardı sanırım...

Özdağlar: Ali Bozer, İmren Aykut Hanım, Nihat Kitapçı, Ercan Vuralhan gibi isimleri pek tanımıyorum ama örneğin Kaya Erdem uyumlu ve hakikaten iyi bir insandır, Kazım Oksay iyi yetişmiş bir bürokrattır. Abdullah Tenekeci kesinlikle menfi değildir. Yusuf Bozkurt Özal bence Özal ailesindeki en iyi insandır. Yaratıcı bir zekâsı vardır, öte yandan onda çocuksu bir duygusallığı da bulabilirsiniz.

Nokta: Yusuf, Korkut, Turgut, Hafize, Semra, Ahmet, Efe, Zeynep Özal... Türkiye ilk kez böyle bir "hanedan" yönetimine tanık oluyor. Turgut Bey'i yakından tanıyan bir kişi olarak davranışlarını, ilişkilerini, zaaflarını ve yeteneklerini değerlendirir misiniz?

Özdağlar: Başbakan "en iyi" olduğuna inanır. Bu genel bir çerçevedir. Bu çerçevenin içine neler girer? Bir kere Özal'lar genelde çok gür insanlardır. Yemeği gür yiyen, çayı gür içen, gür konuşan, kilolarına rağmen gür yürüyen, gür hareket eden, çok zeki, yaşama çok sıkı bağlı ve nefisleri çok gelişmiş kişilerdir.

Nokta: "Nefis gelişkinliği"nden kastınız nedir?

Özdağlar: Yaşama bağlılık, kastettiğim. Türkiye'de bazı tipler vardır. Bir yandan iyi insan ve iyi Müslüman olduklarına inanırlar, öte yandan ihtiras derecesinde gelişkin bir nefse sahiptirler. Sonra bir kişi "ben mesleğimde iyiyim" diyorsa sürekli olarak, bir eksikliği mutlaka vardır. Bilinçaltında var olan bir tedirginlik vardır. Bunları Başbakan için söylemiyorum, yalnızca tipleme yapıyorum. Turgut Özal 1971 muhtırasından sonra DPT müsteşarlığından ayrılmış ve hiçbir arkadaşına "allahaısmarladık" bile demeden Amerika'ya gitmiştir. Oradan da aramamıştır dostlarını, yani ilişkisi işiyle birlikte bitmiştir.

Nokta: Turgut Bey çıkar ilişkileri kurar anlamına mı geliyor bu?

Özdağlar: Bilmiyorum ama o hep iyi insan olduğuna inanmıştır. Aslında birçok yönden iyi insan olma gayreti içinde, hakkını da yememek lazım. Çok zeki ve objektiftir. Onun en yakınındaki kişiler bile, bir şeyleri onunla paylaşamamanın tedirginliğini yaşarlar. Yaşam ve çalışma hayatı bir hobidir onun için. Bu da onu yaratıcı kılar. Ne yaparsan yap ama ona haber ver, bunu ister. Politikaya ilk başladığımda Başbakanı iki-üç senedir görmemiş milletvekilleri ve yedi sekiz aydır kendisiyle görüşmeyen bakanlar görünce çok şaşırmıştım.

Yusuf Özal "Özalların en akıllısı"

Safa Giray "7 yıl sonra ne yapacağını bilirsiniz"

Hırslı ve inatçıdır. Sorunların çözümünde sıkıntılarla karşılaşınca sigortaları hemen atar. Bağırıp çağırmaz, bir gevşeme haline girer. Moralinin bozulması da çok kolaydır.

Nokta: Diğer bakanları da anlatır mısınız?

Özdağlar: Cemil Çiçek'i Yozgat belediye başkanı olduğu zamanlardan tanıyorum. Dengeli ve mert bir Anadolu insanıdır. Mehmet Yazar'ı takdir ediyor ve kendisinden çok şey bekliyorum. Oltan Sungurlu kaprisleri ve ruhi tedirginlikleri olmayan açık bir insandır. Mesut Yılmaz tam anlamıyla iyi yetişmiş bir esnaf çocuğudur. Az gülümsediği söylenir ama dost toplantılarında son derece sıcaktır. Düzenli çalışır. Şu saatler arasında şu dosyayı okuyacağım dediyse bunu mutlaka yapar. Ahmet Kurtcebe Alptemuçin'in de benzer özellikleri vardır. Saatlerce okur, inceler. Dostluğu ve komşuluğu iyidir. İşi bitince evine gider, iyi bir aile yaşamı vardır.

Nokta: Bakanlar da sonuç olarak insan. Hiç zaafları yok mu?

Özdağlar: Bu liste içinde kumar ya da benzeri zaafı olan bir kişi tanımıyorum. En azından bu yönden iyi seçilmiş bir ekip. Ben üç senedir irtibatta değilim, değişmiş de olabilirler.

Nokta: Adnan Kahveci'yi atladınız...

Özdağlar: Bu konuda konuşmak istemiyorum. Ama, Adnan Kahveci yaratıcı zekâsı olan bir insandır. Tuhaf birtakım kriterlerle benim ruhi problemlerim olduğu imajını yerleştirmeye çalışıyor ise de, ben ciddi olarak onun sosyal, ailevi ve maziden gelen birikimlerle bilinçaltının çok rahatsız olduğu kanaatini taşıyorum. Veysel Atasoy zeki

bir insandır ama, ani çıkışları insanı ürkütür. Epey değiştiğini söylüyorlar. Hasan Celal Güzel enerjik, sıcak duyguları olan, sevebilen bir insandır. Çok okur gelişmiş bir kütüphanesi ve çok güzel bir arşivi vardır. Safa Giray, kesinlikle taviz vermez, yalpa yapmaz, öylesine oturmuş bir kişiliğe sahiptir ki, onun 7 sene sonra hangi konuda ne yapacağını bilebilirsiniz.

Nokta: Peki Özal'ın dayısının oğlu Hüsnü Doğan ve diğer bakanlar...

Özdağlar: Hep iyi insan deyip duruyorum ama Hüsnü Doğan iyi bir insandır kardeşim. Sen ağla seninle ağlar. Bülent Akarcalı çok tatlı bir insandır. Ekrem Pakdemirli ise 5 lisan konuşur, normal bir ziraat mühendisi kadar ziraati, elektrik mühendisi kadar elektriği bilir ve matematiği süperdir. Önüne bir hedef koyduğunda onu elde etmeden bırakmaz. Pilot ve kaptan bröveleri vardır. Armudun sapı, üzümün çöpü ile uğraşmaz. Şükrü Yürür, dost ilişkilerini sürdürür, Tınaz Titiz ise objektif ve uygar oluşuyla en çok sevdiğim insanlardan birisidir.

Nokta: Siz yargılanırken...

Özdağlar: Sizin mahvoluşunuzda hepsinin oyu ve imzası var diyeceksiniz. Hayatın acı ve tatlı yönleri vardır. Bence hayat bocalamadan bunları kabul edip, doğru bir rotada gitmektir. Hâlâ yolsuzluk dendiğinde benim adım akla geliyor. İyi ki can simidi olarak ben varım.

Nokta: Sürekli olarak gündemde tutulmanızın nedeni nedir peki?

Özdağlar: Kamuoyunun yolsuzluklarla ilgili genel kanaati bellidir. Buna rağmen sürekli olarak benim gündeme getirilmem büyük bir tedirginliğin işareti ve zaaf belirtisidir.

Özdağlar'a ne yapıldığını millet biliyor. Ya bir şey söyleme ya da can simidi gibi Özdağlar'a sarılıp durma. Ya da kamuoyunun bildiği Özdağlar olayı dışında somut bir örnek getir. Benim iyi bir teknokrat olduğum konusunda genel bir kanı var ama benim ne ekonomi, ne finansman ne de devlet bilgimi değerlendirecek bir işim yok şu anda. Ne bir danışmanlık ne bir yönetim kurulu üyeliği... Anlayamadığım, Özdağlar olayı bir yandan sakız gibi çiğnenirken, öte yandan 8-9 yüz bin lira maaşlarla nasıl harikalar yaratıldığı...

Nuray ŞİRİN

ÜNİVERSİTEDE DİSİPLİN SORGUSU

"Kod adın ne?"

21 ay tutuklu kaldıktan sonra hakkında suçlayıcı belge ve tanık olmadığı gerekçesiyle daha fazla mağdur olmaması için tahliye edilen öğrenci, kayıtlı olduğu üniversitede "örgütsel" sorgulamadan geçirildikten sonra kovuldu.

"Dev-Sol üyesimisiniz...? Bu örgütün İzmir ve Bursa il sorumluluğunu yüklendiğiniz doğrumu..? Üye iseniz sizin örgütteki kod adınız nedir..? ..... ve .....'ın evinde ele geçen dökümanlar sizemi aittir..? Barış Davasında ne ilginiz vardır..? Emniyetteki ifadeyi kabul ediyormusunuz?"

Soruların içeriğine ve özellikle de son sorunun verdiği ipucuna bakarak görevini yapmakta olan bir savcıyla karşı karşıya olduğunu düşünenler yanıldı. Çünkü soruların sahibi, bitişik yazılan "mi" soru eklerine ve "Barış Davasında ne ilginiz vardır?" gibi garip cümlelere rağmen bir bilim adamı... Evet, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji ve Sanat Tarihi Bölümü Öğretim üyesi Yard. Doç. Dr. Nezihi Aykut'un resmi sıfatı bu kez "soruşturmacı"ydı ve aynı fakültede öğrenci olan Tahir Amonak'ı sorguya çekiyordu.

Aslında buraya kadar olan bölümde soruların ilginçliği hariç, tuhaf bir şey yoktu. Fakülte Dekanı, YÖK'ün çıkardığı Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği'nin kendisine verdiği yetkiye dayanarak bir öğrenci hakkında disiplin soruşturması açmış, soruşturmayı yürütmesi için de bir öğretim üyesini görevlendirmişti. Tuhaflık, asıl bundan sonra ve özellikle de karardaydı. Ama bu tuhaflığı anlamak için önce fakültenin Tahir Amonak hakkında neden soruşturma açtığına bakmak gerekiyordu.

Edebiyat Fakültesi Dekan yardımcısı Haluk Abbasoğlu

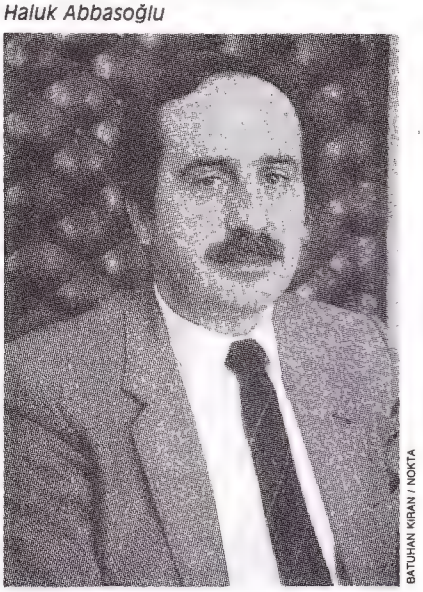

BATUHAN KİRAN / NOKTA

İki yıl tutukluluk ve tahliye. Tahir Amonak, Edebiyat Fakültesi'nde öğrenciyken hakkında yapılan bir ihbara dayanarak, yasadışı örgüt üyesi olduğu savıyla 28 Şubat 1985'te gözaltına alındı, 22 Mart 1985'te de sıkıyönetim mahkemesince tutuklandı. Amonak, tam 21 ay tutuklu kaldıktan sonra, hakkında suçlayıcı belge ve tanık olmadığı gerekçesiyle daha fazla mağdur olmaması için tahliye edildi. Bu gelişme üzerine, genç öğrenci hiç vakit kaybetmeden fakültesine başvurup, yarım kalan öğrenimini devam ettirmek niyetinde olduğunu bildirdi.

İşte Dekanlığın Amonak hakkında disiplin soruşturması açma kararı alması ve bu iş için Yardımcı Doç. Dr. Nezihi Aykut'u görevlendirmesi tam bu başvurunun ertesine rastlıyordu.

Tahir Amonak, bu gelişmeler üzerine yapacağı tek şeyi yapıyor, kalemi kâğıdı eline alarak savunmasını hazırlıyordu. Amonak "Yargılandığım dava ile ilgili olarak birtakım sorunların cevaplandırılması isteğine ilişkin yazınızı almış bulunmaktayım" diye başlayan savunmasını şöyle sürdürüyordu: "21 ay süren tutukluluk dönemindeki haksızlık ve adaletsizliğin yarattığı mağduriyetin acı ve sıkıntılarını yaşamımda devam ederken, sorularınız bundan da daha büyük acı verdi bana."

Amonak'ın sorulara verdiği cevaplar son derece açıktı. Dava dosyasında Dev-Sol üyesi olduğuna, ya

BATUHAN KIRAN / NOKTA

Tahir Amonak ve avukatı Nebi Barlas (solda) "Disiplin Kurulu'nun kendini mahkeme yerine koymaya ne hakkı var?" diye soruyorlar

da bu örgütün İzmir ve Bursa il sorumluluğunu yüklendiğine dair ne bir yazılı belge, ne bir maddi kanıt, ne de tanık beyanı mevcuttu. Üye olmadığına göre bir kod adı falan yoktu.. Soruşturma metninde adı geçen iki kişinin evinde bulunan dökümanların kendisine ait olup olmadığı sorusu ilginç ve düşündürücüydü, çünkü bu dökümanların kendi el yazısıyla hiçbir ilgisinin bulunmadığını gösteren Adli Tıp belgesi dosyada mevcuttu... Ve nihayet, Tahir Amonak'ın "Barış Davası'yla" hiçbir ilgisi yoktu.

Fakat, Amonak'ın da belirttiği gibi bütün bu soruların en ilginci "Emniyetteki ifadeyi kabul ediyormusunuz?" biçimindeki son soruydu. Gerçekten de, Amonak bu ifadeyi bir ay süren emniyet günlerinde bile imzalamamıştı. Bir başka deyişle bu ifadenin hiçbir hukuki geçerliliği yoktu. Kaldı ki burası, emniyette alınan imzalı ifadelerin bile çoğu kez geçerli sayılmadığı bir ülkeydi.. Bir bilim adamı nasıl olur da, imzasız bir ifadenin ona ait olup olmadığını sorabilirdi?

Amonak'ın savunmasında değindiği bir başka nokta da Disiplin Yönetmeliği'nin 34. maddesiyle ilgiliydi. Bu maddede açıkça çıkarma cezalarında 6 ay içinde soruşturmaya başlanmaması ya da iki yıl içinde disiplin cezası verilmemesi durumunda ceza verme yetkisi zaman aşımına uğrar denilmekteydi. Oysa Amonak'ın örneğinde ne 6 ay içinde soruşturmaya başlanmış, ne de iki yıl içinde ceza kesinleşmişti. Soruşturma bu açıdan da mesnetsizdi.

Ne var ki bütün bu itirazların hiçbiri bir sonuç vermeyecek, sonunda fakülte disiplin kurulu toplanarak öğrencinin fakülteden çıkarılmasına karar verecekti. Disiplin kurulu, yönetmeliğin 10. maddesinin (e) fıkrasına dayanarak vermişti kararını. Bu fıkra, "Kanundışı kuruluşlara üye olan, bu kuruluşlar adına faaliyet yapan veya yardımda bulunan"ların fakülteden uzaklaştırılması hükmünü getiriyordu, ama Amonak'ın böyle bir cürüm işlediği nereden belliydi? Mahkeme, onu bu suçtan yargılarken tahliye etmemiş miydi? Amonak'ın avukatı Nebi Barlas'ın dediği gibi, disiplin kurulu bu şekilde bir anlamda kendini "mahkeme makamı yerine" koymuş olmuyor muydu?

Tahir Amonak ve avukatının sorduğu bu soruların cevabını almak için **Nokta** muhabirinin bilgisine başvurduğu Edebiyat Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Halûk Abbasoğlu ise şöyle konuşuyordu: "Soruşturma, gerektiğinde emniyet müdürlüğünden, savcılıktan ve mahkemelerden alınacak bilgilerle yürütülür. Tahir Amonak her ne kadar tahliye olmuşsa da, disiplin kurulunda suçlu veya suçsuz olduğuna değil, durumunun yönetmeliğe uygun olup olmadığına bakılır. Diğer konu, yani suçlu veya suçsuz olmasına, yargılayan mahkeme karar verir. Tahir Amonak beraat ederse veya Bölge İdare Mahkemesi yürütmeyi durdurma kararı alırsa, öğrencinin hakkı iade edilir."

İşte "tahliye olunca en çok okuluna döneceğine sevinen" Tahir Amonak'la ilgili karar aynen böyle alınmıştı. Ve üniversite rektörlüğüne yaptığı itiraz da reddedilen genç öğrencinin bütün umudu mahkeme kararındaydı artık ●

ATATÜRK'ÜN GİZLİ VASİYETİ

"CUMHURBAŞKANI ASKER KÖKENLİ OLMASIN"

Eski gazetecilerden araştırmacı İsmet Bozdağ, Çankaya arşivlerinde Atatürk'e ait açıklanmamış bir vasiyet olduğunu ileri sürüyor. İsmet Bozdağ daha önce de Atatürk'ün yakın dostlarından Kılıç Ali'nin evinde üzerinde Atatürk'ün vasiyeti yazılı bir zarf bulunduğunu ancak bu zarfın Kılıç Ali öldükten sonra kaybolduğunu söylüyor.

Başvekil Celal Bayar, Cumhuriyet Halk Partisi grubu başkanlık kürsüsünde şunları söylüyordu:

"Muhterem arkadaşlar. Hayatımın en güç vazifesini yapmak için huzurunuzda bulunuyorum. Devletimizin cumhurbaşkanı, partimizin genel başkanı, milletimizin önderi, yeni Türkiye devletinin kurucusu ve yaratıcısı Büyük ve Aziz Atatürk'ümüz dün sabah Dolmabahçe Sarayı'nda saat 9'u 5 geçe fani hayata gözlerini yummuştur. Mahsun yüreklerimizde sevgisi, düşüncelerimizde fikirleri ve idealleri ebediyyen payidar kalacak olan büyük manevi huzurunda, sizleri 5 dakika ayakta sükuta davet ediyorum."

323 milletvekili ayaktaydılar. Derin sessizliği tutulamayan hıçkırıklar deliyordu. Beş dakika sonra herkes eski yerine oturmuştu. Bayar konuştu:"Muhterem grubunuz reisicumhur namzedini seçmek için toplanmıştır. Reylerinizi serbestçe kullanacaksınız. Herkes istediği namzedi yazsın, en çok rey alan umumi heyette namzet gösterilecektir."

Bu konuşmadan sonra yapılan oylamada 323 oyun 322'sini İsmet İnönü'nün topladığı anlaşılacaktı. Manisa Milletvekili Hikmet Baydur oy pusulasına Celal Bayar'ın ismini yazmıştı.

Bu tarihi öneme sahip "kritik" an

Bozdağ'a göre vasiyet açıklanabilseydi Türkiye'de her şey değişebilirdi

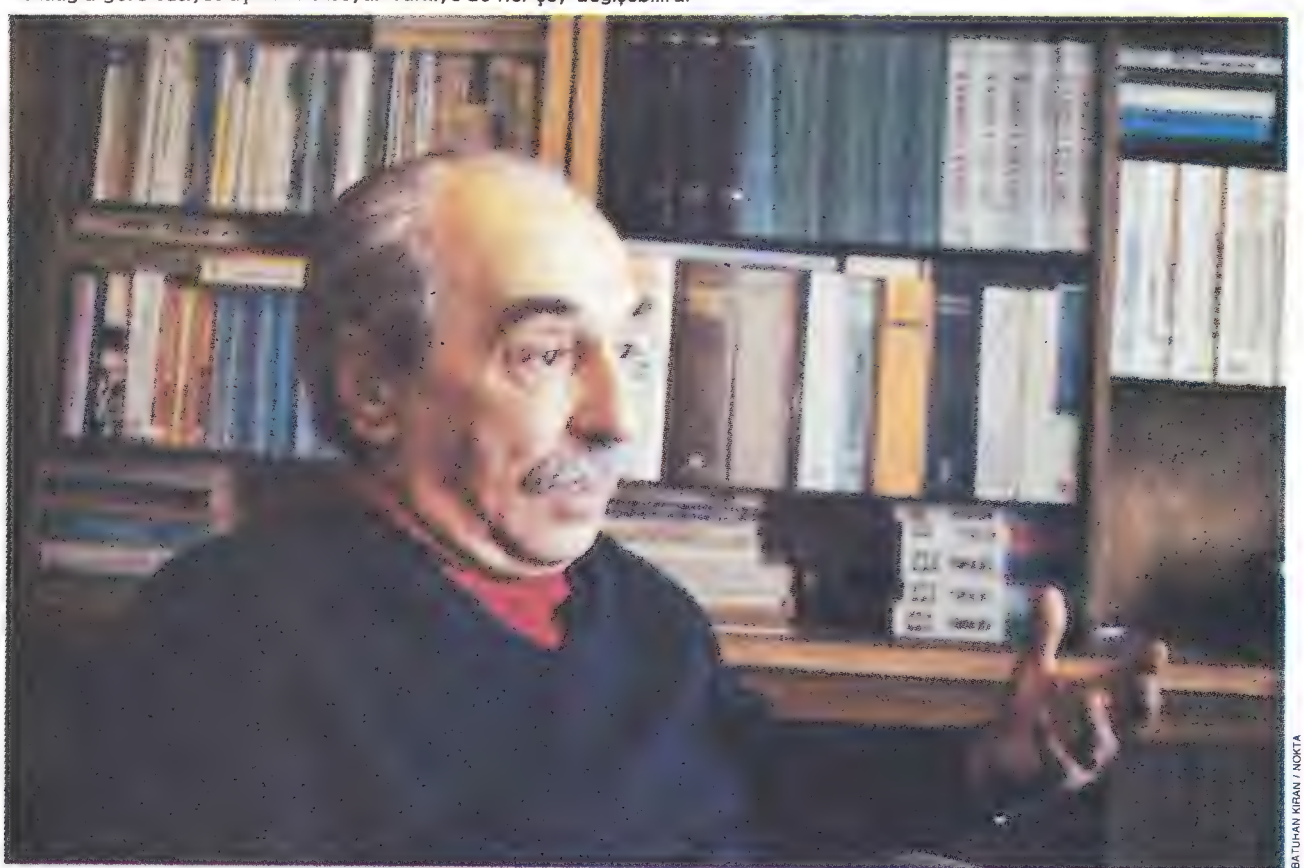

BATUHAN KIRAN / NOKTA

böylece geçmişti. Çünkü bir süredir İsmet İnönü ile Atatürk'ün arasındaki açıklık birçok insanın da katkısıyla tam bir soğukluğa ve bazılarına göre de İnönü'nün ölüm korkuları duyduğu bir uçuruma dönüşmüştü. Çevrede yoğun bir şekilde Atatürk'ün İnönü'yü cumhurbaşkanı olarak istemediği söylentileri yayılıyordu. Gazeteci-araştırmacı İsmet Bozdağ'a göre İnönü'nün cumhurbaşkanı seçilmiş olması belki de Atatürk'ün hiç istemediği bir sonuçtu, çünkü Atatürk'ün bu konuda gizli bir vasiyeti vardı.

Evet inanılması güç bir iddia gibi geliyordu, ama Bozdağ ısrarlıydı: "Eğer bu vasiyet saklanmayıp, gizlenmeyip açıklansaydı Türkiye'de her şeyin kaderi değişebilirdi." Bozdağ, yıllar boyunca Celal Bayar'ın yanında bulunmuş, onunla ilgili üç kitap yayınlamış, Atatürk'ün yakın dostu Kılıç Ali ile yıllarca komşuluk ve yarenlik yapmış,o dönemin ünlüleriyle sürekli birlikte olmuş bir gazeteci olarak "artık bu konudaki bilgi ve kanıtlarını açıklamaya karar vermişti."

Kaybolan mühürlü zarf. Bozdağ bundan çok daha önce de gerek Atatürk döneminin İç İşleri Bakanı Şükrü Kaya'dan, gerekse Atatürk'ün yakın arkadaşı Kılıç Ali'den Atatürk'ün gizli siyasi bir vasiyeti olduğuna dair bazı şeyler duymuştu. Üstelik bu konuda dış basında, Yunan basınında da Atatürk'ün gizli bir vasiyetinin olduğuna dair siyasi çevrelerden sızdırılan bazı haberler yer almış ve bu haber kupürleri de Çankaya tarafından bir zarf içinde toplanmıştı. Ayrıca Bozdağ'ın tüm bu süreci inceleyerek ortaya çıkarttığı "kanıtlar" vardı. Tüm bunları anlatmaya geçmeden önce Bozdağ "En sondan başlayalım" diyor ve Atatürk'ün vasiyetini Çankaya arşivinde keşfedişini ilk kez **Nokta**'ya açıklıyordu.

"1980 filandı galiba. O zaman İhsan Sabri Çağlayangil cumhurbaşkanlığına vekâlet ediyordu. Üzerinde çalıştığım bazı konular için Çankaya arşivlerinde araştırma yapma izni istedim. Kurul'a gitti. Sonra izin çıktı. Çalışmalara başladım. Bu arada ismini açıklamak istemediğim arşiv yetkilisiyle de ahbap olmuştuk. Çalışmalarım sırasında görmeme izin verilmeyen bazı mektuplar ve belgeler vardı. Yetkili bir gün kasadan beyaz bir zarf çıkarttı ve 'İşte bu, Atatürk'ün gizli vasiyetidir' dedi. Bana vermesinin yasak olduğunu ancak içeriğini anlatabileceğini söyledi. Kendisi şimdi o görevden ayrıldığı için söyleyebilirim. Gerçi o sır olarak kalmasını istemişti, ama ben bu konuda tüm bilgi ve belgeleri bir araya getirmeye çalıştığım için anlatıyorum. Evet Atatürk'ün açıklanmayan gizli vasiyeti denebilecek o mektubun içinde şu üç nokta yer alıyordu:

- Cumhuriyet idaresi Türkiye'ye en uygun rejimdir, değiştirmeyin.
- Ankara'yı başkent olmaktan çıkartmayın.
- Cumhurbaşkanlığına asker kökenli birini seçmeyin."

İsmet Bozdağ, duydukları konusunda çok şaşırmamış ancak böyle bir vasiyetin yıllarca gizlenmesini

ERGUN HIÇYILMAZ'IN ARŞİVİNDEN ALINMIŞTIR

Atatürk'ün Çakmak'la olan ünlü görüşmesinden hoşnut olduğu iddia ediliyordu

UMİT KIRDIL / NOKTA

Sarol siyasi bir vasiyetin olabileceği düşüncesindeydi

vasiyetin "vahameti"ne bağlamıştı.

Daha sonra söz konusu vasiyet üzerine Celal Bayar ile de görüşmüş ve onun düşüncesini sormuştu Bozdağ. Celal Bayar da "Olabilir, böyle bir vasiyetin olması mümkündür" demişti. İsmet Bozdağ ile Celal Bayar'ın bu görüşmesinin üçüncü tanığı Bayar'ın yakın arkadaşlarından DP'nin önde gelenlerinden Mükerrem Sarol'du. Mükerrem Sarol, bu görüşme konusunda aklında kalanları **Nokta**'ya şöyle nakledecekti: "Celal Bayar'ın İstanbul'daki, yukardaki evinde gizli görüşmeler için kullandığımız üst katındaydık. İsmet Bozdağ, Çankaya arşivinde gördüğü belgeden söz etti. Bayar, hiç de şaşırmış görünmedi. Gayet soğukkanlıydı ve meseleyi sanki biliyor gibiydi. 'Evet böyle bir vasiyet olmuş olabilir' dedi. Zaten Bayar nazik konularda çok az konuşan ve fikrini çok az belirten bir insandı. Bu konu üzerinde de şimdiye kadar hiç konuşmamıştı. Daha sonra olayı kendi aramızda da değerlendirdiğimizde psikolojik birtakım izahat ve açıklamalarımız olmuştur. Bence de gerçekten böyle bir siyasi vasiyetin olması son derece mantıklı ve normaldir. Zaten Atatürk, ordunun siyasete karışmaması konusunda son derece hassas olduğu gibi, ordudan gelenlerin siyasetle ilişkileri konusunda da son derece hassas davranmıştır. Sorun sadece İsmet İnönü'nün cumhurbaşkanı olmasını istememesi ile sınırlı değildir.Genelde ülkenin kaderiyle ilgili, ordu-siyaset-sivil ilişkileri ile ilgili daha temelli bir bakış açısının ürünüdür. Çevresindekileri de uzun süre bu konularda uyarmış, hatta deyim yerindeyse eğitmiştir. Bu bakımdan bence de Atatürk böylece vasiyet etmiştir ve bu doğrudur."

İsmet Bozdağ'ın gizli vasiyetle ilgili kanıtları bunlarla sınırlı değildi. Çankaya arşivini ziyaretinden 8 yıl önce de Kılıç Ali'nin evinde üzerinde kırmızı kalemle "Atatürk'ün vasiyeti" yazılı bir mühürlü sarı zarf görmüştü. Bu zarfın öyküsünü şöyle anlatıyordu: "1972 filandı galiba. Kılıç Ali beni Teşvikiye'deki evine davet etmişti. Hatıralarını bana yazdırma düşüncesindeydi. Olayları heyecanlı heyecanlı konuşurken birden fırladı, bir dolabı açtı ve bütün köşelerinden kırmızı mühürle kapatılmış büyük bir sarı zarf gösterdi. Üstünde şu yazı vardı: ATATÜRK'ÜN VASİYETİ.

—'Aman Ali Bey şunu görelim' dedim.

—'Olmaz' dedi. 'Size her şeyi gösteririm, fakat bu zarfın içindekileri gösteremem. Bu zarf ben öldükten sonra açılacak.'

O sırada kahve getiren eşinin yanında devam etti:

—'Bu zarfı öldüğüm zaman senin açmanı isterim. İşte karımın yanında söylüyorum. Vasiyetim olsun.'

Çağlayangil açıklanmayan mektuplar olduğu görüşündeydi

MAHMUT ÖVÜR / NOKTA

—'Allah geçinden versin aman efendim' diye sözü geçiştirdim. Aradan zaman geçti. Kılıç Ali sevdiği Atatürk'ün yanına gitti. Ben birkaç gün sonra zarfı görmek için evine uğradım. Eşinin yaşlı gözlerine utanarak bakarken vasiyetini hatırlattım. Fakat mirasçıları bütün evrakı toplayıp götürmüşlerdi. Bu zarfın esrarını açıklamak oğlu Altemur Kılıç'ın boynuna borçtur."

Altemur Kılıç, İsmet Bozdağ'a böyle bir zarf görmediğini söylemişti. **Nokta**'ya da aynı şeyleri söyleyecekti: "Babamın evrakları bendedir. Ama aralarında Bozdağ'ın gördüğünü ileri sürdüğü bir zarf yoktur. Ailemiz içinde de böyle bir vasiyetten söz edildiğini hatırlamıyorum. Babamın son eşini de uzun zamandır görmüyorum. Yeniden evlendi ve taşındı, nerede oturduğunu da bilmiyorum."

Ancak Bozdağ iddialı ve ısrarlıydı:

"Böyle bir siyasi vasiyetin olduğuna dair kesin ipuçları var ve benim gördüğüm, fakat mahiyetine ulaşamadığım bir vasiyet var. Kılıç Ali'nin elindeki zarfı açabilmiş ve içindekini görebilmiş olsaydık çok daha kesin konuşmak mümkün olurdu. Yani vasiyetin gerçek bir vasiyet mi, yoksa uydurulmuş bir vasiyet mi olduğu meselesi ortaya çıkardı. Onları öğrenemediğimiz için vasiyetin Çankaya arşivindeki vasiyet dosyası ile iktifa etmemiz gerekiyor. Çankaya arşivindeki vasiyet dosyasında Yunan basınında çıkan yazılara atfen mamafi bu bilgiler sıcak bilgilerdir ve gerçeğe kısmen yakın sayılabilir bilgilerdir. Yukarda söylediğimiz üç meseleden bahsedilmekte olduğu söylenir."

Bozdağ vasiyetin daha çok üçüncü maddesi üzerinde duruyordu. Atatürk "Asker kökenlilerden cumhurbaşkanı seçmeyin" demekle kesin olarak İnönü'yü kastetmişti. Bunun başka bir izahı olamazdı Bozdağ'a göre. Çünkü Atatürk, İnönü'yü istemiyordu. Ancak İnönü'nün Meclis ve ordu içindeki gücü nedeniyle endişeliydi. Bozdağ ne Bayar'ın anılarında ne de başka bir yerde yayınlanmayan bir olayı ilk kez **Nokta**'ya şöyle açıklıyordu: "Celal Bayar, İnönü'nün yerine başvekil olduktan sonra da Atatürk Meclis'teki İnönü yandaşlarından kurtulmak istiyordu. Bir gün Ba-

Gerçekten Kılıç Ali'nin evinde "Atatürk'ün vasiyeti" yazılı bir mühürlü zarf var mıydı?

yar'ı çağırdı ve dedi ki, 'Yeni bir Meclis teşekkül ettirebilir misin, İsmet Paşa'yı tutmayan bir Meclis. Bu işin üstesinden gelebilir misin, buna muktedir misin?' Celal Bayar'ın cevabı 'Muktedirim' oluyordu. Ancak bu cevap Atatürk'ü pek tatmin etmiyor ve Celal Bayar'ın muktedirliğinden endişeye düşüyordu. Nitekim sonraları Meclis'te İnönü'nün etkinliği görülecektir. Atatürk'ün İnönü karşısında önlem almaya yönelik tavrı konusunda önemli bir örnek de büyük kopuş sırasındaki Atatürk, Fevzi Çakmak görüşmesidir. Çiftlik gezisi akşamı İnönü'nün Atatürk'e karşı çok sert, sınırları zorlayan ve umursamaz tavrı Atatürk'ü ciddi ciddi düşündürmüştür. Bu adam nesine güveniyor da bana böyle kafa tutuyor diye. Sonunda Atatürk bunu İnönü'nün orduya güvenmesine bağlamıştır. Ve geceyarısı bu durumu sınamak için Mareşal Fevzi Çakmak'a haber göndermiştir, çok na-

Şükrü Kaya İnönü döneminde kabineden silinenlerdendi

İNGİLTERE' DEKİ TEDAVİNİZ VE SAĞLIK KONTROLÜNÜZ HAKKINDA SİZE GEREKLİ HERŞEY İÇİN...

Sağlığınızla ilgili olarak İngiltere'ye gitmeye karar verdiyseniz AMI Health Care Ltd. İstanbul bürosunu arayınız. Büromuz, **"Harley Street Clinic", "Princess Grace Hospital" ve "Portland Hospital for Women and Children"**ın da aralarında bulunduğu 13 özel hastane içinde sağlık sorununuzun çözümüne yardımcı olacaktır.

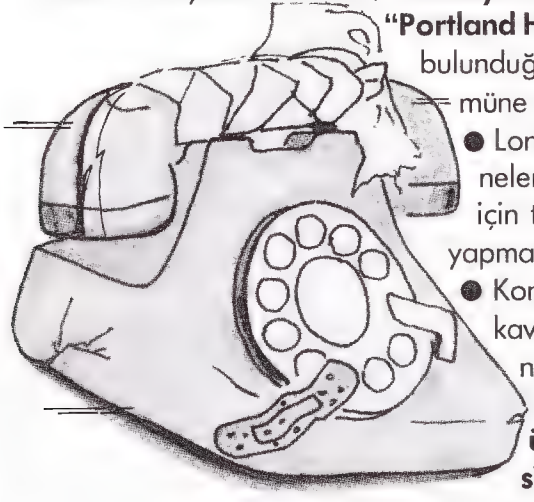

● Londra'nın önde gelen uzman doktorlarından ve hastanelerinden randevu almak, ● Gerektiğinde ameliyat için tarih saptamak, ● Otel yada pansiyon rezervasyonu yapmak, ● Londra havaalanında karşılanmanızı sağlamak, ● Konsültasyonlarda tercüman temin etmek, ● Sağlığınıza kavuşup yurda döndükten sonra Londra'daki doktorunuzla ilişkinizi sürdürmek, ● Çeşitli Check-Up programlarını önermek, **hiçbir ücret talep etmeden sizlere vereceğimiz hizmetlerdir.**

AMI Health Care

AMI Health Care Ltd. Türkiye İrtibat Bürosu:
Ihlamur Yolu, Müşfik Apt. 20/10 Teşvikiye/İSTANBUL Tel: 130 63 26 - 131 18 80 Tlx: 27971 amis tr

Atatürk'le İnönü arasında kıyamet koptu

İnönü'nün Başvekillik'ten ayrılmasına giden süreçte "son ve belirleyici kavga"yı Bozdağ şöyle anlatıyor:

Atatürk Ankara'ya gelir gelmez Çankaya'da durmadı, yanına Hasan Rıza Soyak, Şükrü Kaya, Kılıç Ali ve Nuri Conker'i alarak çiftliğe gitti. Çiftliği Hükûmete devretmişti. Fakat yine de eski alışkanlıklarını sürdürüyor, çiftliğin işleriyle ilgileniyordu. Kendisinin gözetimi altında dikilmiş yeni mevye ağaçları vardı. İstanbul dönüşü bunları görmek istedi. Fakat gördükleri Atatürk'ü iyice sinirlendirdi. Çünkü bu, emek verilerek uzak ülkelerden getirilmiş fidanlar, bakımsızlıktan kurumaya yüz tutmuş, ince yaprakları sarıya çalarak süzülmüştü. Çiftlik müdürünü çağırarak sebebini sordu. Doğru dürüst bir karşılık alamadı. Müdür kem küm ediyor, bakımsızlığın gerçek sebebini bir türlü dilinin altından çıkarıp söylemiyordu. Atatürk, Çiftliğin genel yönetimine bir gevşeklik, bir lâubalilik çöktüğünü farketmişti. Üzüntü (1).

Genel sekreteri Hasan Rıza Soyak'a Bira Fabrikasının genişletilmesi işinin ne olduğunu sordu. Hasan Rıza Soyak, yaptığı çalışmaları ve bu konuda Başvekili İsmet Paşa'nın tereddütlerini anlattı.

Bomonti Bira Fabrikasının imtiyazını artırmak için Ahmet İhsan Tokgöz'le İsmet Paşa'nın eniştesi Abdürrazzak'ın Başvekili bu fabrikanın zarar edeceğine inandırdıklarını, bu yüzden teşebbüsün yerinde saydığını söyledi. Sonra:

—Başbakanın kaygusu yersizdir. İşi, en ince teferruatına kadar yabancı uzmanlara incelettik. Fabrika genişlerse Doğu Anadoluyu besleyecek, Bomonti ile rekabet edecek, kâra da geçecektir. Başbakan isterse bütün belgeleri götürür, kendisine meseleyi anlatırım, dedi.

Atatürk'ün Genel Sekreteri Hasan Rıza Soyak'a büyük güveni vardı. Olayın temel nedenlerini araştırmağa ve öğrenmeğe karar verdi. Soyak'a:

—Başvekil Paşa'ya haber ver, bu akşam Bakanlar kurulu olarak Çankaya'da toplanalım. Orada işin aslını öğreniriz, dedi.

Bir süre sonra İçişleri Bakanı Şükrü Kaya, Atatürk'ten izin alıp ayrıldı. İsmet Paşa ile görüşülecek bir işi vardı. Başvekili gördüğü zaman, söz arasında:

—Paşam, bu akşam köşke çağırılıyoruz. Bira Fabrikası işi görüşülecek, dedi.

Sonra Hasan Rıza Soyak'ın Atatürk'e anlattıklarını Başbakana özetledi. İsmet Paşa sinirlenmişti.Fakat Şükrü Kaya'ya ya bir şey söylemedi. "Olur, görüşürüz" demekle yetindi.

İsmet Paşa, "Niyon Konferansı", "Bira Fabrikası" gibi kendisini Atatürk'le karşılaştıran devlet işinden, çok sevdiği kardeşinin ölümü gibi şahsi işlerinden gerçekten üzgündü. Bu yüzden sinir gücü de azalmıştı. Hemen hergün kardeşinin mezarını ziyaret ediyor, aklına geldikçe gözleri yaşarıyordu. Bir de bunun üstüne Atatürk'le karşı karşıya kalmak onun için taşınmaz bir yük oluyordu.

Daha önce Çiftlik meselesindeki direnmesiyle elde ettiği başarıyı da hesaba koymuş olacak ki, yeni bir çıkış yapmaya karar vermişcesine, akşam üstü Anadolu kulübüne gitti ve üst üste birkaç viski içti. Çankaya'ya geldiği zaman beklenmekte idi. Bakanlar, Atatürk, büyük bir masanın çevresinde toplanmışlardı. Geçti, yerine oturdu. Müzakereler başladı. Ertesi günü Büyük Millet Meclisi'nde onaylanacak olan Niyon Konferansı üzerinde bir süre gö-

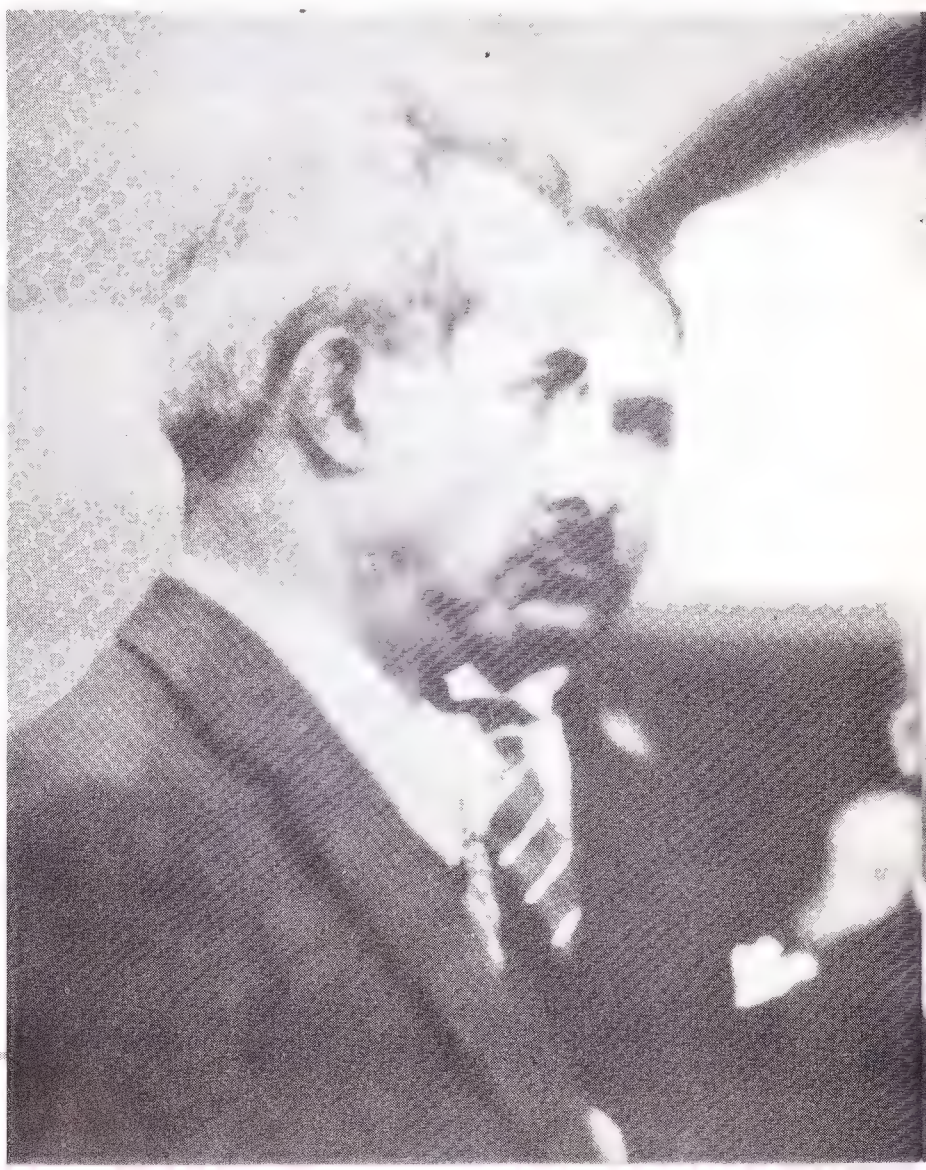

rüşüldükten sonra, Atatürk, Çiftlikteki ağaçların bakımsızlığına geçerek Ziraat Bakanı Şakir Kesebir'den bunun sebebini sordu. Fakat daha Şakir Kesebir ağzını açmağa zaman bulamadan İsmet Paşa'nın sesi işitildi:

—Sebebini, adamlarınızdan sorunuz!

İsmet Paşa'nın "Adamlarınız" diye sözünü ettiği, Atatürk'ün Genel Sekreteri Hasan Rıza Soyak'tı. Atatürk İsmet Paşa'nın yüzüne hayretle baktı. Sonra yanıbaşında oturan Kâzım Özalp'e İsmet Paşa'nın duymayacağı kadar hafif bir sesle:

—Ne olmuş buna?.. İçmiş mi yoksa?.. dedi.

Fakat henüz sözünü bitirmişti ki, İsmet Paşa yeni bir çıkış yaptı. Atatürk'ün Kâzım Özalp'e sorduğunu işitmiş olacak ki, aynı kelimelerle söze başladı:

—Ne oldu Paşam size?.. Eskiden böyle değildiniz?.. Artık emirlerinizi hep sofradan mı alacağız?.. Aramıza Kara Tahsinler giriyor, (1) konuşmamıza meydan vermiyorlar. Ne olacak bunun sonu?..

Kimsenin beklemediği bu sözler, Atatürk'ü de şaşırttı. Atatürk İsmet Paşa'nın yüzüne bir süre derin bakışlarla baktıktan sonra ortaya:

—Efendiler, anlaşılıyor ki, bugün fazla görüşemeyeceğiz!. Siz rahatınıza bakın. Ben, biraz dinleneceğim, dedi.

... Ve salondan çıkıp gitti. İsmet Paşa Bakanlara:

—Çağırmıştı. Görüşecektik. Rahatsız oldu ve gitti. Bizim müzakere edecek meselemiz yok, diyerek ayağa kalktı. Az sonra ortalıkta kimse kalmamıştı. Atatürk Salih Bozok'la Kılıç Ali'yi odasına çağırmıştı. Az sonra her ikisi de acele adımlarla köşke geldiler.

(1) Falih Rıfkı Atay (Çankaya)

ERGUN HIÇYILMAZ'IN ARŞİVİNDEN ALINMIŞTIR

zik ve saygılı bir üslupla. Eğer Çakmak o gece gelmeseydi Atatürk, İnönü'nün orduyu arkasına aldığına hükmedecekti. Ama Çakmak gelip de 'Emrinizdeyim Paşam' deyince Atatürk büyük bir sevinçle ellerini dizine vurmuş ve 'İsmet işte şimdi senin hesabın tamam' demişti."

Bozdağ vasiyetin bu ünlü üçüncü maddesinin doğruluğunu kanıtlamak için ve bu maddenin İsmet İnönü'yü hedeflediğini göstermek için Atatürk-İnönü çatışmasını irdeliyor ve Atatürk'ün Dolmabahçe'de yattığı döneme ilişkin anılarını da derliyordu. "Bu iki eski arkadaş ve komutan ve devlet adamının arası öyle açılmıştı, artık ortada tevatürden başka hiçbir şey kalmamıştı" diyordu Bozdağ.

İnönü İstanbul'a gitmekten vazgeçer. "Olmaz Paşam!.. Bırakmaaaam... Gidemezsiniz... Görmüyor musunuz sizi öldürecekler... Sizi saraya sokup odalarda sarayın labirentlerinde yok edecekler... Tuzak buu tuzaaak... Siz gitmeye kalksanız, lokomotifin önüne yatarım, beni çiğnemeden, benim ölüme basmadan saraya gidemezsiniz..."

Bu etkileyici tiradın sahibi Devlet Tiyatroları'ndan birinde rol alan herhangi bir aktör değildi. İsmet İnönü'nün kabinesinde görev yapmış, daha sonra da Türkiye Cumhuriyeti hükümetlerinden birinde başvekillik yapmış ünlü Refik Saydam'dı. Yalvar yakar kapıdan çıkmasına izin vermediği şahıs da İsmet İnönü'den başkası değildi. Odadaki üçüncü tanık ise bu olayı nakleden ve dönemin Meclis Başkanlığı yapmış ünlüsü Kâzım Özalp'tı.

Atatürk'ün hastalığının iyice ağırlaştığı günlerdi ve Kâzım Özalp ile dönemin Başvekili Celal Bayar konuşurlarken, İsmet İnönü ile Atatürk'ün "eski bir dost olarak son defa helalleşmesi fikri ortaya atılıyordu." Kâzım Özalp da İnönü'yü Ankara'dan İstanbul'a Dolmabahçe Sarayı'na gidip Atatürk'ü ziyaret etmesi için ikna etmek üzere evinde bulunuyordu. Ancak İnönü bu ziyaret konusunda "Bir de Refik Saydam'ın fikrini alalım" deyince yukardaki sahne gerçekleşiyor ve sonunda İnönü İstanbul'a gitmekten vazgeçiyordu.

İnönü'nün Refik Saydam'ın bu "kehanetinden" etkilendiği açıktı.

Nitekim 1972'de yayınladığı anılarının bir bölümünde şunları yazı-

Bozdağ Atatürk'ün gizli vasiyetinin kayboluşunun sorumluluğunu esas olarak İnönü'ye yüklüyordu

yordu: "Teşrinisani günlerinde beni İstanbul'a götürmek için Şükrü Kaya ve onun ekibinden, ansızın bir fazla gayret belirdi. Ben de candan istiyordum. Fakat Şükrü Kaya tertibindeki bu gayret yakın arkadaşlarımın dikkatini celbetti, katiyen bırakmadılar. Onlar haklı ve isabetli çıktılar."

İnönü'nün bu "vehmi" salt kendisinin yarattığı bir kuruntu değildi. Refik Saydam'ın "sağlıksız" yorumları da değildi. Etrafta bir dolu laf götürüp getiren vardı ve bunlar sayesinde Atatürk, İnönü'yü ölmüş biliyor İnönü de Atatürk'ün çevresindekilerin kendisinden kurtulmak istediğini düşünüyordu. İsmet Bozdağ bu konuya örnek olarak Şükrü Koçak olayını veriyordu. Atatürk'ün hastalığı sırasında Şükrü Koçak, İsmet Paşa'nın güvenini sağlamak için "Hükümet çevresinde aleyhinizde tertibat var Paşam" diyecek ve bu duyulunca da aleyhinde soruşturma açılacaktı. Ancak tek örnek değildi Şükrü Koçak. Bozdağ bir örnek daha veriyor ve şöyle devam ediyordu: "Tek sadık haberci Şükrü Koçak değildi. Başkaları da gelecek ve İsmet Paşa'ya 'Recep Zühtü onu gördüğüm yerde vuracağım' diyerek dört tabanca ile geziyor" diyeceklerdi.

Recep Zühtü, Atatürk'ün Manastır arkadaşlarındandı. Atatürk onu 'kara çocuk' diyerek sever, yanından eksik etmezdi. Fakat Beyoğlu'nda bir kadını tabanca ile vurarak öldürünce gözünden düşmüş, yıllarca yanına kabul etmemişti. Salih Bozok ve Kılıç Ali'nin ricaları üzerine son yıllarda sofrasına gelmesine izin vermiş, fakat bir daha çağırmamak suretiyle yine kendisinden uzak tutmuştu. İsmet Paşa'ya yapılan ihbara göre, bu Recep Zühtü, onu gördüğü yerde vurup öldürecekti."

Büyük kopuş. İsmet Bozdağ, İnönü ile Atatürk arasındaki "büyük kopuş" denebilecek ayrılığın temaları üzerinde durarak gizli vasiyetin "Asker kökenlileri cumhurbaşkanı seçmeyin" maddesini kendi deyimiyle "karine ile" temelleri üzerine oturtmaya çalışıyordu. Atatürk ile İnönü arasında üç önemli noktada ayrılık vardı. Birincisi Atatürk daha ziyade özel sektörcü idi. İnönü ise devletçi. Nitekim Atatürk'ün Maliye Vekilini görevden alması ile ilgili tartışma bunu açıkça gösteriyordu. İkincisi, Atatürk eğitimle ilgili reformların bir an önce etkin bir biçimde yaygınlaştırılmasını istiyordu. İnönü ise çok yavaş ve atıl davranıyordu. Üçüncüsü Atatürk uluslararası sorunlarda ve iç sorunlarda çok daha cesur bir politika izlenmesi yanlısıydı. Nyon olayı bunu gösteriyordu. İnönü ise neredeyse korkaklığa varan bir "ihtiyat" içerisindeydi. Geriye kalan Çiftlik Davası, Bomonti bira fabrikası çekişmeleri ve diğerleri hep bu sürecin parçalarıydı.

İsmet Bozdağ durumu daha da ileri götürüp Meclis'te iki "cuntanın" varlığına kadar götürüyordu. Meclis'te Atatürkçüler ve İnönücüler vardı. Keza bu ayrılık ordu içine kadar uzanmıştı. "O dönem çok karışıktı" diyor Bozdağ ve şöyle devam ediyordu: "Meclis'teki hava iki grubun birbiriyle bo-

ğuşmada azami noktaya ulaşmış olduğudur. Her şeyi yapabilecek iki grup karşı karşıya gelmiş ve bir dengede durmuşlar. Şimdi birisi bir atak yapsa netice alacak. Bu atak yapılmamış. Bayar yaptırmamış. Bayar eğer bu grubun içinden birinden diğerine bir tavır koysaydı mutlaka çok şeyler değişmiş olacaktı. İsmet Paşa da hatıralarında bunu söylüyor açıkça, 'Bayar çok namuslu davranmıştır' diyor. Halbuki vasiyetin ana noktası İsmet Paşa. İsmet Paşa'yı seçtirmemek meselesi. Kimi istediği belli değil Atatürk'ün. İstediği yok ama isteklisi var: Şükrü Kaya. Öyle deniyor, Şükrü Kaya benim dostumdu. Bir akşam Çelik Palas'ta çok içmiştik. Garsonlar gitmişti geceyarısı. Biz hâlâ oturuyoruz. Çiftliğine beraber gittik. O akşam dedi ki bana 'Çok şeyler aydınlanacak Atatürk'ün vasiyeti meydana çıkınca.' Ben o zamanlar tarihe bu kadar meraklı değildim. Üstüne düşmedim fazla. 'Nedir' dedim. 'Onu zamanla öğrenirsiniz' dedi. Tarih 1947 idi. Başka bir delil daha var: İsmet Paşa cumhurbaşkanı olur olmaz bu üç adamı siliverdi ortadan. Şükrü Kaya ve Tevfik Rüştü'yü kabineden. Öbürlerine de Ankara'ya ayak basmamaları ihtar edildi. Salih Bozok'a mesela. Kılıç Ali de dahildi. Onlar da gitmediler Ankara'ya. Bunlar İstanbul'da oturdular ve çok yoksul yaşadılar.''

Özel mektuplar var. İsmet Bozdağ, Atatürk ile gizli vasiyetinin kayboluşunun sorumluluğunu esas itibariyle İnönü'ye yüklüyordu. Ancak vasiyet konusunda bilgisi olduğu halde Celal Bayar'ın da sustuğunu söylüyordu. Bozdağ'a göre esas kaynak Salih Bozok ve Celal Bayar idi. Celal Bayar bütün bunları biliyor, ancak susuyordu. Nedeni de şu idi: ''Bayar için Atatürk her şeyden önemliydi. Ona gölge düşürecek hiçbir şey ağzından kaçırmazdı. Evet İnönü'yü sevmediğini ve benzer bir sürü şey söylerdi, ama bu vasiyeti söylemedi. Çünkü bu vasiyet Atatürk'e yakışan bir şey değildi. Bir cumhurbaşkanı memlekette demokratik bir devlet kurmak istiyorsa ve bizzat kendisi bir adam lehinde ya da aleyhinde bir vasiyet dolaştırırsa herhalde doğru bir şey olmaz. Bir vasiyet varsa, ki var olduğu anlaşılıyor, nasıl koparılmış olursa olsun bir vasiyet var, bunun gizlenmesinde Celal Bayar, Tevfik Rüştü, Şükrü Kaya, Salih Bozok ağız birliği etmişlerdir. Çünkü bu dört kişi Atatürk'ün ziyaretine izin verilmediği çok hasta olduğu zaman Atatürk'le bir saatten fazla konuşuyorlar. İçeriye haber gönderiyorlar tamam bitirin diye görüşme uzuyor. İşte bu toplantıda bu vasiyetin koparılmış olması çok muhtemeldir, çünkü bütün o hikâyeler de bundan sonra etrafa yayılmaya başlıyor. Bu şahısların tümünün de İsmet Paşa tarafından silinmeye çalışıldığını hatırlarsanız mesele daha iyi ortaya çıkar.''

İsmet Bozdağ'ın anlattıkları ve kanıtları bunlardı. Bütün bunlar gerçekten doğruysa o zaman yanıtlanması gereken vahim sorular kalıyordu ortada: Örneğin Kılıç Ali'nin evindeki ''Atatürk'ün vasiyeti'' yazılı zarfa ne olmuştu? Örneğin Çankaya arşivinde Atatürk'ün özel mektupları ve vasiyeti açılmamış ya da açılmış, okunmuş ancak yayını yasaklanmış olarak var mıydı? Örneğin Şükrü Kaya'nın anılarına ne olmuştu. Celal Bayar gerçekte niye susmuştu. **Nokta**'nın bu soruların yanıtını almak için Çankaya arşivlerini inceleme başvurusu ''incelemeye alınırken'' İsmet Bozdağ'ın başvurduğunu söylediği dönemin Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil şunları söylüyordu: ''Evet Bozdağ'ı Çelik Palas müdürlüğü döneminden tanırım. Köşk arşivini incelemek için başvurmuştu. Ama Haluk Bayülken arşivdeki belgelerin Atatürk'ün eski yazıyla yazılmış çok özel mektupları olduğunu söyleyerek Bozdağ'ın talebini reddetmişti. Ben de bazı belgeleri incelemesi için ona izin verilebileceğini söylemiştim. Evet Atatürk'ün bazı çok özel açıklanmayan mektupları olduğunu ben de biliyorum ama açıklanmayan hiçbir vasiyeti olduğunu sanmıyorum.''

İddialara göre Salih Bozok gerçeği bilenlerdendi...

Altemur Kılıç sözü edilen zarfı hiç görmediğini söylüyordu

Atatürk'ün ''gizli vasiyeti'' iddiası ve kanıtları bu yokuşun başında bitiyor ve söz Çankaya'ya geçiyordu. Belki bir gün o hiç açıklanmayan çok özel mektuplar da açılırdı kim bilir. Belki vasiyet olmadığı da anlaşılırdı. Evet tüm bunlar bir gün ortaya çıkabilirdi, ama ne zaman. Daha henüz Osmanlı arşivinin birçok bölümünün bile incelenmesinin ve yayınlanmasının yasak olduğu hatırlanırsa bu ''açıklık'' politikasının daha uzun zaman gerçekleşmeyeceğini tahmin etmek güç değildi. Bu devletin kuruluşundan gelen bir kapalılık mıydı, yoksa birtakım bürokrat zihniyetlerin ''aman bir şey olursa'' mantığıyla ürettiği vehimlerden mi kaynaklanıyordu çok belli değil. Ama es kaza, ya Atatürk son anda ''Bütün belge ve bilgilerin yayınlanmasını emrediyorum, benim Türk halkından gizleyecek hiçbir şeyim yok'' deseydi ne olabilirdi. Bu belge ve söz de gizlenir miydi acaba?..

Emin TANRIYAR

"YALAN HABER" HÜKÜMETTEN DÖNER

Fili yuttu bir yılan...

Haftanın en büyük yalanı, -pardon, haberi- "yalan haber" konusunda hazırlanan bir yasa tasarısı taslağıydı. Çünkü bu haber de bir yalan haber örneği olmaya adaydı. Ya, yasa tasarısı basında yer aldığı gibi 5-10 milyon değil de, 20 milyon lira ceza ile gerçekleşirse, o zaman bu haberlere yer veren gazeteler de yalan söylemiş duruma düşmeyecekler miydi?

Yalan haber lokmasını yutmak kolay olacak mı?

Gerçekte rivayet hayli muhteliftı. Kâğıt zamlarını yeterince "caydırıcı" bulmayarak, basını gazetecilik yapmaktan daha da uzaklaştırmak için "yalan haber" yasası gibi kimi ek önlemler alma yoluna giden hükümet, bu tasarısını hayata geçirmekte hayli zorlanacağa benziyordu. Örneğin, "'Bu çayda radyasyon falan yok. Rahat rahat için" diyen Başbakan'ın, "Enflasyon bu yıl da yüzde 30'u asla aşmayacak" diyen Maliye Bakanı'nın demeçlerine, hele hele "icraatın içinden" sayısız habere yer veren TRT'nin durumu ne olacaktı? Neyse ki, hafta sonuna doğru, basınla ilişkilerden sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Yazar, gönüllere su serpecek açıklamayı yaptı: "Gazeteciyi mümkün olduğu kadar hapse atmamaya gayret ediyoruz..."

BİR PORTRE

Oltan Sungurlu

"Yalanın tanımı nasıl yapılır, yalan haber nedir; bunun tanımını henüz ben de bulamadım..."

Nokta'ya hükümetin ilk icraatının adalet alanında yapılacağını müjdeleyen Adalet Bakanı Oltan Sungurlu, bu müjdenin semerelerinden "yalan haber" yasa taslağına ilişkin soruları yukardaki sözleriyle yanıtlamıştı. Sungurlu, hukukçu olduğu halde "yalan haber" tanımının içinden kendisinin de çıkamadığını itiraf etmesine karşın, hemen ardından bu konudaki tespitin yargıç ya da bilirkişi tarafından yapılacağını eklemekten geri kalmıyordu. Daha sonra, Milliyet muhabirinin istediği yalan haber örnekleri arasında şöyle bir haberi de sayacaktı: "Ünlü bir firmanın (adını vermiyoruz) iflas ettiği ve mal varlığını İsviçre'ye kaçırdığı öğrenildi..."

ADEM ALTAN / NOKTA

Kaza "geliyorum" demişti ama...

KAZAYLA GELEN YENİ YIL

Condor düştü!

İzmir'in çiçeği burnunda seçim havaalanı Adnan Menderes'e inerken yakındaki bir tepeye çarparak parçalanan Condor Havayolları'na ait Boeing 737, yılın ilk uçak kazasını gerçekleştirmemize yol açtı. 11 yolcu ve 5 mürettebatın yaşamlarını yitirmeleriyle sonuçlanan kazanın tartışması günler boyu sürdü. Seçim arifesinde apartopar açılan alanın radarı ve kimi elektronik aygıtları eksik miydi acaba? Ama kısa sürede "gereği düşünülecek" ve fatura kazada ölen 19 yıllık deneyime sahip Alman Pilot Hech-

BASINDAN YORUMLAR

Bürokrasiye karşı "seçilmişler"

31 Aralık tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 304 sayılı kanun hükmündeki kararnameyle yeni bir kurul doğuyordu: "Yüksek Planlama Kurulu"...

Kurul, Türkiye'nin ihracat-ithalat rejiminden toplu konuta kadar, tüm ekonomik kararlarda söz sahibi olacaktı. Daha yalın bir deyişle, ekonominin "tek patronu" bu kurul oluyordu...

Ve alınan kararın en çarpıcı yanı, Yüksek Planlama Kurulu'nda bir tek bürokratın bile bulunmayışıydı... Bütün üyeler, siyasetçilerden oluşuyordu...

Böylece, "bürokrasinin ekonomi üzerindeki etkinliği" büyük ölçüde azaltılıyordu...

Türkiye ilk kez, bürokrasinin oluşturduğu sınırlar içinde hareket etmekten kurtuluyor gibi...

Bu başarılırsa, sosyal hareketli-

ler'e kesilecekti. Türk ve Alman uzmanlara göre uçak, "pilot hatası, ya da göstergelerdeki arıza nedeniyle" düşmüştü....

KISA... KISA...

• **Yılın ilk uçak kazasını bildiren** haberlerin mürekkepleri kurumadan bir ikincisi meydana geldi. THY tarafından Boğaziçi Havayolları'na "koltuk çıkılan" DC-10'lardan birinin havadayken sol motor kaportası koparak kuyruk motorunun içine girdi. Uçaktaki 246 kişinin kurtulması ise mucize sayılabilirdi.

• **ANAP Genel Başkan Danışmanı** Mustafa Taşar da, "Mehmet Keçeciler partide görev alır almaz, teşkilatı MSP'lileştirmeye çalıştı" diyerek iktidar partisinde yılın ilk bunalımını yaratma başarısını elde etti.

HAFTANIN İNCİSİ

"Turgut, Korkut, Bozkurt: Bu isimler bir tarih şuurunun ifadesidir."

Mehmet Keçeciler

BİR FOTOĞRAF

DENİZ DOĞAN / NOKTA

Türkiye'nin büyük bir bölümü hafta boyunca "sisli gecelerin romantizmi"ni yaşadı. Ne var ki, "romantizm" yalnızca fotoğraf makinalarının objektiflerinden yansıyan görüntülerdeydi. Gerçek, onlarca insanın öldüğü trafik kazalarında, havaalanlarında bekleşen uçaklarda, gemilere kapatılan Boğaziçi'nin kargaşasında yitip gitmişti. Bütün bunlardan daha vahim bir gerçek ise, tüm büyük kentlerde sis niyetine solunan havanın en az yarısının kükürt kokusuyla yüklü hava kirliliğinden oluştuğuydu.

lik, bin yıldır kıramadığımız "zümresel egemenliğe" son verecek...

Mehmet Altan, 4 Ocak, SÖZ

Özal, kendi tarihini yok ediyor!

Tam 25 yıllık bir kural tarihe karışıyor. 25 yıl süreyle ülkedeki "en üst düzey ekonomik kararlara imza atan Yüksek Planlama Kurulu" (YPK) artık çeyrek yüzyıldır koruduğu etkinliği ve ağırlığı yitiriyor.

Yüksek Planlama Kurulu'nda alınacak en üst düzey ekonomik kararlarda "artık sadece politikacılar" egemen. Tam 25 yıldır YPK'da söz sahibi bulunan "teknisyenler-bürokratlar" bir kararnameyle devre dışı kalıyor. Bir zamanlar Turgut Özal'ın kendisinin de "teknisyen olarak etkinlik ve ağırlık taşıdığı" YPK bugün, Özal'ın imzasıyla teknisyenlerin oy hakkına son veriyor.

(.....)

Çünkü bir dönemde YPK'da üye olmak, "en az politikacı olmak kadar sorumlu ve önemli" bir görev olma niteliği taşıyor. YPK'da üye olmak, ülkenin ekonomik kararlarında "politikacıların sorumluluk ve önemi ölçüsünde" ağırlık kazanıyor. Bürokratlar, en az politikacılar kadar ekonomik kararlarda önde geliyor.

(.....)

Plancının düşüncesine başvurmak, zaman zaman, "politikacıları hatalı adımlardan" geri çevirebilirdi. Kararı yine politikacılar verirdi. Ama plancıya danışmak, politikacıya kendi düşüncesini son bir kez daha tartma olanağı sağlardı. Bundan politikacı bir şey kaybetmezdi.

Şimdi Özal buna gerek görmüyor. Aslında Özal "başkalarına danışmayı kendi iradesiyle tutarlı" görmüyor. Danışmayı "kendi iradesine düşebilecek bir gölge" olarak görüyor. YPK'da sanki plancılar kalsa ne olur? Elbet yine Özal'ın dediği olur. Ama plancıların tasfiyesi, Özal'ın çevresindeki politikacı halkasını daha da daraltır ve kendisinin yanıltılmasını artırır.

Özal "kendi elleriyle kendi yetiştiği tarihi" yok ediyor!...

Yalçın Doğan, 4 Ocak, Cumhuriyet

EMRE ULAŞ / NOKTA

YUNANİSTAN / DAVOS ZİRVESİNE DOĞRU

Papandreu niye yumuşuyor?

Yıllarca seçim kaygısıyla Türk tehditini sürekli olarak gündemde tutan Papandreu, Davos zirvesine kısa bir süre kala aynı kaygıyla bu kez Türkiye ile diyalogun gerekliliğini ön plana çıkartıyor

Papandreu'nun PASOK'u bir ay önce yapılan kamuoyu yoklamalarında yine başa geçti.

PASOK'un beyin takımı, her yıl, yılbaşından 10 gün kadar önce başlayıp, ocak ayının ilk günlerine kadar süren Noel ve yılbaşı şenlikleri sırasında, bu kez her zamankinden daha düşünceli görünüyordu. Adım attıkları yeni yıl kendileri için hayati bir öneme sahipti. Bir süre önce yerel seçimler sırasında ciddi bir oy kaybına uğrayan PASOK'un, normal olarak 1989 ilkbaharında yapılması gereken genel seçimlerden sonra iktidarda kalıp kalamayacağı, tamamen Başbakan Papandreu'nun bu yıl eline geçireceği önemli kozları nasıl kullanacağına bağlıydı.

Özal ile diyalog Papandreu'nun iktidarda kalmasını sağlayabilecek mi?

Yunan Başbakanı'nın eline, seçim anı gelip çatmadan gerçekten önemli kozlar geçeceğe benziyordu. 1988'in ikinci yarısında Avrupa Topluluğu'nda devre başkanlığı sırasının Yunanistan'a gelecek olması, ABD ile Yunanistan'daki üsler konusunda görüşmelerin sürüncemede bulunması ve nihayet Ankara ile yakınlaşmanın başlaması, usta bir politikacının elinde rakiplerine karşı kullanabileceği etkili bir silah olabilirdi.

Atina-Ankara: Nereden çıktı bu flört. Yıllardan beri Türk tehdidini vurgulayarak puan toplayan, Kıbrıs'tan bütün Türk askerleri çekilmedikçe Ankara ile hiçbir şekilde diyalog kurmayacağını defalarca açıklayan Papandreu'nun, Türkiye karşısındaki politikasını, bu ayın sonunda Davos'ta Başbakan Özal ile zirveye gidecek kadar değiştirmesinin nedenlerini uluslararası gözlemcilere göre işte tam bu noktada aramak gerekiyordu. Ankara ile olumlu ilişkiler kuran bir Papandreu, Batı'daki "hırçın çocuk" imajını değiştirerek, gerek Avrupa dönem başkanlığına, gerekse de Amerikalılarla olan üsler pazarlığına "sorunların diyalogla çözümünden yana, uzlaşmacı" bir kimlikle gidebilecekti. Yeni kimlik, kendisine, hem Türkiye ile ilgili her konuda pürüz çıkarmasına artık fazla kulak asılmayan Avrupa Topluluğu'nda, hem de iki müttefik arasındaki düşmanlıktan hiçbir zaman hoşnut bulunmayan Beyaz Saray'da kendisine prestij sağlayacaktı. Ama şüphesiz Papandreu'yu An-

Geçen sene yüzbinlere seslenen Mitçotakis bu sene eski gücünde görünmüyor.

kara ile flörte iten esas neden, ülkede yaklaşmakta olan genel seçimlerdi. Geçtiğimiz yılın nisan ayında iki ülkenin Ege'de savaşın eşiğine gelmelerinden sonra başlayan yumuşama, PASOK'a puan kazandırmışa benziyordu. Daha bir yıl öncesine kadar, PASOK'un ilk genel seçimlerde yenilgiye uğrayacağına, Türkiye ile diyalogdan yana ana muhalefet lideri Mitçotakis'in başkanlığa seçileceğine kesin gözüyle bakılırken, Elefterotipiya gazetesinin bir ay kadar önce ülkede yaptığı kamuoyu yoklaması, ibrenin tekrar iktidar partisinden yana döndüğünü gösteriyordu. PASOK ülkede yine birinci partiydi. Yunan Başbakanı, nisan ayından beri izlediği yumuşama siyasetinin meyvelerini toplamaya başlamıştı. Daha önce seçim kaygısıyla Türk tehdidini sürekli gündemde tutan Papandreu, bu kez aynı kaygıyla Türkiye ile diyalogun gerekliliğini ön plana çıkartmıştı.

Davos'tan ne çıkacak? Yunan basınına göre, her halükârda bu ilk buluşmadan beklenecek en olumlu sonucun, iki başbakanın, şubat veya mart ayında yeniden bir araya gelmeyi kararlaştırmaları olacaktı. Davos'a giderken, Papandreu'nun çantasındaki esas konunun, kıta sahanlığı anlaşmazlığının Lahey Adalet Divanı'na götürülmesinin olması kuvvetle muhtemeldi. Önceleri bu sorunun Adalet Divanı'na götürülmesine karşı çıkan Türkiye, bir süre önce bunun gerçekleşebileceğini çıtlatmıştı. Özal ise, Davos'ta, büyük bir olasılıkla iki ülke arasındaki mevcut olan birçok pürüzün bir paket içinde ele alınmasını isteyecekti.Yunan basınının üzerinde birleştiği bir konu da, kıta sahanlığı konusu Atina'nın istediği doğrultuda gelişirse,Türkiye'nin karşılığında mutlaka bir taviz isteyeceği idi.

Atina'daki diplomatik çevrelere göre ise, Davos'ta ne konuşulursa konuşulsun, Papandreu-Özal buluşması, en geniş gülümsemeyi Washington'daki yüzlerde yaratacaktı. Aynı çevrelere göre, ABD Dışişleri Bakanlığı'nın arzusu olan, NATO'nun Güneydoğu Kanadı'ndaki bu iki başkent arasında bir telefon hattının kurulması bu zirveden sonra gerçekleşebilirdi. Zaten ABD, 15 gün kadar önce, Kıbrıs konusunda arabuluculuk yapabileceğini açıklayarak iki ülke arasındaki sorunların çözümünde her an aktif görev almaya hazır olduğunu belirtmiş, böylece de zirveyi desteklediğini göstermişti.

Davos zirvesinin bu koşullarda Türk-Yunan ilişkilerinde yeni bir sayfa açıp açmayacağını, biraz da, Ankara ve Atina'nın zirvedeki diplomatik manevra gücü belirleyecekti.

Mihail Vasiliadis / ATİNA

Yunan seçim sistemi Türkiye'de olsaydı

Ay sonunda yapılması beklenen Davos zirvesine kısa bir süre kala, Yunan basınında, Türkiye ile Yunanistan'ı çeşitli konularda karşılaştıran araştırmalar yayınlanmaya başladı. Araştırmaların en ilginçlerinden biri, Evroden-GALLUP araştırma kurumları tarafından düzenlenmişti ve Türk seçimlerinde Yunan seçim sistemi uygulansaydı nasıl bir sonuç elde edileceğini gösteriyordu.

Bu hesaba göre, oyların yüzde 36'sını alan ANAP, 300 milletvekilinin bulunduğu parlamentoda 158 sandalye alarak AET çerçevesinde son derece adil sayılan bu sistemle de tek başına hükümet olabilecekti. SHP, aynı sisteme göre 78, DYP 49, Türkiye'de parlamentoya giremeyen DSP 9, RP ise 6 milletvekili çıkartabileceklerdi.

Araştırma, Yunanistan'da şaşkınlığa yol açtı. Çünkü, yetkililerce, ülkede bu seçim sistemiyle bir partinin tek başına iktidar olabilmesi için yüzde 40'ın üzerinde oy alınması gerektiği iddia ediliyordu.

Barbara Balzerani 1976'da yine kendisi gibi hızlı bir militanla evlenmişti

İTALYA / KIZIL TUGAYLAR LİDERİ İLE SÖYLEŞİ

'Gorbaçov çok şeyi değiştirdi'

Barbara Balzerani, eski adıyla "Yoldaş Sara", 1970'lerde İtalya'yı terör eylemleriyle kasıp kavuran Kızıl Tugaylar'ın efsanevi kadın lideri. Örgüt üyeleri ona "erişilmez" lakabını takmışlardı. 19 Temmuz 1985'te yakalandığında, Kızıl Tugaylar'ın, aktif bir şekilde mücadeleye devam eden tek lideri durumundaydı. Yargılamalar sırasında hemen hemen Kızıl Tugaylar'ın tüm eylemlerinden dolayı suçlandı. Fakat o hiç bunlardan söz etmedi ve sadece "Ben devrimci komünist bir militanım" demekle yetindi. Balzerani'nin yaşamı için birçok efsane uyduruldu. Fakat gerçek yaşamöyküsü ise şöyle: 68 eylemlerine militan bir şekilde katılan Barbara daha sonra aşırı sol İşçinin Gücü grubuna girdi. 1975-77 yılları arasında özürlü çocuklar için kurulmuş bir yuvada çalışan Balzerani, buradan ayrıldıktan sonra kayıplara karıştı ve yakalandığı güne kadar kimse nerede olduğunu bilemedi. "Erişilmez" lider Barbara, bundan bir süre önce hapisteki diğer eski militanlarla birlikte silahlı

Balzerani dünyaya artık demir parmaklıklar arasından bakıyor

eyleme son verildiğini açıklayan bir bildiriye imzasını attı.

L'Espresso dergisi Kızıl Tugaylar'ın bu efsanevi lideriyle Rebibbia Hapishanesi'nde görüştü.

L'Espresso: Kısa bir süre önce sizden başka Curcio ve Moretti gibi dokuz "erişilmez" ile birlikte bir belge imzaladınız ve silahlı eylem devrinin artık kapandığını belirttiniz...

Balzerani: Evet. Silahlı eylemler 70'lerdeki İtalya'nın sosyo-politik durumundan kaynaklanıyordu. Oysa bugün durum farklı. Bu nedenle bir devrin kapandığından söz edilebiliyor. Kızıl Tugaylar'ın artık gerillacılığa karşı tavır alacağı kesin.

L'Espresso: Bu noktaya nasıl geldiniz?

Balzerani: Gelişim karmaşık bir politik süreç içinde oluştu. Bu durumu size açıklamak zor. Sadece şunu hatırlatmak isterim: Kızıl Tugaylar 1982'den bu yana "geri çekilme stratejisi" izliyordu. Polislerin yıldırım saldırıları, bizim cephede bir kriz döneminin başlamasına neden olmuştu. O zaman silahlı eylem devrinin sonuna yaklaşıldığını anlamıştık. Böylece proleter devrimi daha bilinçli bir şekilde ele almaya çalıştık, çünkü işçi sınıfı gün geçtikçe politik gücünü kaybediyordu.

L'Espresso: Peki o halde niçin 1982 ile 1987 arasında silahlı mücadeleye devam ettiniz?

Balzerani: 1980'lerde İtalya'da patronlar ağır basıyordu. Dünyada ise Reagan'ın savaşçı politikası, Beyrut ve Tripoli'nin teröre karşı bombalanması bize devrimci harekete devam edebileceğimizi gösteriyordu. Şimdi ise durum çok farklı. Gorbaçov'un izlediği politika birçok soruna çözüm getirdi. Ortadoğu'dan, Orta Amerika'ya kadar tüm devrimci güçler yeni gelişmelerin doğrultusunda hesap yapıyorlar.

L'Espresso: Diğer Kızıl Tugay liderleri ile birlikte imzaladığınız bildiride sanki diğer teröristlere de bir mesaj verme arzusu vardı. Yanılıyor muyum?

Balzerani: Pek haklı sayılmazsınız. Biz kimse ile bir hesaplaşmaya girmiş değiliz. Birincisi, bu bir işe yaramaz. Bugün savaşmak isteyenlerin bizim hapisten bildiri yayınlamamızı beklemesi gerekmez. İkincisi, yaptığımız eleştiriler ve vardığımız sonuçlar sadece bizi ilgilendirir. Başka kişilerin sorumluluğunu üzerimize almıyoruz. Bizim rolümüz herkese silahları bıraktırmak için mesajlar yollamak değil, sadece politikamızın artık barışçı olduğunu duyurmak.

L'Espresso: Bazı kişiler, sizi "tarihten sökülüp atılan devrimciler" olarak görüyor ve buna katlanamadığınız için hâlâ bir şeyler yapmaya çalışıyor gibi gözükmek istediğinizi ileri sürüyor. Belki de Troçki'nin Menşevikler için söylediği sözler sizin bugünkü durumunuza çok uygun: "Sizler tecrit olmuş zavallı bireylersiniz, düşüşü temsil ediyorsunuz ve kaybettiniz. Size tarihin çöplüğüne gitmekten başka yapacak bir şey kalmadı."

Balzerani: Bu bir aptallıktır. Her türlü konuşma her yere adapte edilebilir. Troçki bu şekilde konuştuğu zaman omuzlarında devrimci bir zaferi taşımaktaydı. Biz Kızıl Tugaylar devrimi istedik, uğraştık ve kaybettik. Ben, bugün Troçki'nin yaşasaydı düşmanlarına söylediği sözleri bize de söyleyebileceğini sanmıyorum.

Örgütün diğer liderlerinden Renato Curcio da "silahlara veda" bildirisine imzasını attı

L'Espresso: Kendinizi tarihin süprüntüsü olarak görmüyor musunuz?

Balzerani: Asla. Devrimci bir hareket kötü gidebilir. Eğer bir militan kaybetmiş ise, tarihsel bilinci ve öğretilerini unutmamalıdır.

L'Espresso: Kızıl Tugaylar'ın içinde kadın olmak bazı sınırları zorluyor muydu?

Balzerani: Bu, çok erkek bakışıyla sorulmuş bir soru. Hâlâ bugün bile eski önyargılara göre kadın ikinci sınıf sayılıyor. Kızıl Tugaylar'da eşitlik ilkesi hiçbir zaman tartışma konusu olmadı bile. Ne kadın, ne erkek, sadece komünist militandık.

L'Espresso: Sekiz yıl boyunca kaçak hayatı yaşadınız. Gizli yaşamak ne anlama geliyor? Acı mı oluyor, yoksa sevgi dolu bir ortamda yaşama imkânı oluyor mu?

Balzerani: Benim yaptığım gibi silahlı eylemi seçtiğinizde, tüm hayatınız için radikal bir seçim yapmış oluyorsunuz. Tabii ki duygusallıktan yoksun bir robot haline gelmiyorsunuz ama işin başında nelerle karşılaşacağınızı biliyorsunuz. Bu nedenle bir an durup da, "Ne yazık, keşke şöyle olsaydı..." diye düşünemezsiniz. En azından ben, silahlı eylemi seçtikten sonra neler kaybetmiş olduğumu düşünerek acı çekmedim.

L'Espresso: Siz, diğer Kızıl Tugay liderleri ve daha alt kademedekiler, "pişmanlığı" geçmişi reddetme olarak nitelendiriyorsunuz ve buna karşı çıkıyorsunuz. Acaba özel olarak pişmanlık duyduğunuz ya da hatırladığınızda size acı veren bir şey yok mu?

Balzerani: Pişmanlık ya da geçmişi reddetme tarih boyunca gerek politik, gerek ahlaki açıdan pek hoş karşılanmayan şeylerdir. Ben kendim için söylüyorum, pişmanlık diye bir açıklama olamaz. Ama her insanın hayatında birçok acı hatıra vardır. Bu söylediklerim, benim kendi seçimime ve sonuçlarına yüzeysel ve sorumsuz bir biçimde baktığım anlamına gelmez. ●

İNGİLTERE / İKİ KADININ DRAMI

Satılık kızlar geri dönecek mi?

Yedi yıl önce babalarının tatil için Kuzey Yemen'e yolladığı 13 ve 15 yaşındaki iki kız kardeş, orada evlenmek üzere bir adama satıldıklarını anlayacaklardı. Olaya yıllardır seyirci kalan İngiliz Dışişleri, ancak son günlerde basının sert eleştirileri karşısında harekete geçti ve kızların geri dönmesi umudu doğdu

Zana ve Nadia uçağa binerken neredeyse mutluluktan uçacaklardı. Bir kaç saat sonra babalarının memleketi Kuzey Yemen'de olacaklar ve unutulmaz bir tatil yaşayacaklardı. İngiltere'de doğup büyümüş,buranın kültürüyle yetişmiş iki kız kardeş için Doğu'da bir yerde tatil yapmak şüphesiz çok büyüleyiciydi. Üstelik Yemen'de babalarının birçok dostu onları ağırlayacak, gezdirecek, köy yaşamının gizemli yönlerini öğreteceklerdi. Dönüşte arkadaşlarına anlatacak çok şeyleri olacaktı.

Fakat ne yazık ki bu gidişin dönüşü olmayacaktı. O zamanlar 13 ve 15 yaşında olan bu iki kız kardeş, pembe hayallerle gittikleri Yemen'de kurtuluşu olmayan bir kâbus yaşayacaklarını henüz bilmiyorlardı. Misafir kalacakları köye vardıklarında bekledikleri egzotik manzaralar yerine bir cehennem, gizemli bir köyde güzel bir tatil yerine de ömür boyu sürecek bir köle yaşamıyla karşılaşacaklardı. Tatil yapmak vaadiyle onları buraya yollayan babaları aslında kızları bin üç yüzer paunda satmış ve Yemenli bir adamın iki oğluna gelin olarak göndermişti. Kızların çırpınışları hiçbir fayda vermeyecekti. Kaderleri geri dönüşsüz bir biçimde babaları tarafından yazılmıştı. İki İngiliz kızı, hayatlarının geri kalan kısmını artık hiç tanımadıkları adamların eşleri olarak geçirecek, yine hiç bilmedikleri köy yaşamı içinde ağır işlerde köle gibi çalışmaya zorlanacaklardı. İngiltere'deki anneleriyle ilişki kurmaları da yasaktı. Sadece arada bir baskı altında doldurdukları "iyiyiz, mutluyuz" kabilinden teyp kasetleri yollayabiliyorlardı.

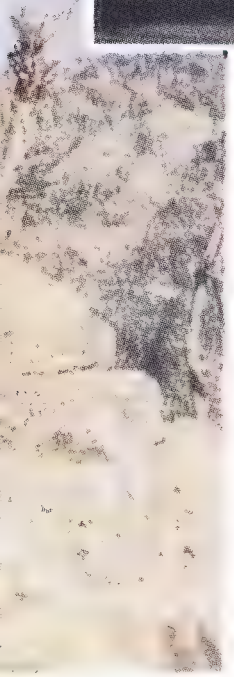

İngiltere'de doğup büyüyen iki kızkardeş Zana ve Nadia Yemen'in ücra bir köyünde yaşamaya ve köle gibi çalışmaya zorlandılar

Annenin çırpınışı. Babalarından ayrı yaşayan Hint kökenli anneleri Miriam Ali'nin, İngiliz yasalarına göre kızların vesayetinin kendisine ait olduğunu söyleyerek yaptığı bütün başvurular yedi yıl boyunca sonuçsuz kalacaktı. Nihayet olay geçtiğimiz günlerde basına yansıyacak ve İngiliz kamuoyunun tepkisiyle Dışişleri yetkilileri harekete geçmek zorunda kalacaklardı. Çift vatandaşlı Nadia ve Zana'nın dramı milli bir skandal haline gelmiş ve tüm Avrupa basınını meşgul etmeye başlamıştı.

Miriam Ali kızlarının kaçırılışından hemen sonra İngiliz Dışişleri'ne ve Yemen'deki İngiliz Elçiliği'ne kızlarının iadesi yardım talebinde bulunmuştu. Ancak "üzgünüz yapacak hiçbir şey yok," şeklinde yanıt almıştı. Kızlar babaları ve kocaları nedeniyle aynı zamanda Yemen vatandaşı sayılıyorlardı ve bu ülkenin yasa ve geleneklerine göre bu evlilik meşruydu. Yasalara göre 16 yaşından küçük kızlar babaları tarafından zorla evlendirilebilirdi ve annelerin itiraz etme hakları yoktu. Farklı kültürlerin söz konusu olduğunu anlamak ve buna saygı duymak gerekiyordu. İngiliz hükümetinin bu vatandaşları için yapabileceği bir şey yoktu. Talihsiz anne başvurusunu defalarca tekrarlayacak ve hep aynı yanıtı alacaktı. Sonunda tam 6 yıl sonra bir trafik kazası geçirmesi nedeniyle bir miktar tazminat alacak ve bu parayla hemen Yemen'e uçacaktı. Fakat burada da misafirperverlikle karşılaşmayacaktı. Yemen makamlarına göre bu bir "aile" sorunuydu ve aile içinde çözülmesi gerekirdi. Aşiretin törelerine göre ise kızlarının geri dönmesi ancak kocalarının iznine bağlıydı ve böyle bir izin asla verilmezdi. Genç kadınların köyden ancak cesetleri çıkabilirdi. Miriam Ali, Zana ve Nadia'nın yaşadığı esareti, ağır çalışma koşullarını ve torunlarını gördükten sonra eli boş dönmekten başka bir şey yapamayacaktı. Bu işi fazla kurcalarsa genç kadınların hayatının tehlikeye gireceğini anlamıştı.

Dışişleri Bakanı Sir Geoffrey Howe olaya ancak 7 yıl sonra müdahale etti.

Miriam Ali'nin çaresiz bir şekilde geri dönmesinden bir süre sonra iki İngiliz gazeteci yanlarına iyi Arapça bilen bir sosyal hizmetler uzmanı da alarak genç kadınların yaşadığı dağ köyüne ulaşmayı ve iki kız kardeşle görüşmeyi başaracaktı. Gazeteciler kendilerini köyde doktor olarak tanıtacaklardı. Esas amaçlarının anlaşılması hayatlarını tehlikeye sokabilirdi. Zana ve Nadia onlara acı yaşam hikâyelerini ve zoraki evliliklerinin ilk gecesinde nasıl tecavüze uğradıklarını anlatacaktı. Genç kadınlar artık tüm ümitlerini yitirmişler ve bu cehennemden ancak intihar ederek kurtulabileceklerini düşünmeye başlamışlardı. Çocukları olmasa bunu çoktan yaparlardı.

Yapacak şey varmış. Bu haberin bir gazetede yayınlanmasından sonra tüm İngiliz basını harekete geçecek ve gerek Dışişleri gerek Yemen büyük bir bombardımana tutulacaktı. İki kız kardeşin dramı en büyük gazetelerin manşetlerine geçecek, İngiliz halkı olayı nefretle karşılayacaktı. Sonunda Dışişleri yetkilileri, aslında Zana ve Nadia için yapacak çok şeyleri olduğunu görecek buna kendileri bile şaşacaktı. Çünkü Dışişleri Bakanı Sir Geoffrey Howe'un Yemen Arap Cumhuriyeti'ne kişisel ricası üzerine bu ülkenin yedi yıldır süren katı tutumu bir anda değişiverecekti. İki talihsiz kadın çocuklarıyla birlikte İngiltere'ye dönebilecekti. Ancak bir şartları vardı: Kocaları da onlarla birlikte gelecekti. Töreleri bundan fazla zorlamanın imkânı yoktu.

Bu arada yaşamını İngiltere'de sürdüren baba Muthana Hussen, tabii ki her şeyi kızlarının "iyiliği" için yaptığını iddia edecekti. Onları kötü yola düşmekten kurtarmıştı ve mutlu olduklarına inanıyordu! Sorun "aile içinde" çözülmeliydi. İşte bu noktada yüksek tirajlı İngiliz gazetelerinin kadın yazarları kendilerini İngiliz aile hukukunun iki yüzlülüğüne değinmekten alamayacaklardı. Çünkü İngiliz yetkililer bu dramı yedi yıl boyunca aynı mantıkla ve kültür farklılığını öne sürerek gözardı etmişler ve yine aynı mantıkla kocaları tarafından öldüresiye dövülen İngiliz kadınlarını "aile içinde çözümlenmeli" diyerek evlerine yollamışlardı. Demek ki bu noktada söz konusu kültürler arasında fazla bir fark yoktu. Şimdi, İngilizlerin Nadia ve Zana'nın ülkelerine dönmesini beklediği bu günlerde, aile içi şiddeti kapsayan yasaların yeniden ele alınması tartışılmaya başlanmıştı. ●

1979 YILI İCRA PL. 467 TEDBİR UYA

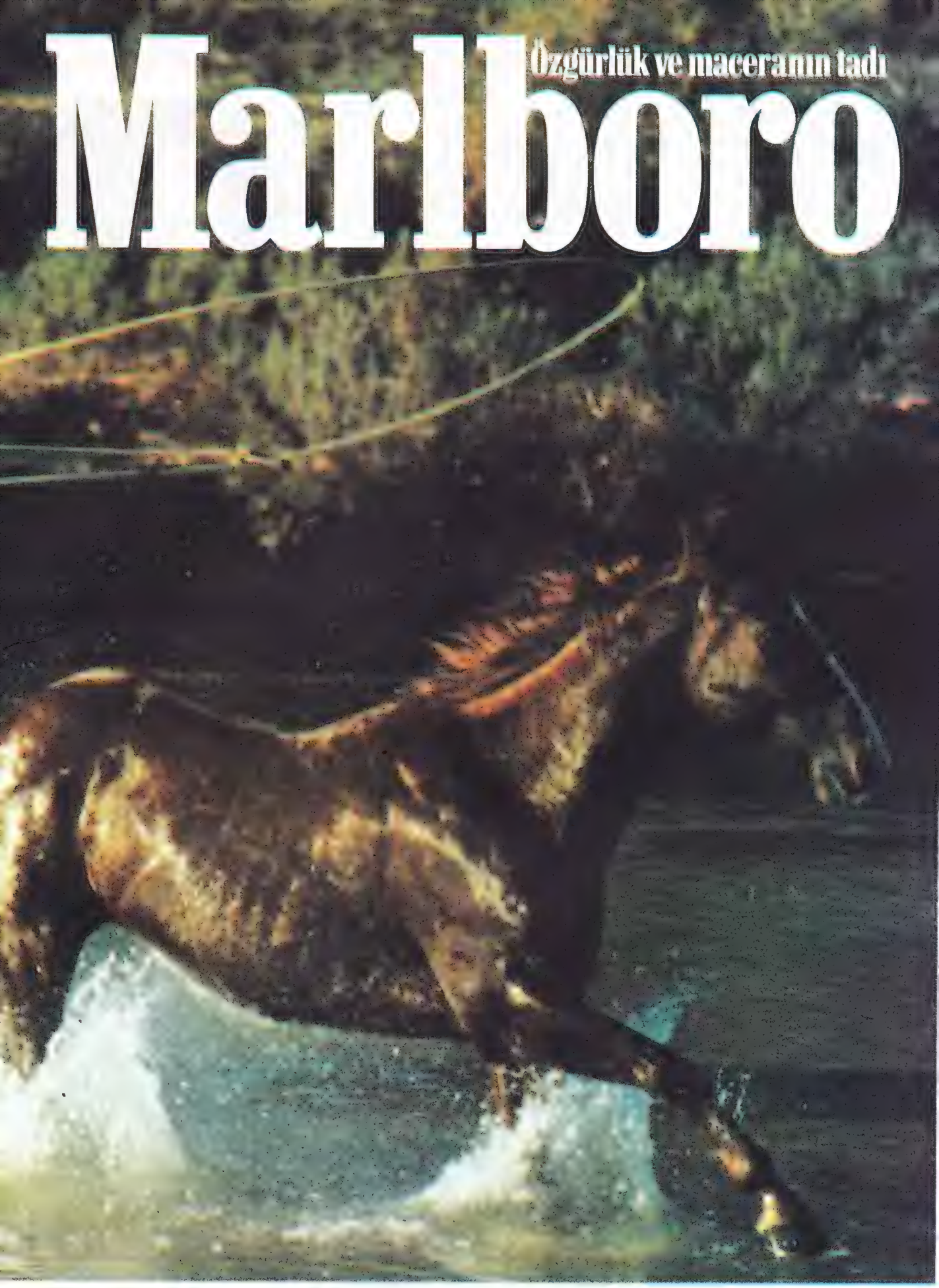

ICA SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR.

İSRAİL SALDIRISI

ABD bile sırt çevirdi

Batı Şeria ve Gazze bölgesinde İsrail'in Filistinlilere yönelik eylemleri sürerken, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, işgal altındaki topraklarda patlak veren şiddet olaylarından İsrail'i sorumlu tutan bir karar tasarısını oybirliğiyle kabul etti. ABD de, oylama sırasında altı yıldan beri ilk kez İsrail'in aleyhine oy verdi.

Öte yandan FKÖ lideri Yaser Arafat, İsrail hükümetiyle işgal altındaki topraklar konusunda görüşme yapmaya hazır olduğunu, ancak FKÖ'nün görüşmelerde eşit taraflardan biri olarak yer alması gerektiğini açıkladı.

Bölgede birkaç haftadır olaylar sırasında ölen Filistinliler'in sayısı ise 24'e ulaştı.

Batı Şeria ve Gazze'de haftalardır devam eden olaylarda birçok Filistinli tutuklandı

Geldof, Etiyopya'nın ihraç ettiği etlerin özellikle alınmasını salık veriyor

ETİYOPYA

Açlık mı önemli ihracat mı?

Beş milyon insanın açlık tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğu Etiyopya'nın İngiltere'ye et ihracı için bağlantı kurması, arkasından söz konusu ülkenin iki seneden beri Belçika'ya et ihraç ettiğinin ortaya çıkması değişik tepkilere neden oldu.

Bazı ticari kuruluşlar, ahlaki nedenlerden dolayı Etiyopya etini sat-

PORTRE

YURİ ROMANENKO

Çağdaş Odiseus döndü

Kremlin için 10,5 aydır uzayda bulunan kozmonot Romanenko'nun kazasız belasız dünyaya dönmesi büyük önem taşıyordu. Böylelikle, sıfır yerçekiminde astronotların uzun süre kalmaları halinde başta adale yıpranması olmak üzere ciddi sağlık sorunlarıyla karşılaşacakları konusunda Batılı bilim adamlarının iddiasını çürütecekler, çok daha önemlisi, uzay yarışında Sovyetler'in Amerika'yı geçtiği varsayımını bir ölçüde kanıtlayacaklardı.

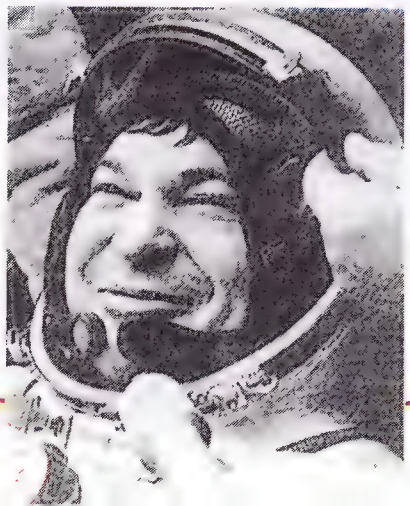

Yuri Romanenko bütün rekorları altüst edip 326 gün süren yolculuğunu tamamladığında kapsülden çıkarken son derece neşeli görünüyordu. Hemen sonra, kimsenin yardımına gerek duymadan yürümesi ise Sovyetler'in zaferini vurguluyordu. Sovyetler, bir yıl boyunca kozmonotlarını uzayda tutabilecek sihirli formülü bulmuşlardı. İki buçuk yıl süreceği düşünülen Merih yolculuğunu 21. yüzyılda gerçekleştirmeyi düşünen Sovyet bilim adamları bu yolda ilk adımlarını da böylelikle atmış oluyorlardı. Amerikalılar ellerini çabuk tutmazlarsa, Merih'e ilk ayak basacak insan bir Sovyet kozmonotu olacaktı.

mayacaklarını açıklarken, "Live Aid" konserleriyle bütün dünyada açlığa karşı bir dayanışma havası uyandıran Bob Geldof, ihracatı desteklediğini açıkladı. İrlandalı şarkıcıya göre, Etiyopya'nın açlık sorununu çözebilmesi için şiddetle dövize ihtiyacı vardı. Dahası, Etiyopya'dan gelen etlerin boykot edilmesi, kuraklık yüzünden hayvanlarını satmak zorunda kalan ve paraya her zamankinden çok gereksinimi olan ülkedeki köylülerin ölüme terk edilmesi demek olacaktı.

SSCB

Tecrit kampının kapısı aralandı

Sovyetler'de siyasi suçluların bulunduğu tecrit kampları, bugüne kadar, Batı'nın ülkede en çok eleştirdiği konulardan biri olmuştu. Geçtiğimiz hafta içinde, bu kamplardan biri olan Moskova'nın 250 kilometre yakınındaki Ryazan'a ilk kez Batılı gazetecilerin girerek film çekmelerine izin verildi ve Fransız televizyoncuları hayli merak edilen kampa girdiler.

Yalnız Sovyet yetkililerin iki koşulu vardı. Mahkûmlarla kesinkes konuşulmayacaktı ve "psikolojik hastalar" bölümüne girilmeyecekti. Gazeteciler bu koşullara uydular ve içeri girip sadece film çektiler. Bu arada, Sovyet yetkililerin titizlikle siyasi suçlular yerine "topluma karşı suç işleyenler", kamp yerine "koloni" kelimelerini kullandıkları dikkatlerinden kaçmadı.

İlk kez bir Sovyet tecrit kampının görüntüleri Batı basınında yayınlandı

Pam Flowers kırk bir yaşında Amerikalı bir terapist. Görünürde kendi halinde bir bilim adamı. Ama hobisi, en büyük maceraperestlere parmak ısırtacak kadar ilginç. Bugünlerde dünyanın en güç yolculuklarından birine hazırlanıyor. Eğer bir aksilik çıkmazsa, Bayan Flowers, Kuzey Kutbu'na ulaşan ilk kadın olacak. Kanada'dan başlayacağı ve 58 gün süreceğini hesapladığı bu yolculukta Flowers yanına sadece kızağını, köpeklerini ve 3 günlük fazla yiyeceğini alıyor.

ABD

Yuppie'lere gün doğdu

Bir Amerikan firması, sabahtan akşama kadar işlerin yoğunluğundan bunalan yuppie'leri biraz olsun rahatlatmak üzere yeni bir ürün geliştirdi. Sofistike çağdaş bürokratlar olarak tanınan "yuppie"ler için üretilen "ilk yardım çantası"nın içinde, her insanın gereksinme duyduğu bazı ufak tefek gereçlerin dışında, borsadaki son haberleri dinlemek üzere bir cep radyosu, küçük bir şişe Rus votkası, bir kutu İran havyarı ve Fransız kaz ciğeri ezmesi bulunuyor.

KISA... KISA...

- **Çinli doktorlar, 40 günlük bir** bebeğin karnından bir kiloluk bir cenin çıkardılar.
- **Hindistan hükümeti ülkede ko**cası öldüktün sonra, karısının kendisiyle beraber yakılması geleneğini korumak isteyenlere karşı ağır cezalar getirdi.
- **Dünyada kadın milletvekillerinin** sayısı üzerine yapılan bir araştırmada, bütün ülkelerde, kadınların parlamentolarda azınlıkta olduklarını ortaya koydu.

SERMAYE PİYASASI / KARNEYİ YABANCILAR VERECEK

"Risk ölçme" merkezi

Sermayesinin yüzde 45'i kamu yüzde 55'i özel olsun diye planlanan risk değerlendirme şirketinde "yönetimin" yabancı bir kuruluşa verilmesi düşünülüyor

"Türkiye'de tasarrufların mali kesime aktarılmaması; sonuçta yatırımları, o da istihdamın arttırılmasını olumsuz etkiliyor. Bu durumun en önemli nedenlerinden biri de tasarruf sahiplerinin piyasaya sürülen tahvil ya da hisse senedi gibi araçların 'risk derecesi' hakkında net bir fikre sahip olmamasıdır. Çünkü söz konusu risklerin derecesi hakkında bilgi verecek bir sistem yoktur henüz Türkiye'de. Böyle bir sistem olmadığı için de tasarruf sahipleri, birikimlerini finansal araçlara yatırmakta haklı olarak çekingen davranmaktadırlar. Ama, artık bu sakınca ortadan kalkacak."

Devlet Bakanı Adnan Kahveci'nin danışmanlarından Prof. Dr. Selçuk Abaç, böyle söylerken sakıncanın nasıl ortadan kalkacağını da şöyle açıklıyordu:

"Gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, şirketler tarafından ihraç edilen menkul değerlerin risk dereceleri hakkında tasarruf sahiplerine bilgi aktaracak bir risk değerlendirme merkezi (rating) kurulacak."

Nasıl bir rating? Menkul değerlerin risk dereceleri hakkında tasarruf sahiplerine bilgi aktaracak bir merkez kurulması ile ilgili çalışmaları birinci Özal iktidarı döneminde istihdamdan sorumlu Devlet Bakanı Mustafa Tınaz Titiz başlatmıştı... Ve bir hayli de yol kat edilmişti... Şimdi yapılacak tek şey, söz konusu "merkezi" yönlendirecek bir "rating şirketi"nin kurulmasıydı.

Çalışmalar son aşamaya gelmişti artık. Selçuk Abaç "Biz bu projeyi Devlet Bakanlığı, Hazine ve Merkez Bankası'nın ortaklaşa katkısıyla gerçekleştireceğiz. Böylesi bir kuruluş, özelleştirme açısından da son derece gerekli. Çünkü özelleştirilecek firmaların 'hangi risk grubu' içinde bulunduğunun ortaya çıkarılması gerekir. Bazı hisselerin yabancı sermayeye satılması düşünülüyorsa mutlaka bu firmaların ratingden geçirilmesi gerekir" diyordu.

AYŞEGÜL EVREN/NOKTA

Mustafa Tınaz Titiz, Devlet Bakanı'yken başlattığı çalışma meyvesini veriyor

Gerekli ama erken. Menkul kıymetleri derecelendirmeye tabi tutacak bir merkezin kurulması fikrine Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı Prof. Dr. İsmail Türk de katılıyordu."Sermaye piyasamızın, tek eksiği böylesi bir merkezin olmamasıdır" demekle birlikte, İsmail Türk böylesi bir yapılanmaya gitmek için henüz vaktin "erken" olduğu inancında. Sermaye piyasasının 150 yılı aşkın geçmişi olmasına rağmen "Fransa'da bile" derecelendirme işlemine 1986 yılında geçildiğini belirten Türk, bu konuda şöyle diyordu:

"Bu derecelendirmeyi yapmamız lazım. Fakat yaptığımız zaman da mutlaka başarılı olmamız şart. Yani bir tecrübeye girip, başarısızlıkla karşılaşmaktansa geç başlayıp başarılı olmayı tercih etmek lazım."

Devlet Bakanlığı danışmanı Abaç "Fransa örneğini" veriyordu. Ama daha farklı bir yorumla... Prof. Dr. Selçuk Abaç bu konuda şunları söylüyordu:

"Amerika'da rating firmaları özel girişimciler tarafından oluşturulmuş. Ama Türkiye'de özel girişimin bunu başlatması zor diye düşünüyoruz. Fransa'da da böyle olmuş. 1986 yılında Fransa'da devletin öncülüğünde bir rating firması kuruluyor. Biz de o modeli örnek aldık. Fransızların sermaye piyasası da ABD'ye göre, az gelişmiş bir piyasa. Yani bize biraz benzer özellikleri var. Kendileriyle de görüştük. Bize her türlü dökümanlarını sağladılar."

Öncülük devlette. Kuruluş çalışmalarının son aşamasına geldiği söylenen rating şirketinin sermayesi, Devlet Bakanlığı'nca 2 milyar lira olarak belirlenmişti. Bu sermayenin yüzde 45'ini kamu ortakları yüzde 55'ini özel sektör kuruluşları karşılayacaktı. Özel sektör ortakları arasına mali konularda tecrübeli bir yabancı kuruluşun yüzde 5 ile 15 arasında değişen bir payla katılması planlanmış ve yabancı bir kuruluştan teklif bile alınmıştı. Şirketin kamu ortakları arasında Merkez Bankası ve Hazine'nin yanı sıra, Etibank, Eximbank ve Anadolu Bankası'nın yer alması da hemen hemen kesinleşmiş gibiydi. Bunlardan Etibank, konu ile ilgili yönetim kurulu kararı alırken, diğerleri "olumlu görüş" bildirmişlerdi. Konuya "sıcak yaklaşan" özel sektör kuruluşları arasında, Türk Ticaret Bankası, İş Bankası, Koç- Amerikan Bankası, Türk Ekonomi Bankası gibi kuruluşlar da yer alıyordu. Devlet Bakanlığı'nın tüm çabası, değerlendirmelerin her kesimce kabul görmesini sağlamak amacıyla, çalışmaları, mümkün olduğu kadar "geniş bir tabana" oturtmaktı.

İsmail Türk:"Böyle bir yapılanmaya gitmek için henüz erken."

Rating şirketinin yapacağı değerlendirmeleri "daha az tartışılır" duruma getirmek için alınan bir başka "önlem" de, şirket yönetiminin, "uzman yabancı bir kuruluşa" verilmesiydi. Selçuk Abaç, "Çok önemli bir nokta da bir yönetim anlaşması yapılarak, şirket yönetiminin uluslararası ünü olan uzman bir rating kuruluşuna verilmesi. Türkiye'de firmalara 'not vermek' çok kritik bir iş. Ama biz üne sahip yabancı bir kuruluşu bu işle görevlendirince sanıyorum ki, tartışmalar asgariye inecektir " diyordu.

Ne var ki bu karar da Sermaye Piyasası Kurulu Başkanı Prof. Dr. İsmail Türk'ün tepkisine neden oluyordu. Türk'e göre, hiçbir memleket, dışardan ithal edilen uzmanlarla kalkınmamıştı. Üstelik böylesi bir kuruluşu başarıyla yönetebilecek sermaye piyasasında yetişmiş yeterince uzman kadromuz vardı.

Kısacası, Devlet Bakanlığı'nın son aşamasına getirdiği rating şirketinin kuruluşu ile ilgili olarak; sermaye piyasasının patronu İsmail Türk, "ikna" edilmiş gözükmüyordu pek...

Ancak, Türk'ün itirazları, bir başka soruyu getiriyordu akla:

Madem yabancı bir şirkete ya da yabancı uzmanlara ihtiyaç olmayacak kadar yetişmiş uzmanlar vardı- ki, Sermaye Piyasası Kurulu'nun durumu adım adım izleyecek kapasitede olduğu çeşitli çevrelerce de ifade ediliyordu- neden İsmail Türk, "Rating şirketini kurmakta acele etmeyelim" görüşündeydi? Sorumluluk almaktan mı kaçıyordu?

ADEM ALTAN NOKTA

Prof. Dr. Selçuk Abaç: "Risk ölçme merkezi yatırım yapacak tasarruf sahiplerini rahatlatacak."

Cengiz KUŞÇUOĞLU

Lufthansa'ya rağbet artıyor!

Güvenilir ve özenli hizmetlerinden ötürü, 1986 yılında Türkiye ile Federal Almanya arasında seyahat edenlerin 226.731 'i Lufthansa'yı seçti.
Şimdi iş adamları için daha da geliştirilmiş yepyeni bir hizmeti sunuyoruz sizlere. Yeni Business Class. Ek bir ücret ödemeden, aralıklı, geniş ve rahat koltuklarda yolculuk yapabilirsiniz. Yeni Business Class hizmetimizin diğer bir özelliği de, normal tarife üzerinden bilet alanlara, daha rezervasyon sırasında uçakta istediği yeri ayırtabilme olanağı sunması.
İş adamlarına 150 den fazla uçuş imkanını bizden başka daha iyi kim sağlayabilir?

Lufthansa

Sıkıntılı dengesizlik zam doğurdu

Geldi geliyor derken basının tepesinde patlayan zam bombası gazeteleri sarstı. Tabii okurları da... Devlet Bakanı Nihat Kitapçı, son kâğıt zamlarının ardından bir kez daha gündeme gelen sübvansiyon ve SEKA tartışmaları hakkında **Nokta'***nın sorularını yanıtladı.*

Nokta: Kâğıt zamlarını durdurmak veya sübvansiyon uygulamak gibi tedbirler düşünüyor musunuz?

Kitapçı: Esasında şimdilik böyle bir görüş yok. Şimdi, girdilerdeki artışlar dolayısıyla fiyatlar tespit ediliyor. Ama, yine de bugüne kadar maliyetinin altında satılmıştır. Yani gizli bir sübvansiyon vardı. SEKA'nın geçen yılki zararı 30.6 milyar lira örneğin. Bu da göstermektedir ki, bu bir nevi gizli sübvansiyondur. SEKA'nın kadrolarında da bir şişirme yoktur. Bunu da şunun için söylüyorum. Şöyle bir soru gelebilir, işçiyi oraya doldurmuşlar ve bunun neticesinde de maliyet yükselmektedir şeklinde. Böyle bir şey de söz konusu değil. SEKA'da işçilik çok düşük, yüzde 5'tir. Esas diğer girdi kalemlerinde artış olmaktadır ve bu da fiyata yansımaktadır. Bunlar ise, elektrik, amortismanlar ve hammadde olarak selüloz fiyatlarının artmasıdır. Kapasite düşük ve o yüzden de fiyat artmaktadır diye bir şey de söz konusu değil.

Nokta: Üretim yüzde 90'lara vardı ve kapasite de iyi durumda diyorsunuz ama, zaman zaman kâğıt sıkıntıları olmakta?

Kitapçı: Şimdi bu durum ihtiyaçtan kaynaklanmakta. Basının ihtiyacı 182 bin ton. Bunun 160 bin tonu büyük basının ihtiyacı. 16 bin tonu ise taşra, 6 bin tonu ise dergilerin ihtiyacı olmak üzere ihtiyaç 182 bin ton kâğıt. Bunun yüzde 84'ünü SEKA karşılamakta. Yani 30 bin ton açığımız var. Bu fark ithalatla karşılanmakta. İthalat büyük bir rakam değil ama, ithalatla iç üretim arasındaki denge dolayısıyla belki o sıkıntı doğmaktadır.

Nokta: Sübvansiyon uygulamasına gitmeyi düşünüyor musunuz?

Kitapçı: Sübvansiyon uygulaması zaten şimdiye kadar da vardı. Yine de var. Maliyetinin altında satışlar da bunu göstermektedir. Açıkçası elden gelen her şey uygulanmış ve uygulanacaktır.

ADEM ALTAN / NOKTA

Devlet Bakanı Kitapçı kâğıt ithalatında gümrük ve fon almadıklarını söylüyordu

Nokta: Bu fiyat artışları sübvansiyon uygulamasının kaldırılmasından mı kaynaklanmakta?

Kitapçı: Yok, hayır. Sübvansiyon devam etmekte. Bu artışlar girdi fiyatlarının artmasından kaynaklanmakta. Elektrik fiyatları, fuel-oil fiyatları arttı. Fiyat artışları tamamen girdi fiyatlarının artmasından kaynaklanmakta. Bir de, iç piyasa ile dış piyasa arasındaki denge dolayısıyla ithal girdi fiyatlarının artması da, kâğıt fiyatlarına yansımakta. Gümrük vs. vergilerden ve fondan muaf tutulan kâğıt için zaten birtakım kolaylıklar sağlamış durumdayız.

Nokta: Başka tedbirler düşünüyor musunuz?

Kitapçı: Gümrük, fon almıyoruz. Maliyetine giriş sağlanıyor. Daha başka imkânlar olacağını sanmıyorum. Zaten gereken yapılmakta. Artışların tek nedeni girdi fiyatlarının artması ve bunların yansımasıdır.

Nokta: Bakanlığınızla ilgili olarak yeni projeleriniz var mı?

Kitapçı: Benim baktığım kuruluşlar eski ve oturmuş kuruluşlar. 1983'ten sonra buralarda birtakım tedbirler alınmış zaten. Bu tedbirler de olumlu neticeler vermiş. Bu tedbirleri ve kararları uygulamak en iyi yol. Ama, gayet tabii ki, tıkanan durumlarda ve aksamalarda yeni birtakım tedbirler alınmayacak demek değildir bu. Şimdilik böyle bir durum da söz konusu değil ●

BAYKAL, G.KORE MODELİNİ Mİ SAVUNDU?

"Bu enflasyonun Türkiye'ye kazandırdığı ne oldu? Güney Kore bugün teknoloji üretmeye başladı... Biz bu yüksek enflasyonun bedelini ödeyerek ona benzer bir hamle mi gerçekleştirdik? Yoo, hayır."

Baykal: G. Kore diyor, başka bir şey demiyor

1987'den 1988'e Türk ekonomisinin değerlendirildiği bir paneldi... **Baykal**'ın "coşkulu olma özeni yüksek" bir konuşma stilini yeğlediği görülüyordu. Hani, Güney Kore'deki sonuçları doğursa, enflasyona da, "model"e de razıymış gibi bir havadaydı sanki. Nitekim sorular faslına geçildiğinde, Baykal'a yöneltilen sayılı birkaç sorudan bir tanesi de şu oldu:

"Sık sık Güney Kore örneğinden söz ettiniz. Yoksa, bir zamanlar eleştirdiğiniz bu modeli artık siz de mi benimsiyorsunuz?"

Baykal, bu soruyu "Tabii ki insani açıdan bu modeli öneremeyiz. Sadece Türkiye'de ekonomiyi kendi ayakları üstünde durur hale getirecek önemli bir aşama kaydedilmediğini vurgulamak için Güney Kore'ye atıf yaptık" diye savuşturduktan sonra, kendisine sorulmayan bir soruya da "cevap vererek" bazı özel şirketlerdeki küçük kamu paylarının özelleştirilmesinin yararsız olacağını da savundu. Nasıl olsa bu şekilde söz konusu şirketlerde bir yönetim değişikliği olmayacaktı.

Salonda bulunanlar biraz şaşırmıştı bu çıkışa. Baykal gibi birinin ne kadar küçük olursa olsun, belli bir kamu payından yararlanmanın bu şirketler için ne kadar önemli olduğunu bilmemesi mümkün değildi. Hem yıllarca devlet eliyle zengin olmanın en kestirme yollarından biri de bu tür ortaklıklar kurmaktan geçmemiş miydi? Ayrıca, özel kuruluşların bu özelleştirmeden hiç hoşlanmadıklarını ve kapalı kapılar ardında huzursuzluklarını dile getirdiklerini de mi duymamıştı Baykal?

Aytaç Kardüz'ün raporlu direnişi, makyajlı sürüyor

DANIŞMANLIK İÇİN TALİP ÇOK

SHP Kocaeli milletvekili **Onur Kumbaracıbaşı** geçen hafta **Nokta**'nın Ankara Bürosu'nu ziyaret etti. Yüzü biraz soluk görünüyordu. "Nasılsınız, iyi misiniz?" demeye kalmadan Kumbaracıbaşı'nın derdi çıktı ortaya. Tam bir haftadır "uykusuz" kalmıştı.

"Sizin yüzünüzden" diyordu Kumbaracıbaşı, "Hep sizin yüzünüzden..." **Nokta**'da bir süre önce SHP'li **Abdülkadir Ateş**'le yapılan "SHP Danışmanlar Ordusu Kuruyor" başlıklı söyleşiye atıf yapıyordu çiçeği burnunda milletvekili: "O söyleşiden öyle bir izlenim doğmuş ki, sanki SHP'nin danışmanlarını ben tespit ediyorum ve ben öneriyorum... Başladı telefonlarım çalışmaya... Gece, gündüz, hiç durmadan. Meğer, SHP'ye danışman olmak isteyen ne kadar çok arkadaşımız varmış? Telefonlar yüzünden uykusuz kaldığım yetmezmiş gibi, bir de, 'Hocam, bizi neden unuttunuz?' diye serzenişte bulunanlara dert anlat."

Oysa Kumbaracıbaşı sadece "Araştırma Birimi"nin başında bulunuyordu ve bu görevin danışman saptamakla hiçbir ilgisi yoktu. Dileriz bu yazıdan sonra biter Kumbaracıbaşı'nın uykusuz geceleri.

Onur Kumbaracıbaşı: "Uykusuz gecelerin milletvekili"

YER YOK GÖK BAKIR...

Yer Demir Gök Bakır'ın galası... Sinemanın önünde inanılmaz bir kalabalık, içinde filmi ayakta seyretmeyi göze alanlar... **Emre Kongar** direnmeyi bırakıp geri dönüyor, **Ali Sirmen** kapıda beklemeye devam ediyor. İkisinin elinde de galaya davet biletleri var oysa.

İzdiham gerçekten müthişti, ama yine de bir gala gecesi için bu kalabalıkta inandırıcı olmayan bir şeyler var gibiydi sanki. Ertesi gün,

KARDÜZ UMDUĞUNU BULACAK MI?

1986 Eylülü'nde TRT Haber Dairesi Başkanı **Cafer Demiral,** TV'de haberlerin birkaç spiker tarafından ortaklaşa okunmasını istediğinde, deneyimli spiker **Aytaç Kardüz**'ün "Ne demek ortak haber okumak?" diye itiraz ettiği, kulislerde fısıldanmıştı...

Kardüz'ün gerçek tepkisi, kamuoyuna tam yansımayacak, ancak kendisinin sağlık durumunu ileri sürüp, ekrana çıkmama kararı aldığını öğrenecektik. Bu durumda TRT yetkilileri beklemeyi yeğleyeceklerdi. Üstelik "Kardüz, belki zaman içinde kararını değiştirir" diye Başbakan'ın ABD'de yapılan kalp ameliyatını izleme görevini ona vereceklerdi. Umulan, Kardüz'ün ABD dönüşü, ekrana daha sıcak bakabileceğiydi...

Ne var ki, 1,5 aylık ABD seyahati, Kardüz'ün fikrini değiştirmesine yetmeyecekti. Buna karşılık, söz konusu seyahat vesilesiyle, Kardüz, **Semra Özal**'la yakın dostluk sağlamak fırsatını bulacaktı.

ABD dönüşü Kardüz'ün TV'ye hâlâ sıcak bakmadığını gören Haber Dairesi yetkilileri, Kardüz'ü, genç meslektaşları ile birlikte TV-2 ve TV-1'de haber nöbetine yazmışlardı.

Haber Dairesi'nin bu girişimine Kardüz'ün verdiği yanıt, bir başka "rapor" yollamak oluyordu. Hacettepe Üniversitesi'nden alınmış bir göz raporuydu bu. Rapor da, "hastanın fotokopi lakrimasyon gibi semptomlarını ve klinik bulgularını artırması nedeniyle, makyaj malzemesi kullanması, hastanın kuvvetli aydınlatma yapılan yerlerde çalışması" sakıncalı bulunuyordu.

Rapor TRT'ye gittikten birkaç gün sonra, deneyimli spiker Kardüz, giyinip kuşanıp "pür makyaj" konuta çıkacak ve "hanımefendiden" ilgisini esirgememesini isteyecekti. Başbakanlığa yakın bir kaynağın fısıldadığı bir gelişmeydi bu.

Ne var ki, yine aynı kaynağın söylediği; sağlığının düzeldiğine dair bir rapor getirse de Kardüz'ün bundan sonra, tekrar ekrana çıkma şansına pek sahip olamayacağıydı. Kendi özel kurallarını benimseyecek ve ayrıcalığına göz yumacak bir yeni yönetim hayalinden harekete geçen Kardüz'ün beklediği cevap, belki de hiç gelmeyecekti.

Serhan Altınordu gerçek bir proje görememekten şikâyetçiydi...

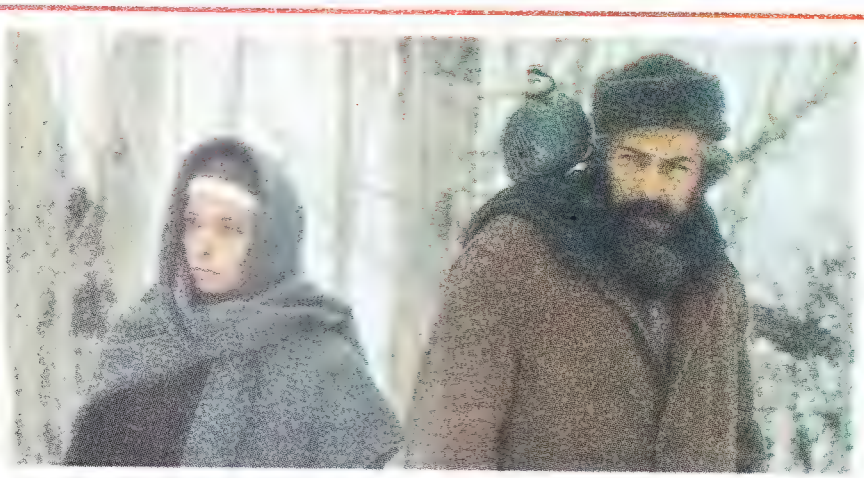

Yer Demir Gök Bakır'ın galasında yer bulamayanlar başka şeyleri incelemek fırsatını bulacaklardı.

gazetede filmin ilanlarına şöyle bir göz atanlar, işin sırrını kavrar gibi oldular: "Yer Demir Gök Bakır" 4 Ocak'tan itibaren sinemalarda..." İşin Türkçesi, gala gecesi "normal seyirci" de girmişti içeri. Kalabalığın yanı sıra filmin reklamı açısından da görkemli bir sonuç elde edilmişti: "Ayakta seyredildi..."

İçeri giremeyen gala seyircileri de, ne yapsınlar, sinema girişindeki panolarla yetinmek zorunda kaldılar. Bu panolarda yer alan broşürlerden birinde filmin yönetmeni **Zülfü Livaneli** ile ilgili bilgiler yer alıyordu. Bir "bilgi" de şuydu: "1986 Ekimi'nde Sovyetler Birliği'nde yapılan Forum'a **Cengiz Aytmatov, Arthur Miller, Alvin Toffler, Peter Ustinov** gibi düşünür ve sanatçılarla katıldı, **Gorbaçov**'un yaptığı davet üzerine konferans bitiminde bütün grupla birlikte Kremlin'de de kabul edildi."

Seyirciler, filmle bu "kabul" arasında pek bir ilgi kuramadılar ama, hiç değilse enteresan bir ayrıntıyı öğrenmenin keyfiyle ayrıldılar sinema önünden.

"TEK BİR GERÇEK PROJE YOKTU"

"Bugüne kadar yaklaşık 530 projeyi finanse ettik. Ama, inanın bunlardan sadece ve sadece birkaç tanesi dört dörtlük hazırlanmış projeydi. Geri kalanı eksik, el yordamıyla yapılmış projelerdi.."

TÜSİAD'ın hazırladığı "Türk Turizminin Bugünkü Durumu" adlı raporun basına sunuluşu sırasında söz alan Turizm Bankası Genel Müdürü Serhan Altınordu böyle söyleyecekti... Kredi almak üzere Banka'ya başvuranlar, "proje" değil "projemsi" ya da "eksik" projelerle geliyorlardı. Oysa, proje yapabilen profesyonel kadrolar oluşmuştu Türkiye'de...

Altınordu, şikâyet yaparken yol göstermekten de geri kalmayacaktı: "Yatırımın yüzde biri bile tutmayacak bedelleri ödeyerek profesyonel hizmetlerden yararlanmasını bilelim" diye sesleniyordu turizm alanında yatırım yapmak isteyenlere...

Mesela!

TÜSİAD Başkanı Ömer Dinçkök'ün 8 Ocak'taki son basın toplantısında yaptığı bir küçük itiraf:

"Dışa açılıyoruz. Açılacağız. Artık bu hedefi tartışmamız söz konusu değil kuşkusuz. Ama yine de her şey bir anda değişmiyor. Mesela, biz de TÜSİAD olarak, Avrupa Sanayiciler Birliği'ne ancak iki ay önce üye olabildik."

EMRE ULAŞ / NOKTA

MESLEKLER / GÜVENİLİRLİK ARAŞTIRMASI

Doktora güven gerisini merak etme sen...

Nokta kendi alanlarında başarı kazanmış yüz ünlü isim arasında, güvenilen ve güvenilmeyen meslekler konulu bir anket yaptı. En güvenilen mesleklerin başında doktorluk gelirken, politikacıların pek güven verici olmadıkları ortaya çıktı

Televizyondaki program her bakımdan oldukça ilginçti. Yılların deneyimli politikacılarından biri ve karşısında yazısı her gün zevkle ve merakla okunan ünlü gazeteci... Açıkoturum tam bir centilmenlik ortamında başlamış, fakat geçen dakikalar her şeyi değiştirivermişti. Programın sonuna doğru yalnızca karşılıklı bir "evet" dedirtme çabası kalmıştı geriye... Açıkoturum bitip ekranda reklam spotları belirdiğinde herkeste bir meraktır başlamıştı. Kim haklı kim haksızdı? Hangisi doğruyu söylemişti, kime güvenilebilirdi?

Televizyondaki açıkoturum örneğinde olduğu gibi, günlük yaşamda daha birçok olay, mesleklerin güvenilirliği tartışmasını gündeme getiriyor. Sonuçta da, insan kişiliklerinin mi meslekleri, yoksa meslekleri mi insan kişiliklerini belirlediği tartışmasından çok, bir bütün olarak meslek kategorilerinin güvenilirliği ya da güvenilmezliği gündeme geliyor. **Nokta**'nın kendi alanlarında sivrilmiş 100 ünlü arasında uyguladığı anket, hem genel kabul görmüş birtakım sonuçları, hem de oldukça çarpıcı gerçekleri açığa çıkardı. Ankete katılanlardan birçoğu güvenilirliği ve güvenilmezliği, meslek adamlarından çok, o mesleğe özgü koşulların belirlediğini savunsalar da, kendi listelerini neredeyse düşünmeksizin sıraladılar.

Beni Türk hekimlerine emanet ediniz! **Nokta**'nın anketinde en güvenilir mesleklerin başını doktorluk, en güvenilmezlerin başını ise politikacılık çekiyordu. En güvenilir meslek kategorisi olmasının yanı sıra, doktorluk en güvenilmez meslekler arasında da sıralamaya giriyordu. Denilebilirdi ki, en tartışmalı meslek grubuydu doktorluk. Bu eğilimi en iyi açıklayan ya-

nıt, gazeteci Rauf Tamer'den geliyordu: "En güvendiklerim doktorlar ve hiç güvenmediklerim yine doktorlar..." Bu tartışmanın ana nedenlerini ise belki, Füsun Önal'ın yanıtında bulmak mümkündü,"Doktorların kendilerine değil de, onların içinde bulundukları çalışma koşullarına güvenemiyorum. Araç-gereç yetersiz, hastaneler pis. İşim düşecek diye ödüm kopuyor."

Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi Başkanı Nusret Fişek ise, tüm bu tartışmalara en sert yanıtı veren meslek adamıydı: "Nusret Fişek bu soruya cevap veremedi, sınıfta kaldı dersiniz. Eğer hekimlere güvenilmiyorsa, hekime gelmesinler. Doktor Ahmet Bey'e güvenilmeyebilir ama doktorlara güvenmiyorum denemez. Güvenmeyen gelmesin."

Güvenilenler arasında doktorluktan sonra ikincilik koltuğuna oturan meslek ise öğretmenlikti. Ankete katılanlardan hemen hemen tümü öğretmenlerine güvendiklerini, neredeyse özellikle belirtiyorlardı. Gazeteci Baki Özilhan, yayıncı Muzaffer Erdost, politikacı Doğan Kasaroğlu, ve yazar Latife Tekin gibi değişik meslek gruplarının başarılı kişileri öğretmenlere güvendiklerini bir solukta söylüyorlardı. Hâkimler ve sanatçılar öğretmenlerden sonra diğer güvenilen meslek adamlarıydı.

Görünen oydu ki, her tür sanata duyulan güven tamdı. Müzisyenler, ressamlar, yazarlar, şairler hemen hemen en ufak bir tereddüt duyulmadan yerleştiriliyorlardı listeye...

Bu genel kurala iki istisna ise, görüşüne başvurulan iki sanatçıdan geliyordu. Yıldırım Gürses sanatçılara güvenmediğini belirtip tüm sanatçıları kastettiğini özellikle vurgularken yazar Nazlı Eray "sebebi kendinde mahfuz" bir açıklama getiriyordu. "Ben yalnızca sopranolara güvenmem."

Anketin bir diğer ilginç sonucu da, Özal'lı yılların genel bir eğilimini göstermesiydi. Politikanın su başlarını tutmuş olmaları, mühendislere duyulan güveni pekiştiriyor ve mühendislik en güvenilir beşinci meslek grubu olarak gelip sıralamaya yerleşiyordu. Yazar Attila İlhan, gazetecilerden Muammer Yaşar Bostancı, Yılmaz Çetiner, Yavuz Donat ve Taha Akyol mühendislere güvenenlerin yalnızca birkaçıydı.

Politikacı mı, aman ha! "Ben mühendislere güvenirim ama mühendis kökenli iktisatçılara asla..." Bu "beyanat" akla Uluç Gürkan'ın kimi kastettiği sorusunu getirmiyor değildi, doğrusu... Zaten, kastedilen "bazı" politikacılar olsa bile, bu, ezici bir çoğunlukla kendisini kabul ettiren gerçeğe ters düşmüyordu; politikacılar en güvenilmeyen kişilerdi. Ankete katılan 100 kişiden hemen hemen tümü politikacıları "en güvenilmez" kategorisine sokuyordu. Bir gazetecinin, bir yazarın ya da bir orkestra şefinin politikacıları güvenilmez bulması oldukça makul olabilirdi ama bir politikacının "ben politikacılara güvenmiyorum" demesi oldukça dikkat çekiciydi? Nitekim Türk si-

GÜVENİLEN MESLEKLER

1- Doktorlar
2- Öğretmenler
3- Hâkimler
4- Gazeteciler
5- Mühendisler
6- Çiftçiler
7- Yazarlar
8- Pilotlar
9- Berberler
10- Avukatlar

GÜVENİLMEYEN MESLEKLER

1- Politikacılar
2- Doktorlar
3- Gazeteciler
4- Polisler
5- Bakkallar
6- İnşaatçılar
7- Emlak komisyoncuları
8- Tamirciler
9- Pazarlamacılar
10- Memurlar

NOT: "Güvenilen" ve "güvenilmeyen" meslekler anketine gelen yanıtlara göre kimi meslek grupları iki listede de sivrilmiştir.

"Nusret Fişek sınıfta kaldı dersiniz..."

Füsun Önal: "Doktorlara güveniyorum, ama..."

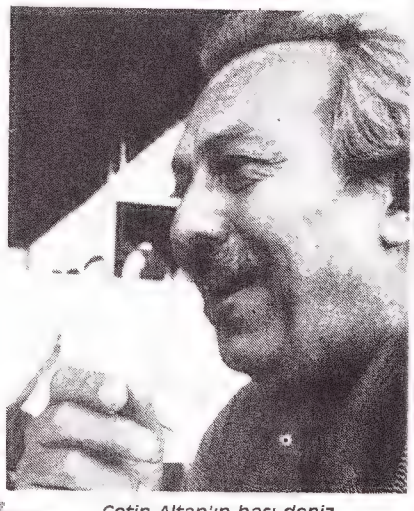

Çetin Altan'ın başı deniz motoru bekçileriyle dertte anlaşılan

Sorununuz Cildiniz ya da Saçlarınız mı

Saçlarınızda;
- Yağlanma
- Dökülme
- Kepeklenme mi var?

Cildinizde;
- Yağlanma
- Kuruma
- Kırışıklık
- Akne
- Alerji var mı?

Ya, Selülit sorunu?
VICHY'nin uzman doktor ve eczacılardan oluşan ekibi Pazar hariç, haftanın her günü, Ücretsiz olarak hizmetinizdedir. Cildiniz ve saçlarınızdaki sorunların nedenini öğrenmek ve çözüm bulmak isteğindeyseniz, Pazartesiden Cumaya her gün saat 10.00-17.00 arası ya da Cumartesi günleri saat 10.00-12.30 arası bizzat gelerek, uzmanlarımızın önerilerinden yararlanabilirsiniz.
Size yardımcı olmak, bizi mutlu edecektir.
(Telefon numarası ve adres aşağıdaki gibidir.)

VICHY

INSTITUT DERMATOLOGIQUE DE VICHY

Sertaş: Ergenekon Cad. 100, Şe-Tat İş Merkezi Kat: 3 Feriköy-İstanbul Tel: 141 27 77 - 141 16 58 - 146 97 42

yaset arenasının eski ve yeni iki kadın milletvekili, politikacılara güvenmediklerini açıkça söylüyorlardı. Geçen dönem SHP Ankara milletvekilliği yapmış Neriman Elgin, politik deneyimlerinden mi bilinmez, politikacılara güvenmediğini vurguluyordu. Fakat tüm yanıtlar arasında en ilginci Türk siyasi tarihinin ilk seçilmiş kadın bakanından geliyordu. İmren Aykut hâkimlere, askerlere, öğretmenlere ve doktorlara güvenirken inşaatçılara, bakkallara, tamircilere ve politikacılara güvenmiyordu. Anket uygulanan 100 kişi arasından yalnızca iki kişi politikacılara güvendiklerini söylüyorlardı: Gazeteci Kurthan Fişek ve politikacı Oğuz Aygün.

Bana avukatını söyle... "Ben avukatken annem benim kazandığım parayı asla istemeyeceğini söylemişti. Çünkü haram paraymış benim kazandığım... Bence pek doğru değil ama bu da bir görüş!" diyordu Adalet Bakanı Oltan Sungurlu... Anlaşılan Oltan Sungurlu'nun annesi gibi düşünenlerin sayısı çok olmalıydı ki, avukatlar en güvenilmemesi gereken ikinci meslek grubunu oluşturuyorlardı. Ankara Belediyesi eski Başkanı Vedat Dalokay, Deniz İnsel, Metin And, Tarık Buğra, Nezih Demirkent avukatlara güvenmeyenler arasındaydı. Füsun Önal ise bu konuda en orta yolcu yanıtı veriyor ve "İki kez boşandım, avukatım gitti mahkemeye, geçinemiyorlar dedi. İki kez boşanmanın dışında da avukatlarla hiç ilişkim olmadı. Şimdi nasıl derim, avukatlar güvenilir ya da güvenilmez diye..." diyordu.

Ve sıra gazetecilerde!... Anketi gerçekleştiren **Nokta** muhabirlerinin sıra ne zaman gelecek diye merakla bekledikleri gazetecilik gelmiş ve en güvenilmezlerin üçüncü sırasına oturuvermişti. Üstelik gazetecileri "güvenilmez" bulanlar yalnızca sanatçılar, politikacılar ya da askerler değildi. Gazeteciler de kendilerini güvenilmez bulmuşlardı. Duygu Asena, Emin Çölaşan, Ahmet Taner Kışlalı, gazetecilere güvenmeyen gazetecilerdi. İstanbul Gazeteciler Cemiyeti Genel Başkanı Nezih Demirkent "mesleğin güvenilmez olmasını basında çalışanlar yaratmış olabilir" diyor ve ekliyordu: "Benim gazeteciliğe başladığım yıllarda yalan haber ve olayı saptırma söz konusu idi. Daha sonra ise asparagas haberler gündeme geldi ve uydurma olayı başladı. Bu, durumun daha da katmerleşmesini sağladı tabii ki..." Gazeteci Nazlı Ilıcak ise tüm bu tartışmalara kulağını tıkayarak, güvenle "benim en güvendiğim meslek insanları gazetecilerdir" diyordu. Fakat kuşkusuz, gazetecilerle ilgili söylenenlerin en ilginci ve üstünde düşünülmeye değeri SHP Parti Meclisi üyesi Avukat Nail Gürman'dan geliyordu. Gürman, "Ben gazete muhabirlerine sonuna dek güvenirim. Benim güvenmediğim gazetelerin patronlarıdır" demekteydi.

Güven uyandırmayan bir başka meslek grubu ise polislikti. Çok yaygın olmamakla birlikte, polislere asla güvenilmemesi gerektiğini savunanlar da vardı. Başını Muzaffer Erdost'un çektiği bu grupta Latife Tekin, Işık Yenersu, Metin And ve Nazlı Eray gibi sanatçılar, Doğu Perinçek ve Kenan Durukan gibi kişiler yer alıyordu.

Biraz dua, biraz... Anketin başından sonuna dek ne güvenilir ne de güvenilmez olarak nitelenen bir meslek grubu vardı ki, soruları yanıtlayanların kişiliklerine yönelik en ilginç çelişkiyi de, bu grup oluşturuyordu: "Din adamları" eski spiker, çiçeği burnunda ANAP milletvekili Mehmet Akarca, hiçbir mesleğe değil ama yalnız din adamlarına güvendiğini belirtirken, yılların gazetecisi Şinasi Nahit Berker her mesleğe güvenirken din adamlarına asla güvenmiyordu.

Tüm anket boyunca hiçbir kategoriye sığdırılamayan örnek yanıtlar da almışlardı **Nokta** muhabirleri. Örneğin Çetin Altan pilotlara, kahvecilere, ayakkabı boyacılarına, heykeltıraşlara ve kuyumculara kayıtsız şartsız güvendiğini söylerken, deniz motoru bekçilerine, hukuk danışmanlarına, marangozlara, bakkallar ve politikacılara güvenmesini kimsenin sağlayamayacağını özellikle belirtiyordu.

Bir başka ilginç yanıt ise gazeteci Refik Erduran'ındı. Erduran tüm genellemeleri yıkarak sıralıyordu güvendiği meslek gruplarını: "Tahtakale dövizcileri, genellikle kaçakçılar, kumarhane işletenler, hırsızlara yataklık edenler ve telekızlar..." Orhan Pamuk da güvendikleri arasında, boyacılar, hostesler, dansözler,çorapçılar ve kuru yemişçileri sayarken, güvenmedikle-

Taze bakan İmren Aykut'un adalete güveni tam

Attila İlhan da mühendisseverlerden

Refik Erduran gazetecileri güvenilmez bulan bir gazeteci

Latife Tekin'e göre polislik pek tekin bir meslek değil

Barış Manço "muhasebeci doktor"lardan ve "mimar muhasebeci"lerden yakınıyor

Neriman Elgin'in gönlünde bilimadamları yatıyor

rine, memurlar, gazeteciler, askerler, manavlar ve edebiyatçıları ekleyerek bir başka ilginç tabloyu oluşturuyordu. Ankete "değişik" katkılardan biri ise Basın-İş Genel Başkanı Ali Ekber Güvenç ve Petrol-İş eski Genel Başkanı SHP Eskişehir milletvekili Cevdet Selvi'den geliyordu. Ortaklaşa yanıtladıkları ankette "Biz ölü yıkayıcılarına hiç güvenmeyiz" diyorlardı Güvenç ve Selvi...

O mesleğe güveniliyor, bu mesleğe güvenilmiyordu. Nedenleri, niçinleri objektif olduğu kadar subjektif yargılar da taşıyordu kuşkusuz. Tüm bu nedenleri özetleyen sonuca ise Barış Manço varmıştı. Şöyle diyordu Manço: "Vallahi, aslına bakarsanız ben 1968'den bu yana diploma alan çoğu meslek gruplarından endişeli ve şüpheliyim. Kaygımın temel nedeni ise tombalacılık yoluyla insanlara meslek seçtiren sistem. Düşünsenize doğuştan muhasebeciliğe yatkın biri, tıbbiyeyi kazanıp doktor oluyor. Ve beni bir muhasebeci gibi kesip biçmeye kalkıyor, ameliyat ediyor. Muhasebeciler de mimar edasıyla defter tutuyor. Açıkçası, bir tek bahçıvanlar hariç gözümü kırpmadan güvenebileceğim tek bir meslek yok."

Gül BÜYÜKBEŞE-Hilkat SAYDAMER-Berrin HASDEMİR

İstanbul Belediyesi
ŞEHİR TİYATROLARI
11-17 OCAK 1988

HARBİYE M.ERTUĞRUL TİYATROSU (140 77 20)

Haldun TANER
KEŞANLI ALİ DESTANI
Yöneten: Ferhan ŞENSOY
Müzik: Yalçın TURA
(13-14-15-16 Ocak)

ANTON ÇEHOV
VİŞNE BAHÇESİ
Yöneten: Leonid HEIFETS
Türkçesi: Belgi PAKSOY
(Pazar günleri: 15.00-18.30)

FATİH REŞAT NURİ TİYATROSU (526 53 80)

Vedat TÜRKALİ
DALLAR YEŞİL OLMALI
Yöneten: Hakan ALTINER
(13-14-15-16-17 Ocak)

Claude MAGNİER
DÖNE DÖNE
Türkçesi: Asude ZEYBEKOĞLU
Yöneten: Saltuk KAPLANGI
(Salı günleri: 20.30)

ÜSKÜDAR M.CELAL TİYATROSU (333 03 97)

Recep BİLGİNER
KISKANÇ
Yöneten: Perihan TEDÜ
(13-14-15-16-17 Ocak)

Oyun günleri: Çarşamba: 15.00-20.30 Perşembe: 20.30 Cuma: 20.30 C.tesi: 15.00-20.30 Pazar: 15 00-18.30

PERA ORIENT
"Eskinin de eskisini sunar"
KİTAPÇILIK VE YAYINCILIK
Meşrutiyet Cad. Aslıhan No:49
Galatasaray-İstanbul

Proktologie (Hemoroid, Fistül)
VARİSLERİN
İNFRAROD, İĞNE İLE TEDAVİSİ
OPR. DR. HAYATİ F. KOCAL
Rumeli Cad. Ogan Apt. No: 16 Kat. 2
Nişantaşı Tel: 141 35 89 - 132 01 20

BÜYÜK LAROUSSE'dan BÜYÜK FIRSAT:

*TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK ANSİKLOPEDİSİNE AYDA SADECE*32.500 TL.'SI ÖDEYEREK SAHİP OLUN...*

HEM FİYAT ARTIŞLARINDAN ETKİLENMEYİN, HEM DE BİR "FİZİK—KİMYA—BİYOLOJİ SÖZLÜĞÜ" KAZANIN!

İlk fasikülü Ekim 1986'da yayımlanan **Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi 7.** cildini tamamlamıştır. Tümü renkli 20 büyük cilt, 200.000 madde, 14.000 fotoğraf, 10.000 resim, 1000 haritadan oluşan ansiklopedi, 1989 yılında tamamlanacak ve Türkçe'nin gelmiş geçmiş en büyük başvuru kaynağı olmanın haklı gururunu taşıyacaktır.
Büyük Larousse'un başlattığı Ocak 1988 abone kampanyası yepyeni avantajlar ve çeşitli ödeme kolaylıklarıyla açılıyor:

- Ocak 88'de Büyük Larousse'a abone olacak her kişiye 570 sayfalık, lüks ciltli, alfabetik **"Fizik-Kimya-Biyoloji Sözlüğü"**
- Her yeni aboneye ansiklopedi tamamlanana kadar **sabit fiyat imkânı....**
- İlk ödemeyle birlikte, Büyük Larousse'un **ilk 6 cildini** elde etme imkânı...

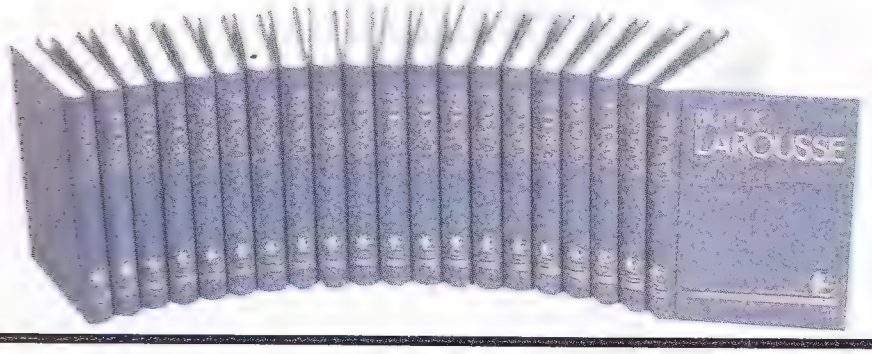

ABONE OLMAK İÇİN SON FIRSAT; 5.ŞUBAT.1988

* Yandaki ödeme koşullarından hangisi size uygunsa, Gelişim Yayınları A.Ş. 111910 no'lu posta çeki hesabına en geç 5 Şubat 1988 tarihine kadar ödemeyi yapmanız gerekir.
Posta çeki alındısı elimize geçer geçmez "Gelişim Yayınları Büyük Larousse Taahhütnamesi" ile birlikte senetleriniz ve ödemelerle ilgili detaylı bilgiler adresinize postalanacaktır.

- **Tümü Peşin:** 240.000 TL. Son ödeme 5. Şubat 1988
- **Tümü 3 taksitle:** 276.000 TL.
  1. taksit 92.000 TL. Son ödeme 5 Şubat 1988
  2. taksit 92.000 TL. Son ödeme 5 Mart 1988
  3. taksit 92.000 TL. Son ödeme 5 Nisan 1988
- **Tümü 6 taksitle:** 300.000 TL.
  1. taksit 50.000 TL. Son ödeme 5 Şubat 1988
  2. taksit 50.000 TL. Son ödeme 5 Mart 1988
  3. taksit 50.000 TL. Son ödeme 5 Nisan 1988
  4. taksit 50.000 TL. Son ödeme 5 Mayıs 1988
  5. taksit 50.000 TL. Son ödeme 5 Haziran 1988
  6. taksit 50.000 TL. Son ödeme 5 Temmuz 1988
- **Tümü 12 taksitle:** 390.000 TL.
  Ödeme en geç 5 şubat 1988'den başlayarak, her bir taksit 32.500 TL. olmak üzere, her ayın 5'inde ve 12 ay süreyle
  İlk ödeme: 5 Şubat 1988 **Son ödeme:** 5 Ocak 1989

Gelişim Yayınları
"Güvenilir Yayıncılık"

Bu ansiklopedi Gelişim Yayınları tarafından hazırlanıp yayımlanmaktadır.

Yıldızların altında...

Herkes bir türlü kutladı yılbaşını. Ama bazıları iyice farklı... İlk defa sokakta, soğukta, fenerlerin, spotların altında, ama karanlıkta, bazen dans ederek, çoğunlukla seyrederek, dumanı tüten kurufasulye ve fokur fokur sıcak şarap eşliğinde sarmaş dolaş bir yılbaşı yaşandı İstanbul'da. Söylemeye dili varmıyor insanın ama, bir "şenlik" denemesi yapıldı yılbaşında, Ortaköy meydanında... Dili varmıyor, çünkü şen başladı hüzünle noktalandı.

Yeşil dayanışmacıların başlattığı proje her kanattan destek aldı. Ortaköylülerin yerel bir derneği, marjinaller, radikaller, aydınlar, sosyalistler benimsediler bu yılbaşı eğlencesini. Hem "hep beraber" olabilecekleri bir yılbaşı gecesi düzenlenmişti, hem de "Ortaköy'de Son Yılbaşı" isimli şenlikle üçüncü köprünün ayağının kondurulacağı Ortaköy meydanının yok edilmesini protesto edeceklerdi. Bir komite kuruldu, Hacer Gündoğdu, Faruk Birtek ve Beral Madra valilikten ve belediyeden izin aldılar.

Hiç kimse sayamadı katılanların sayısını. Çünkü herkes çakırkeyifti. Bin-bin beş yüz kişi vardılar. Ama geceye bekleyiş içindeki insanlar damgalarını vurdular. Seyrederek, birilerinin bir şeyler yapmasını bekleyerek, arasıra kalabalığın içinde açılan "dans boşlukları"nı keyifle seyrederek, zevkle sıcak şaraplarını içip, neden kimsenin aklına panç yapmanın gelmediğini düşünüp hayıflanıyordu çoğunluk. Büyük bekleyiş, hiç beklenmedik bir olayla noktalanacaktı oysa. Bir arbede çıktı sonuçta, kimilerine göre bir köşede sarmaşdolaş olmuş genç sevgililer, arka planda onları seyreden Dereboylu bıçkın delikanlılar, bir de içki, müzik... kaçınılmaz sondu çıkan kavga. Kimilerine göreyse sadece tarih tekerrürden ibaretti;"geçmişte işçi sınıfı adına hareket edip işçi sınıfından kötek yiyenler, şimdi de Ortaköylüler için toplantı düzenleyip Ortaköylüler - den nasiplenmişlerdi..."

Öte yandan son itişmeyi, gecenin hoşluğunu, güzelliğini bozamayacak, küçük bir olay olarak hatırlayanlar çoğunluktaydı. Öyle ya! Şehirlilik kültürümüze yapılan bu kayda değer katkının yanında minik bir gürültünün esamesi okunur mu?

Ali BORATAV

Zaman gazetesi muhabirleri beş on eşek yükü viski içildiğini kanıtlayamadılar. Meğer viskilerin tüketicisi de bu utangaç beyfendiymiş.

Fransız şansonlarına kendilerini kaptıran "çılgın dansçılar", şen kahkahaların müsebbibi sıcak şarap bardakları, bol sohbet ve bir tutam sevgi... İşte Ortaköy yılbaşısı...

Her şey bir yana ses ve ışık düzeni pek çok konsere taş çıkartacak kadar güzeldi... Bir de müzikte süreklilik sağlanabilseydi! Sahnede canlı müziğe katılanlardan bir üçlü: Ayşe Tütüncü, Bülent Somay ve "I can get no satisfaction - Tatmin olamıyorum" isimli şarkıyla kavgaya eşlik ettiği rivayet olunan Mehmet Güreli...

Nice efsaneler doğacaktı sonradan...

İşte bir örnek! Zaman gazetesi muhabirleri nereden öğrendilerse öğrenmişler, sivri uçlu kalemlerine sarılıp bir ton ayrıntıyla süslemişlerdi o "sakin" yılbaşı gecesini: "Kendilerine Yeşiller adını veren gruplar, kepazeliği sokağa taşıdılar. Ateşe tapanların yaptığı gibi cadde ortalarına ateşler yakıldı. Bir domuz çiftliğinden alınan domuzlar koca kazıklara geçirilip bu ateşlerin üzerine oturtuldu. Fıçı fıçı şarap, rakı, şampanya, kasa kasa bira, beş on eşek yükü viski açıldı. Domuzlar yendi, şaraplar içildi. Yeşiller birbirini öptü, sıkıştırdı. Onca kepazeliğe tahammül edemeyen semt gençleri ise gelip kavga çıkardılar ve eğlenceyi dağıttılar."

İşte Faruk Birtek... Nedense efkârlanmış, biraz sonra çıkacak olaylar, sanki şimdiden içine doğmuş, hüzünlü sonu simgeleyen "toplu hipnoz" denemesini yapacağı mikrofona üzgün üzgün bakıyor... Birazdan itiş kakış başlayacak, ve Birtek, mikrofona sarılıp kalabalığı "Arkadaşlar... arkadaşlar... arkadaşlar... pek güzel eğlendik, şimdi buradan yavaş yavaş çıkıp gideceğiz, evlerimize dönüp uyuyacağız," sözleriyle dağıtmaya çalışacak...

Ve nihayet... İşte dillere pelesenk olan o "muhteşem kavga". İşin aslına bakarsanız, dünyanın her yerinde böyle toplantılar düzenlenir, böyle itiş kakışlar yaşanır. Mesele hangisinin hatırlandığında...

Hastane Bayırı Şehitliği: Şehitlik mi, çalılık mı?

ÇANAKKALE ŞEHİTLİKLERİNİN BUGÜNÜ

Şehitler arasında "sınıf farkı"

Çanakkale'de bulunan yabancı şehitlikler özenle dikilmiş çiçeklerle çevrilmişken, Türk şehitlikleri çalı çırpı sarmış durumda. Sınıf farkı bekçiler için de geçerli. Yabancı şehitliklerin 330 bin lira maaşlı ve lojmanlı Türk bekçisinin emrinde bir otomobil, iki minibüs, bir traktör ve bir arazi cipi var. Kadrolu işçi bulunmayan Türk şehitliklerinde ise mevsimlik işçiler 50 bin liraya çalışıyor.

"Hazır Çanakkale'ye geldik, çıkıp şehitliklerden birkaçını göreyim bari" diyorsunuz, öyle mi? Peki, madem bunu siz istediniz, sonuçlarına da katlanacaksınız demektir. Buyrun, Hastane Bayırı Şehitliği işte kıvrıla kıvrıla giden şu yolun sonunda. Adlarına onca şiir düzdüğümüz şehitler için yapılan şehitliğe giden yolun iki yanındaki gecekondular sizi rahatsız edebilir, ama aldırmayın. Kimbilir, bu manzara belki de az sonra yaşayacağınız şokun etkisini azaltmak için yararlı bile olacaktır. Diyelim ki "bu düşünce ve duygularla" yolun sonuna geldiniz... Karşınızda, etrafı duvarla çevrili bir yer göreceksiniz... Gördünüz mü? "Evet, bir çalılık var" mı diyorsunuz? Sadece çalılık mı? Lütfen biraz daha dikkatli bakın, aralarda kırmızıya boyanmış, üzerinde beyaz ay-yıldız olan mezar taşlarını göremiyor musunuz? Tamam tamam, kırmızı boyalar dökülmüş olabilir ama, taşları da inkâr etmeyeceksiniz herhalde. İşte o taşlar, burada yatan 59 şehit için dikilmiştir ve siz şu anda Hastane Bayırı Şehitliği'ndesiniz.

Hastane Bayırı Şehitliği, üstelik sayıları 50'yi aşan şehitlikler arasında bir istisna da değil. 1982 yılında Çanakkale Vilayet İl Kültür Müdürlüğü tarafından yapılan bir çalışmada bazı şehitliklerin durumu şöyle özetleniyor:

Kemal Yeri Şehitliği: Şimdiki durumu, çalılık; Birinci Hüseyin Ağa Şehitliği: Şimdiki durumu, moloz taşlarla kaplı; Karayörük Deresi Şehitliği: Şimdiki durumu, çalılık.

Huzur içinde yatanlar. "Uzak diyarlardan evlatlarını harbe gönderen analar! Göz yaşlarınızı dindiriniz. Evlatlarınız bizim bağrımızdadır. Huzur içindedirler ve huzur içinde rahat uyuyacaklardır."

Atatürk bu sözü verdiğinde, yıllardan 1934'tü. Bugün, genellikle denize hâkim tepelerde yer alan ve yemyeşil çimenlerle kaplı mezarlarında yatan İngiliz, Avustralyalı ve Yeni Zelandalılar gerçekten de huzur içinde yatıyor olmalıydılar. İngilizler, savaşın bitiminden üç yıl sonra gelip toplu mezarlar yapmışlar. Lozan Antlaşması'ndan sonra da bunları anıt ve mezarlara dönüştürmüşlerdi. Bizim şehitliklerde olduğunun tersine, kimliği belli her askerin mezar taşı vardı ve bütün mezarlar çiçekle kaplıydı. En sıcak yaz günlerinde, toprağın sıcaktan çatladığında bile taptaze bir ıslak-

FOTOĞRAFLAR: FİGEN AKŞİT

yordu.

Zaten, belediye Başkanı Orhan Uğur'un dediği gibi "Dünya kurulduğundan beri çok şehit verdiğimiz, olaya alışkın olduğumuz" için mi nedir, yörede ilk anıt olan ÇanakkaleŞehitleri Abidesi'ni bile ancak 1956'da yapabilmiştik. Daha sonraları bazı dernekler tarafından küçük anıtlar yaptırılmış, onların da

15 İngiliz, 651 Avustralyalı, 2 Yeni Zelandalı ve 499 kimliği belirsiz savaş ölüsü için yapılan Lone Pine mezarlığı (sol üstte).İşçi çavuşu Erol Baycan 330 bin liralık maaşı ve İngiltere'den getirtilen prefabrik lojmanıyla sınıf atlayan işçilerden (üstte). Bahçıvan Nami Tapkın "Müdürümüz bizi otururken görmez" diyor (solda).

lık hiç eksik olmazdı bu mezarlardan.

"Sınıf atlamış" bekçiler. Gelibolu Yarımadası'nda sınıf farkı yalnız ölüler arasında yoktu. Yaşayanlar için de geçerliydi bu fark. İngilizlere ait 36 mezarlığın işçi çavuşu Erol Baycan, Seddülbahir Köyü'nde bir lojmanda oturuyordu. Dışı ahşap kaplama olan ve İngiltere'den getirtilen bu prefabrik minik villa iki oda bir salondan ibaretti ve oturtulduğu tepeden nefis bir koyu görüyordu. Ayda 330 bin lira maaş alan Baycan, sigortalı ve sendikalıydı. Hiç kira vermediği lojmanın elektrik, su, yakıt ve telefon gibi çeşitli giderleri çalıştığı kuruluş tarafından ödeniyordu. Emrinde bir Ford otomobil, iki minibüs, bir traktör ve bir arazi cipi olan Baycan, 30 sene önce bahçıvan olarak başladığı işini şimdi formen (işçi çavuşu) olarak sürdürüyordu.

Baycan'dan başka İngiliz Harp Mezarlıkları Müdürlüğü'ne bağlı 13 kadrolu işçi daha vardı ki, bunların maaşı da 170 bin liraydı. Yabancı mezarlıklarda bütün işçiler bir İngiliz müdür tarafından denetleniyordu. Bu denetimin nasıl olduğunu 9 yıldır bahçıvan olarak çalışan Nami Tapkın şöyle anlatıyordu **Nokta** muhabirine: "Yaz-kış, yağmur-çamur demeden her gün 8 saat çalışırız. Müdür bizi katiyen otururken görmez. Burada, kuruluştan beri kurallar böyle. Ağaçlardan dökülen yaprakları bile tek tek toplarız."

İngilizler, meyilli arazilerde mezar taşlarının yağmurlar nedeniyle kayması ve çimlerin tahrip olması ihtimaline karşı İngiltere'den özel aletler bile getirmişlerdi. Bunlar aracılığıyla çimler toprak tabakasıyla birlikte rulo halinde toplanıyor, sonra da istenilen yere halı gibi yeniden serilebiliyordu.

...Ve bizim garibanlar. Sayıca çok daha fazla olan ve daha geniş bir alana yayılmış bulunan Türk mezarlıklarda ise kadrolu işçi yoktu. Bazı köylüler yılın 7-8 ayında mevsimlik işçi olarak tutuluyor, bunların eline de ayda 50 bin lira civarında bir para geçiyordu. Milli Parklar Müdürlüğü'ne bağlı bir minibüs bu işçileri sabahları köylerinden topluyor, akşam da geri getiriyordu.

bakımı yapılamadığı için çoğu tipik çalılıklar haline gelmişti. Milli Parklar Müdürlüğü'nün olaya el koyup bazı olumlu çalışmalar içine girmesi ise birkaç yıl öncesine rastlıyordu.

Kısaca, 1915'te durum neyse bugün de oydu. Bugün toprak altında olan yabancılar Türk topraklarına ayak bastıklarında, bir savaş içinde düşünülebilecek her şeyleri vardı: Postalları, kalın gocukları, akla gelebilecek her türden konserveleri ve tabii çikolataları... O günlerde onların siperlerinden Türklere çikolata, Türk askerlerinin de kendilerinde hiç eksik olmayan sigara attığını hatırlatan bir Türk işçi şu üzücü benzetmeyi yapıyordu. **Nokta** muhabirine:"Durumda hiçbir değişiklik yok. Siperlerin yerine mezarlar geçmiş durumda. Onlar mezarlarından çiçek, bizimkiler de çalı çırpı atıyor artık."

Figen AKŞİT

VEHBİ KOÇ VAKF

Vehbi Koç Vakfı Eğitim Tesisi:*

Kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olan Vehbi Koç Vakfı, sosyal ve kültürel hizmetlerine bir yenisini daha ekleyerek, bir orta öğretim kurumunu 1988-1989 öğretim yılı başında hizmete açmayı planlamaktadır.

Vehbi Koç Vakfı Eğitim Tesisi İstanbul'da Pendik-Şile yolu üzerinde, Kurtköy yakınlarında, yapımı tamamlanmakta bulunan Fatih Boğaziçi Köprüsü'ne bağlanacak otoyola çok yakın, tertemiz havası olan 800.000 m^2'lik bir arazide 24.000 m^2 alan üzerine inşa edilmektedir.

Okulda eğitim, bir İngilizce hazırlık sınıfından sonra orta ve lise olarak altı yıl sürecektir. Tam gün eğitim yapılacaktır. Her sınıfta, Türkçe ve Türk kültür dersleri Türkçe olarak okutulacaktır. İngilizce (Dilbilgisi, kompozisyon ve edebiyat), Matematik, Fen bilimleri (biyoloji, kimya ve fizik) İngilizce olarak öğretilecektir. Okul ders programının yanısıra sosyal, kültürel, sportif faaliyetleri de destekleyecek ve organize edecektir. Okulda görev yapacak yerli ve yabancı öğretmenler, üstün nitelikli, tecrübeli, kendini mesleğine adamış, özverili kişiler arasından büyük bir dikkat ve özenle seçilecektir.

Kampusda:

- Fen Laboratuvarları
- Bilgisayar sınıfları
- Lisan Laboratuvarları
- Görsel-İşitsel Çalışma Merkezi
- Kütüphane ve Çalışma Salonları
- Resim ve El Sanatları Odası
- Çok amaçlı salon ve tiyatro binası
- Kapalı spor salonu
- Yemekhane
- Revir
- Erkek öğrenci yatakhanesi
- Kız öğrenci yatakhanesi
- Öğretmen ve Personel için Lojman
- Spor sahaları (Futbol, Basketbol, Tenis vs.)
- Bahçeler ve açık alanlar

yer almaktadır.

---

* Halen kuruluş halinde bulunan ve inşaatı süratle tamamlanmakta olan bu tesisin inşaatının bitimini müteakip, kurum açma ve öğretime başlama izni için Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Bakanlığı'na müracaat edilecektir.

Vehbi Koç Vakfı

I'NDAN DUYURU

Sayın Velilere !

Karma eğitim uygulanacak okulun orta ve lise hazırlık sınıflarına 1988-1989 öğretim yılı için 100'er öğrenci alınacaktır.

Orta Hazırlık sınıfı için önkayıt sistemiyle Anadolu Liseleri ve Özel Türk ve Yabancı Okullara giriş sınavında belirli bir puanı tutturmuş öğrenciler alınacaktır. Lise Hazırlık sınıfı için de önkayıt sistemiyle alınacak öğrencilerde, okulun yapacağı mülakatta veya I.Basamak Fen Lisesi giriş sınavında başarılı olma şartı aranacaktır.

Çok iyi İngilizce eğitim sağlayacak ve üstün nitelikli öğrenci yetiştirecek bu imkandan yararlanmak ve daha ayrıntılı bilgi almak isteyenlerin aşağıdaki adres ve telefon numarasına başvurmaları rica olunur.

Sayın Öğretmenlere !

Vehbi Koç Vakfı 1 Eylül 1988 tarihinde göreve başlamak üzere aşağıdaki pozisyonlar için adayların müracaatını beklemektedir.

- Müdür Baş Yardımcısı
- Orta ve Lise hazırlık sınıfları için İngilizce öğretmenleri
- Orta ve Lise sınıfları için Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenleri
- Beden Eğitimi öğretmenleri (bay ve bayan)
- Resim Öğretmeni
- Müzik Öğretmeni
- Bilgisayar ve/veya Lisan Laboratuvarı için uzmanlar
- Rehberlik Koordinatörü

Adaylarda; Üniversite mezunu, Öğretmenlik Sertifikasına ve en az 3 yıl başarılı öğretmenlik deneyimine sahip olmaları şartı aranacaktır. Öğretmen adaylarının İngilizce bilmesi tercih sebebidir.

Ücretler ve yan ödenekler liyakata göre tesbit edilecektir.

İlgilenen şahısların kısa özgeçmişlerini aşağıdaki adrese göndermeleri rica olunur. Adaylar daha sonra şahsi mülakata çağrılacaktır.

Vehbi Koç Vakfı Okul Proje Direktörlüğü Koç Holding A.Ş.
Meclisi Mebusan Cad. No:53 Fındıklı - İstanbul Tel: 152 40 07 Telex: 24218 Koç tr.

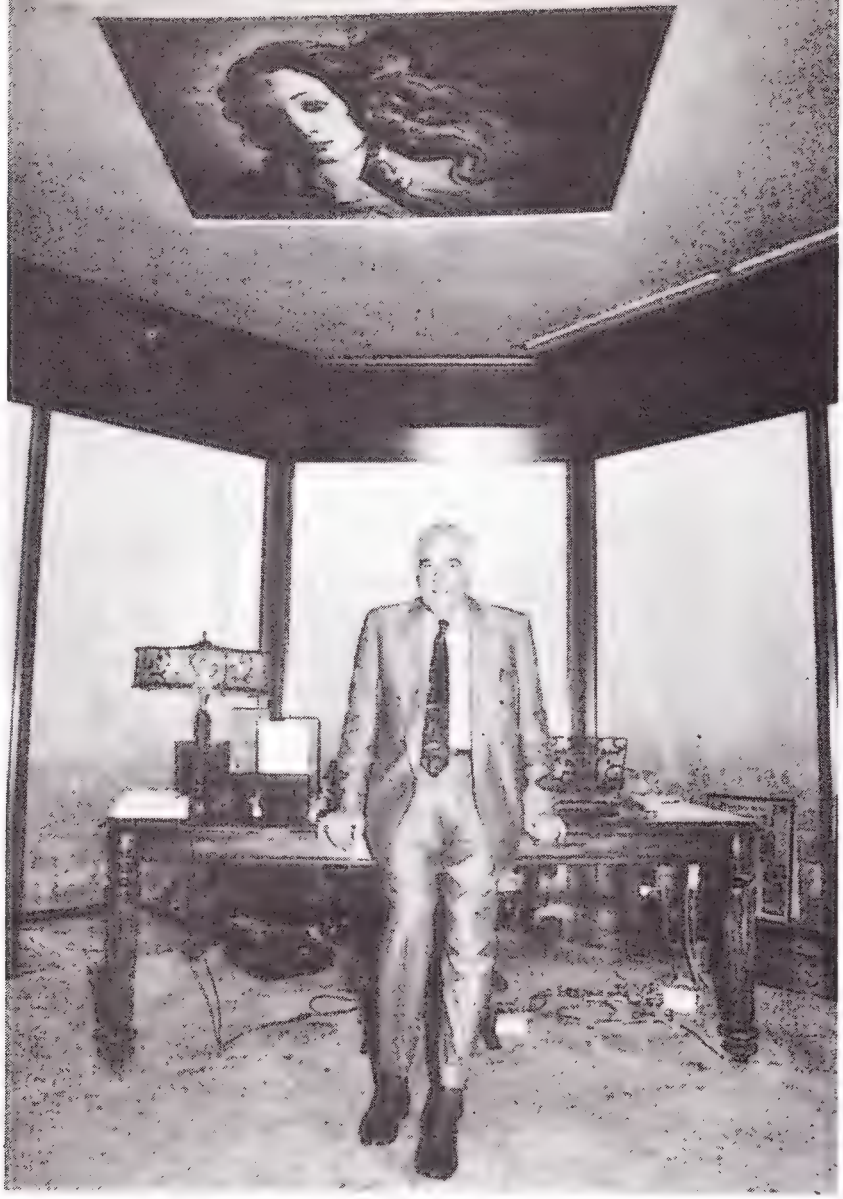

Yılların avukatı Mitchelson da gençliğinde boşanmayı düşünmüş

SÖYLEŞİ / MARVIN MITCHELSON

"Çitin ötesi daha yeşil değil"

Doğma büyüme Los Angeles'lı olan Marvin Mitchelson bugün 59'unda ve yaklaşık 20 yıldır Amerika'nın en ünlü boşanma avukatı. Şüphesiz kariyeri davalardaki başarısı kadar, ünlü müvekkillerinden de kaynaklanıyor. Kimler yok ki bu müvekkiller arasında. Pop. dünyasının yıldız şarkıcıları Mick Jagger ve David Bowie ile sinemanın efsane oyuncuları Marlon Brando, James Mason ve Rod Steiger'in karıları.

Kısa bir süre önce, AIDS'den ölen oyuncu Rock Hudson'un erkek âşığının açtığı tazminat davasını da üstlenen Mitchelson'un F. Alman Der Spiegel dergisiyle yaptığı söyleşiyi yayınlıyoruz.

Soru: Sayın Mitchelson Hollywood'da hâlâ arkadaşınız var mı?

Mitchelson: Tabii ki, hem de bir sürü.

Soru: Hiç tehdit edildiğiniz oldu mu? Diyelim ki, karısına yüklü bir nafaka bağlattığınız kocalar tarafından.

Mitchelson: İlk kızgınlıkları geçtikten sonra, mesele kalmıyor genellikle. Nefret etmiyorlar anlayacağınız. Bunun mesleğimin bir parçası olduğunu görüyorlar. Ama zaman zaman, siniri burnunda insanların rahatsız ettikleri de oluyor. Hatta yakınlarda biri telefon edip, büromun 55 dakika sonra havaya uçacağını söyledi. Hiçbir şey olmadı ama.

Soru: Ünlü komedyen Groucho Marx bir restoranda masanıza oturup hesabı da size ödetmiş.

Mitchelson: "Boşanma davamda beni soyup sovana çevirdin, şimdi hiç değilse hesabımı öde," diye çıkıştı bana, ben de ödedim.

Soru: Davalar sonunda, kazanılan nafakanın üçte birini aldığınıza göre, bu iyilik kesenize pek dokunmamıştır. Ne de olsa Groucho Marx eski karısına bir milyon dolar ödemek zorunda kalmıştı.

Mitchelson: Ben de davanın sonucunu ıslatmak için gitmiştim oraya. Fakat bir noktayı düzeltmek istiyorum, ben meslektaşlarımın çoğu gibi, üçte bir talep etmem. Yüzde on beş, yirmiyle yetinirim.

Soru: Bir boşanma davasında erkekler mi yoksa kadınlar mı dezavantajlıdır?

Mitchelson: Amerika'nın birçok eyaletindeki yasalar, boşanma durumunda mal varlığının eşler arasında eşit olarak paylaşılmasını öngörür. Daha doğrusu evlenmeyle boşanma arasında edinilen mülkün paylaşılmasını.

Soru: Peki sizin için, evlilik süresince kazanılmış mal varlığını kesin olarak saptamak zor olmuyor mu?

Mitchelson: Sık sık itirazlarla karşılaşıyoruz tabii. "Bu ortağıma ait. Ya da nereden çıktı canım, bu yıllardır ailemin malı" gibi. Ama kadınların tersine, erkeklerden yüzde elliden aşağı kopardığımı hatırlamıyorum.

Soru: Bir şeyhin karısı 81,5 milyon dolar almıştı örneğin.

Mitchelson: Bu güne kadar yalnızca 15 milyonu eline geçti. Otuz milyonunu da Londra'da bloke ettik. İnşallah yakında bunu da alacağız.

Soru: Sizin için fena para sayılmaz.

Mitchelson: Bu parayı alnımın

teriyle kazandım. Dünyanın dört bir köşesinde, bir şeyhin peşinde koşmayı bir de siz deneyin isterseniz.

Soru: Bir ya da iki yılını bir pop yıldızıyla ya da oyuncuyla geçiren genç bir kadın nasıl oluyor da 20-30 milyon nafaka alabiliyor?

Mitchelson: Örneğin Michael Jackson gibi çok kısa sürede büyük paralar kazanan bir rock yıldızıyla evlenmişseniz, iyi bir yatırım demektir bu. Evlilik bir yıl sürmüş bile olsa. Yasaları pop yıldızları ve sıradan insanlar için ayrı ayrı düzenleyemezsiniz ki.

Soru: Savunduğunuz bu kuralların erkekler açısından da geçerli olması gerekmez mi? Joan Collins'in kocası Peter Holm boşanmaya kalktığında tek kuruş bile verilmemesi gerektiğini ileri sürdünüz.

Mitchelson: Kuralların erkekler için de kadınlar için de eşit olması gerekir tabii ki. Ama Collins olayında işin içyüzü değişikti. Joan Collins evlendiği zaman gelirinin yüzde yirmisini eşinin üstüne devretmişti.

Soru: Holm da 13 ay içinde 1,3 milyon dolar indirdi cebine.

Mitchelson: Üstelik bütün masrafları da Bayan Collins karşıladı. Güney Fransa'da bir ev ve on altı metrelik bir tekne alıp bunlardan karısına hiç söz etmeyen bir adama böylesi bir davranışın bile fazla olduğunu düşünüyorum.

Soru: Siz Rock Hudson'un eski sevgililerinden Marc Christian'ın avukatlığını da üstlenmiştiniz. Sanatçının mirasından 11 milyon dolar talep ediyordu. Bu davayı prensipleriniz yüzünden mi yoksa kamuoyu yaratmak için mi aldınız?

Mitchelson: Bu davanın halk üstündeki etkisi oldukça olumsuzdu. Rock Hudson, çok, çok sevilen bir insandı, bir olaydı...

Soru: Hollywood'un pek hoşlanmadığı, hatta unutmaya çalıştığı bir olay.

Mitchelson: Ben sadece Hollywood'luların hoşuna gidecek davalar alacak olsaydım avukatlığı bırakmam gerekirdi. Bu dava olağanüstü önemliydi. Çünkü söz konusu olan, AIDS olan birinin hastalığını eşinden gizlemesiydi.

Soru: Müvekkilinize Rock Hudson'dan AIDS geçmiş miydi?

Mitchelson: Şu ana kadar ki buluntular negatif. Ama nasıl emin olabilir? Bugün virüs ortaya çıkmıyor belki. Ama ya beş yıl, yedi yıl sonra?

Soru: Peki 11 milyon dolar gibi bir rakama nasıl ulaştınız?

Mitchelson: Önce ben size bir şey sorayım. 11 milyon dolar uğruna AIDS olmak ister miydiniz?

Soru: Pekâlâ 40 milyon da diyebilirdiniz öyleyse.

Mitchelson: Mirası 30 milyon civarında zaten. Duruşmalar önümüzdeki altı ay içinde başlayacak.

Soru: Hiçbir müvekkilinize, evlenmemesi yolunda öneride bulundunuz mu? Yedi boşanma davasından ikisini üstlendiğiniz Zsa Zsa Gabor'a mesela?

Mitchelson: O kadına evlen ya da evlenme demek mümkün değildir. Tanrı'nın sevgili kuluymuşum ki yapacak başka işlerim vardı. Ama ben her şeyden önce bir uzlaşma imkânının olup olmadığını araştırırım.

Soru: Hollywood çevrelerinde, müvekkilleri gibi, star olarak değerlendirilen bir avukatın güvenilirliği sarsılmaz mı?

Joan Collins boşanma davasında Hollywood'un en güvenilir avukatını arkasına aldı

Tony Curtis ünlü avukatın ünlü dostlarından biri

Michael Jackson gibi hızlı para kazananlar koca avcıları için ideal bir hedef

Mitchelson: Kim olduğunuzu hiçbir zaman unutmamanız gerekir. Çünkü yalnızca son davanızın sonucu kadar başarılı ya da başarısızsınızdır.

Soru: Son bir özel soru. 27 yıllık evliliğiniz boyunca boşanmayı düşündüğünüz oldu mu?

Mitchelson: İlk yıllarda aklımdan geçmedi değil ama, sonraları hiç düşünmedim. Yıllar bana, çitin ötesindeki çayırların daha yeşil olmadığını gösterdi ●

SİNEMA / KÜÇÜK VE BOL SALON TARTIŞMASI

Salonlar filmlere bol geliyor...

Sinema sayısının 15 yılda 3 binden 400'e düştüğü ülkemizde, Batı'da yıllardır boy gösteren 200-250 kişilik minik ama yan yana birkaç salon uygulaması tartışılıyor

"Stockholm'de kaldığım otelden çıktım, sinemaya gideceğim. Şehrin merkezine geldim ve ilk gördüğüm sinemadan içeri girdim. Sanki bir salon cennetine düşmüş gibi oldum. Gerçi 5-6 salonlu sinemalara alışığım, ama burada tam tamına 18 salon vardı. Tabii hepsinde ayrı ayrı filmler oynuyor. Her salonun girişindeki bir monitörden içerdeki filmin fragmanını izlemek mümkün. Hangisini beğenirseniz, girin içeri. Beğenmemek diye bir olasılık söz konusu değil. Sinemada ne oynuyor, matine kaçta başlıyor gibi dertler de yok. Kalkın gidin,mutlaka birkaç tanesi size hitap edecektir." Sinema eleştirmeni ve yönetmen Engin Ayça kısa bir süre önce yaşadığı bu keyifli anları böyle anlatıyordu.

Engin Ayça: "Salonların kapanması sinemanın ölümü değildir"

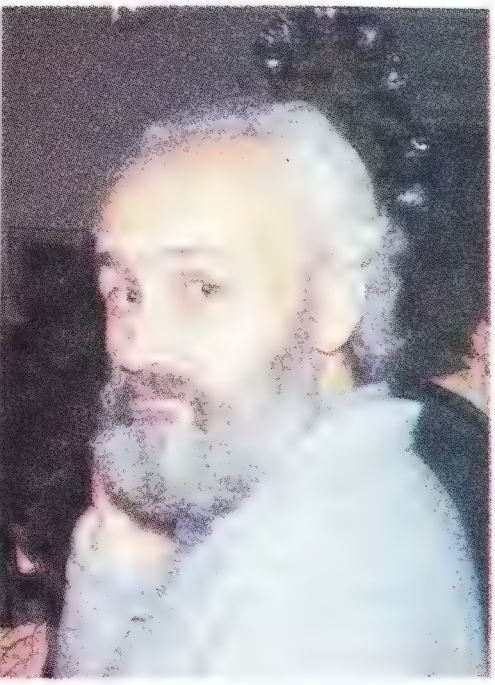

Avrupa ve Amerika'da uzun yıllardır bulunan ve giderek yaygınlaşan küçük ama çok salon uygulaması, son zamanlarda Türkiye'de de sürekli tartışılan bir konuydu. Dünyanın en hızlı sinema erozyonunun yaşandığı ülkelerin başında gelen Türkiye'de 1970'lerin başında yazlık ve kışlık olmak üzere toplam 3000 dolayında salon bulunurken, bu rakam günümüzde 400 dolayında seyrediyordu. Bu olgunun yanı sıra beş ilimiz Hakkâri, Gümüşhane, Kırklareli, Muş ve Tunceli'de hiç sinema salonu kalmamış olması işin bir başka yönüydü. Salonlar birbiri ardına kapanırken, açık olanların da hemen hiçbiri dolmuyordu.

Bu somut olguları görmek için özellikle bir zamanların sinema cenneti olarak nitelenen Beyoğlu'na bakmak yeterliydi. Bugün aynı bölge, sinema mezarlığını andırıyordu. Şüphesiz salonların kapanmasında televizyon ve videonun devreye girmesi, belediyenin aldığı eğlence vergisinin yüksekliği, sinemaların diğer ticari kuruluşlar kadar kârlı olmamasının etkileri vardı. Ancak olan olmuştu. Önemli olan, bugün ne yapılabilir, elde kalan salonlar nasıl kullanılabilir sorusunu yanıtlayabilmekti.

Küçük salona evet, ama... Sinema eleştirmeni ve Fono Film'in sahibi Tuncan Okan konuyla ilgili olarak **Nokta**'nın sorularını yanıtlarken şunları söylüyordu: "Bence pilot bölge olarak Beyoğlu seçilip, küçük salon uygulaması için kolları sıvamalıdır. Burada öncelikle devlete ait sinemalar ele alınmalı. Ör-

ERZADE ERTEM / NOKTA

neğin bir Rüya Sineması. Burası Emekli Sandığı'na ait ve bugün fiilen işlevini yitirmiş durumda. Oysa bu sinemaya en az dört salon yapılarak, kârlı bir işletme haline getirilebilir. Ancak bunun için öncelikle sinema salonu anlayışımızı değiştirmemiz gerekiyor. Artık böyle balkonlu, 1000 kişilik salonların ömrü doldu. Avrupa'daki gibi küçük ve bol salon espirisine yönelmeliyiz. Üstelik bu salonların ısınması, döşenmesi, havalandırması, her şeyi daha kolay."

Özen Film'in ve İstanbul'daki önemli birkaç salonun sahibi olan Mehmet Soyarslan da küçük salon fikrine katılıyor, ama bir başka noktanın da altını çiziyordu: "Şüphesiz küçük salonlara ihtiyacımız var. Ancak bu büyük salonların dışlanması anlamına gelmemeli. Çünkü öyle filmler vardır ki bunların zaten bütün salonlarda oynaması gerekir. Bu, dünyanın diğer ülkelerinde de böyledir. İyi iş yapan büyük salonlar kalır, ama çalışmayan salonlar biraz tadilatla ufak ufak 4-5 ayrı salon haline getirilebilir. Bu, Türkiye için de apaçık bir gerekliliktir. Çünkü bir film 3-4 hafta büyük salonda oynadıktan sonra da seyirci almaya devam ediyor, ama büyük salon için kârlı olmuyor. O zaman bu filmin küçük salonlarda devam etmesi gerekir. Son olarak sinemanın kendine has görselliğinin ancak büyük salonlarda anlam kazanacağını da söylemem gerekir."

Salonların ölümü, sinemanın değil. Salonların kapanması, sürekli sinemanın ölümü olarak yorumlanıyordu ilgili çevrelerce. Bu ne kadar doğruydu? Engin Ayça meseleye yaklaşırken hem bu sorunu, hem de teknolojik gelişimi irdeleyerek şu yorumu yapıyordu: "Öncelikle şunu söylemeliyim ki salonların kapanması sinemanın ölümü anlamına gelmez. Bu, salon sahibinin kazanıp kazanamama sorunudur. Onun ötesinde bir anlam ifade etmez. Sinemanın büyük salonda ve perdede anlamlı olduğu iddiası da bugün için geçerli görünse bile, yakın gelecekte pek fazla bir şey ifade etmeyebilir. Teknoloji her ge-

İşte İstanbul'da bir büyük sinema, seyircileri bekliyor. Kimilerince "daha çok bekler..."

CAMEL
CAMEL
FILTERS
TURKISH & AMERICAN
BLEND
CIGARETTES
CAMEL
FILTERS
100's
TURKISH & AMERICAN
BLEND
CIGARETTES
CHOICE QUALITY
Serüvenin tadını yaşayın.
Camel ABD'de üretilmektedir.
SİGARA SAĞLIĞA ZARARLIDIR.

çen gün yeni olanaklar sunuyor. Şüphesiz sinemanın gösterim yerindeki farklılaşma onun estetik ve plastik yapısında da birtakım farklar getirecektir. Sinemayı salonlarla sınırlı tutmak, onu çok dar bir yere tıkıştırmak olur.''

Ayça, yakın vadedeki çözümle ilgili olarak da şu değerlendirmeyi yapıyordu: ''Peki hiç salon kalmayacak mı? Nasıl geçmişte konser salonları, tiyatrolar belli bir noktaya çekilip sonra orada durdularsa, aynı şey sinema salonları içinde geçerli olacaktır.''

Yerli filmlerin salon krizi. Batı'da küçük salonlara doğru gidilmesinde ekonomik faktörlerin yanı sıra, yeni ve öncü sinema hareketleri de önemli rol oynamışlardı. Türkiye'de bu tür bir süreç yaşanmıyordu. Ancak başka gelişmeler mevcuttu. Örneğin yerli filmler gösterime girecek salon bulamıyor ve aylarca gösterime çıkmayı bekliyordu. Ya da bu şansı ancak şehrin banliyösündeki tali bir sinemada yakalıyor ve tabii bu da ticari açıdan önemli bir başarısızlığı beraberinde getiriyordu. Mehmet Soyarslan bu durumun yerli film yapımcılarının videoya esir olmalarının doğal bir sonucu olduğunu söylüyor ve şöyle devam ediyordu: ''Yuları videoya kaptırdılar bir kez. Ve batağa doğru sürükleniyorlar...''

Bulut mu, koltuk mu? Salonların birbiri ardına kapanmasında kuşkusuz kötü işletmeciliğin payı da gözardı edilmemeliydi. Salon sahipleri biletlerin karaborsa olduğu yıllarda dahi sinemalarının bakımı ve modernizasyonu ile ilgilenmemişler, pis salonlar, kırık koltuklar, lekeli perdeler, bozuk ses düzenleriyle uğraşmamışlardı. Bugün de birkaçı hariç, salonların durumunun içler acısı olduğu biliniyordu. Batı'da ise böyle sorunlar kalmamıştır. Örneğin geçtiğimiz günlerde gittiği Nantes Film Festivali'nden dönen yönetmen Metin Erksan, Fransa'da gördüğü salonları şu kelimelerle özetliyordu: ''Bomba gibi ses, bomba gibi görüntü. Ama ille de koltuklar. Koltuğa mı oturuyorsunuz, buluta mı belli değil.'' Oysa bizim de nereye oturduğumuz belli değildi. Bu durum en çok İstanbul Sinema Günleri'nde insanlar üçüncü günden sonra bellerini tuta tuta dolaşmaya başlayınca ortaya çıkıyordu.

Sonuçta herkes küçük salonların gerekliliği konusunda hemfikirdi. Ancak bunların nasıl gerçekleştirileceği meçhuldu. Bu iş için üzerinde durulan kurumlar genellikle Kültür Bakanlığı ve İstanbul Sanat Vakfı oluyordu. Bir başka çözüm ise, bu işe girecek müteşebbislere devletin kredi vermesiydi. Ancak, bu çözümlerden herhangi biri bir an önce uygulamaya konulamazsa, elde kalan son birkaç salon da ya depo olacak, ya da yıkılıp yerine pasaj yapılacaktı ●

"Filmler küçük salonlarda aylarca gösterilebilir"

Özen Film ve İstanbul'daki birkaç salonun sahibi olan, ayrıca Konaklama ve Eğlence Yerleri İşverenler Sendikası Başkanlığı görevini yürüten Mehmet Soyarslan, sinema salonlarının günümüzdeki durumu ve yapılması gerekenlerle ilgili olarak **Nokta***'nın sorularını yanıtladı.*

Nokta: Seyircinin sinemayla ilişkisi ne durumda?

Soyarslan: Artık geçmişte olduğu gibi her hafta sinemaya gitme alışkanlığı bitmiş durumda. Dolayısıyla sinemalar haftalık program değiştiren eğlence yerleri olma vasfını kaybettiler. Seyirci artık filme kendi istediği, kendince en uygun zamanda gitmek istiyor. Ve bu filmlerin daha uzun süre gösterimde kalmasını gerektiriyor. Ayrıca belli kararlı bir seyirci olduğunu söyleyebilirim. Fiyatlar önemli ölçüde artmasına karşın, seyirci sayısında bir düşüş olmaması bunun göstergesi.

Nokta: Amadeus filminin kısa sürede gösterimden kalkmasını nasıl açıklıyorsunuz?

Soyarslan: Biz her film için haftalık kazanç sınırları belirliyoruz. Film belli bir süre oynayınca bu parayı çıkarıyor. Amadeus'un iş yapmadığı için kalktığını söyleyemem. Son hafta bir sinemadaki hasılatı 8 milyon 800 bin liraydı. Bu önemli bir rakam. Ancak belirli dönemlerde seyircinin değişik programlara ihtiyacı var. Örneğin yılbaşı bunlardan biri. Küçük salonun önemi burada ortaya çıkıyor. Eğer böyle salonlar olsa Amadeus oralarda aylarca oynamayı ve iş yapmayı sürdürürdü.

Nokta: Sizin küçük salon için bir girişiminiz var mı?

Soyarslan: Evet Sinepop'ta bazı çalışmalar yapıyoruz. Eğer bir sorun çıkmazsa buranın balkon bölümünden küçük bir salon oluşturma niyetindeyiz.

Nokta: Büyük salonlar kapanmamalı diyorsunuz, ancak bunlar hiçbir zaman dolmuyor. Bu durumda küçük salonlar ekonomik açıdan daha kârlı değil mi?

Soyarslan: Ben salonların çalışma kapasitelerini hesaplattım. Örneğin A sineması 1200, B sineması 500 kişilik. Ve her ikisinin de seyirci yüzdesi aynı. Diyelim ki yüzde 25. Bu oran değişmiyor. Yani A salonuna gelen yüzde 25., B'ye de sığar. A'yı kapatalım ya da küçültelim demek ekonomik açıdan doğru değil. Çünkü salonu küçülttüğünüzde seyirci yüzdesi değişmiyor. Bu rakamların gösterdiği bir şey.

BATUHAN KIRAN / NOKTA

Özel okul başvurularınızda,

"Bu Okulu Seçin!"

diyebilmek için...

FKM Dersanesi, kendi öğrencilerinin veya dışarıdan bilgi ve becerisinin değerlendirilmesini isteyen tüm öğrencilerin katılacağı **ÇOK YÖNLÜ BİR ÇALIŞMA** düzenlemiştir. Bu çalışma sonunda elde edilecek başarı puanları doğru tercih yapmanızı sağlayacaktır.

Öğrencilerimizin 1987 yılında yapılan benzer çalışmada elde ettikleri başarı puanlarıyla, Resmi Sınav'da elde ettikleri ham puanların korelasyonu, istatistik bilimi açısından mükemmel olan **"+0.97"** olarak tesbit edilmiştir.

Çalışmanın yanısıra FKM Dersanesi, yabancı dille eğitim yapan özel okulların profillerini araştıran **"İSTANBUL ÖZEL OKULLAR REHBERİ"** hazırlamıştır.

Tercihlerinizi yapmadan önce FKM'den çalışma ve Okul Rehberi hakkında ayrıntılı bilgi isteyiniz.

▼

Etfal Sokak Kent Sitesi
C.Blok Kat: 1 Şişli-İstanbul
Tel: 148 12 79 - 146 81 12

ÖZEL FKM DERSANESİ

"İlkokul Öğrencilerini Sınavlara Hazırlar"

YAŞAM KÜLTÜRÜ

Batı'ya "rahat" batıyor

Amerikalı mimar ve düşünür Bernard Rudofsky Batı'nın yerleşik yaşam kültürünü yerden yere vuruyor. Rudofsky'nin çatal bıçaktan tuvaletlere kadar yönelttiği eleştiriler büyük ilgi topluyor.

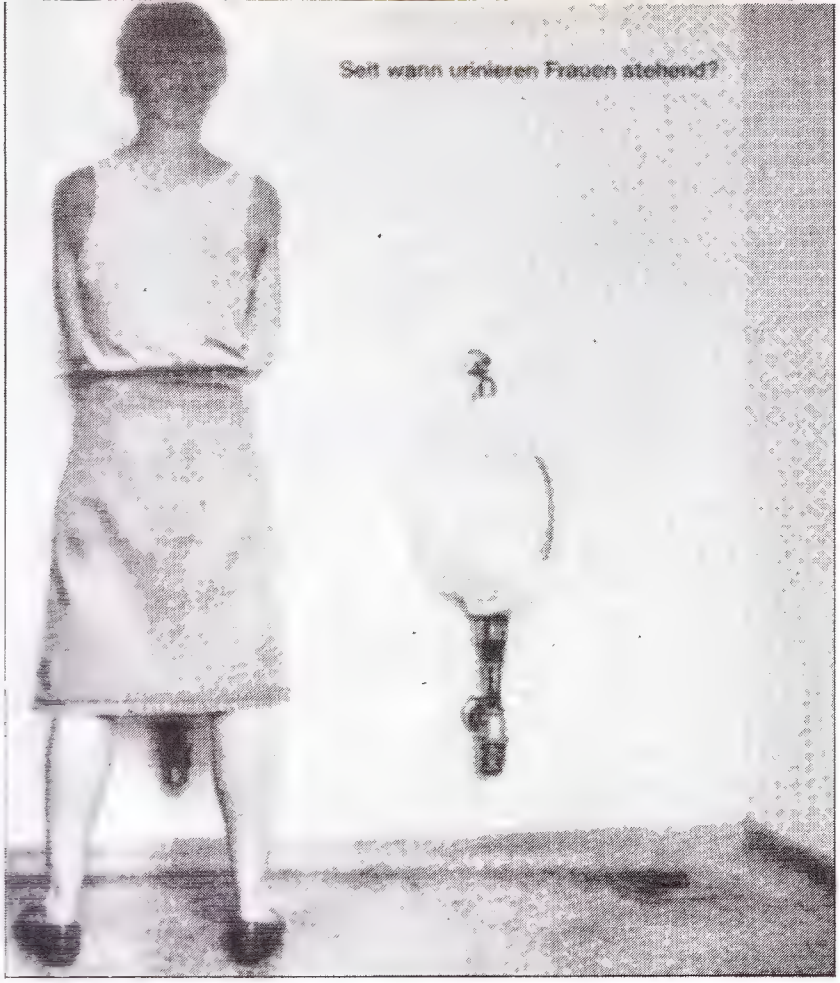

Kadınlar da bu işi ayakta yapabilirler. ABD'de kâğıttan özel huniler satılıyor

Bir daha batırın..! O uzun salata yaprağını yakalamak kolay değil, tabii. Bir türlü tutturamıyorsanız, bıçağınızdan, bir ekmek parçasından, olmadı elinizden destek almak zorunda kalabilirsiniz. Ama her şeyden önce çatalınızı acımasızca, şiddetle batırın... Bir de ağzınıza kadar düşürmeden taşımak sorunu var... Bernard Rudofsky "Çatal kullanımından, hele onunla salata yemekten daha gülünç ve tuhaf bir şey düşünemiyorum" diyor. Çatal bıçak gibi "sofra silahları sanayii" yerine Asya'nın yemek çubuklarını, hatta kendi parmaklarımızı kullanmayı öneriyor. Rudofsky Amerikalı bir mimar. Geçtiğimiz ay Avusturya'da açtığı bir sergiyle epeyce gürültü kopartan Rudofsky, Batı'nın yerleşik yaşam kültürünü kıyasıya eleştiriyor.

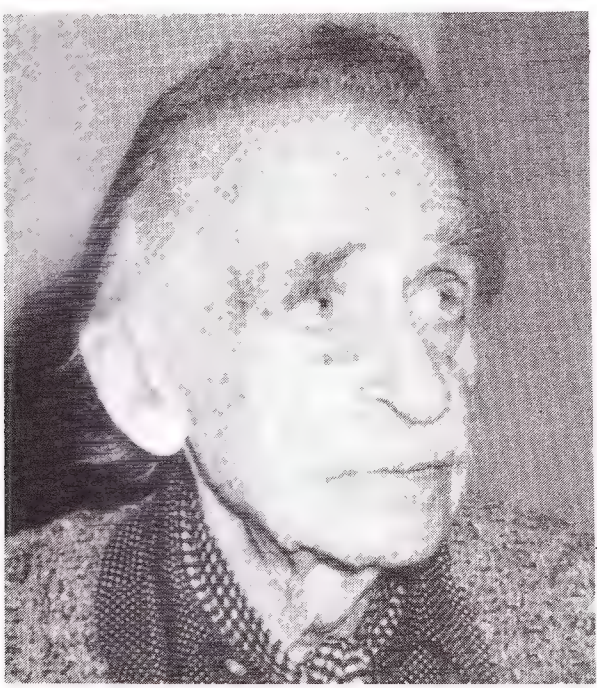

Rudofsky 82 yaşında ama militan bir eleştirici.

"Rahatsızlığın adı konfor." Bu yaman kültür eleştiricisi çeşitli dillere çevrilen kitaplarında, okuyucularının kafalarını yaşam tarzları ve görgüleri konusunda fena halde zorluyor. Alalım ayakkabılarımızı. Şu uçları simetrik biçimde sivrileşen ayakkabılarımızda "kültürel boşluğumuzun somutlandığını" düşünüyor Rudofsky. "Öyle ya" diyor, "ayaklarımız ayakkabı tasarımcılarının sapık ideallerine göre biçimlenseydi ayak başparmağımızın ortada olması gerekirdi."

Bedeni sarıp sarmalayan Batılı giyim anlayışı da yakasını kurtaramıyor bu ilginç düşünürden. Hintli erkeklerin "dhoti" adı verilen bol giysilerini, karşı örnek olarak gösteriyor Rudofsky. Rahatlık bir yana, testislerin baskı altına alınmaması da önemli. Rudofsky bu yüzden Doğu'nun "ferah fahur" giysilerini erkekliğin koruyucusu olarak da değerlendiriyor. Daracık jean pantolonlarla testisler arasındaki ilişkinin kısırlaştırıcı yönü de düşünülünce Rudofsky'nin görüşleri taraftar toplayacak nitelikte.

Oturduğumuz evler, yemek yiyişimiz, uyuma tarzımız, yıkanmamız, dışkılamamız... Bütün bunlar için Rudofsky tek bir sözcük kullanıyor: "Barbarlık..." Avrupa uygarlığına geçişte ortalığı yakıp yıkan "barbarların" yerini Avrupalının kendisine uyguladığı "kibar barbarlık" almış. Modern kültür sosyologlarının çok önem verdiği konunun düğüm noktası beden.

6. yüzyıldan bir "Son Akşam Yemeği" minyatürü. Tabii Vinci'ninkine hiç benzemiyor.

Ünlü sosyolog Norbert Elias'ın deyişiyle "Avrupalı insan, tarihinin bir döneminde birdenbire bedenini keşfetmiş ve dehşete düşmüşçesine" birtakım görgü kuralları ve yaşam kültürü geliştirmiş. Böylece bedenini hırpaladıkça hırpalamış... Sürecin adı "konforlu bir yaşama doğru" olabilir. Ama Rudofsky'ye göre "kültürün yarattığı rahatsızlık, 'kültürsüzlüğün' rahatlığıyla yer değiştirmiş."

Yataklar samandan mı, yapraktan mı olsun? Rudofsky sergisine "Sparta/Sybaris" adını vermiş. Yani bir yanda şu basit ve disiplinli yaşamdan büyük haz alan insanların yaşadığı eski Yunan kenti Isparta var. Öte yanda da yine antik çağın bir başka ünlü kenti Sybaris var. Sybarisliler rahata düşkünlükleriyle tanınmışlar. Avrupalılar bugün bile bu keyifçi halka ait küçük öyküler anlatıyorlar: "Sybarislinin biri bir köleyle karşılaşmış avuçlarından ter boşanmış" bunlardan biri. Ama Rudofsky'nin asıl ilgisini çeken öykü şu: "Bir Sybarisli gül yaprağından yatağında yatarken gözünü bir türlü uyku tutmamış. Sonra yatağı açıp bakmış ki, ne görsün? Yapraklardan biri ikiye katlanmış..." Rudofsky'ye bakılırsa en iyisi Spartalıların yalınlığıyla, Sybarislilerin rahatlıkçılığını bir araya getirmek. Ona göre en akıllı bireşim Japon evleri.

Aslında mobilyalar için söylenecek çok söz var. Onlardan "evlerin tahammül etmek zorunda kaldığı fazlalıklar" diye yakınıyor Rudofsky: "Evlerin en güzel alanları bu fazlalıklara ayrılıyor. Hele şu iskemleler. İleri yaşlarda bedenin iki büklüm olmasından başka işe yaramıyorlar. Üstelik doğal olarak, uzak ataları gibi yerde oturmayı yeğleyen çocuklarımızı belli bir eğitim ve özel iskemlelerle yapay oturma biçimlerinin erdemleri öğretiliyor." İnsanların her zaman iskemlelerde oturup, masalarda yemek yediği yanılmasına da dikkat etmek gerekiyor. Sözgelimi Leonardo da Vinci'nin "Son Akşam Yemeği" tablosu... İsa ve havarileri bir masa çevresinde iskemlelerde oturuyorlar. Oysa o dönemde alçak bir masanın çevresindeki sedirlerde insanlar bir yana doğru kaykılarak, uzanarak yiyorlardı yemeklerini.

İşte ayakkabıya göre bir ayak! Ne tuhaf değil mi?

Ama sallanan koltukların yeri başka. Rudofsky geçmiş yüzyıllarda pek rağbet gören tahteravalli ve sallanan tahta atların "uçarılığın erotik fantezilerle yüklü simgeleri" olduğunu söylüyor. Kimi kültürlerdeki kadınlar bu "oyuncak"ları uzun seferlere çıkan kocalarının yerine koyarlarmış. Bir zamanlar, bu tür sallangaçlar ağrıların dindirilmesi için de kullanılırmış. Kuzey Amerika'da bir tarikat ise ölülerini dev bir beşiğe koyup sallaya sallaya öteki dünyaya yollarmış... İşte yeniden moda olan dedelerimizin sallanan koltuklarının altında böyle bir tarih var.

Rudofsky sergisine modern kültürün dalga geçtiği yönlerini iyice vurgulayan birtakım araçları da koymuş. Bunlardan biri Amerika'da üretilen "Stop and go" çatalları. Çatalın sapına yeşil ve kırmızı ışıklar yerleştirilmiş. Altı saniye içinde lokmayı ağza atmayı, 25 saniye içinde de çiğnemeyi düzenliyor.

"Dışarı çıkmak" kolay değil. Rudofsky'nin eleştiri okları Avrupalı yaşantısının en mahrem noktalarına kadar uzanıyor. İşte Batı'da toplu kabızlıklara yol açan "porselen tahtlar", yani klozetler. "Artık bu aptalca alışkanlıktan vazgeçmeliyiz" diyor Rudofsky. "Yeniden serbest çökme stilinde dışkılamaya uzanan yolu gereksiz vıdı vıdılıklarımız tıkıyor. Yoksa bütün tıp adamları bağırsakları boşaltmanın en sağlıklı yolunun bu olduğunda birleşiyorlar." Ayrıca alafranga dışkılama yönteminin kadın ve erkek arasındaki eşitsizliğe katkısı da küçümsenmemeli. Erkekler ayakta yapıyor bu işi. Peki, kadınlar genel yerlerde o pis oturaklara oturmak zorundalar mı? Batılıların mahrem temizlenme yollarını da iç açıcı bulmuyor Rudofsky: "Tuvalet kâğıdıyla temizlenmek su sıkmadan otonuzun camını temizlemeye kalkmaktan farksız. Öyle silinmiş camın halini bir düşünün..."

Çağdaş alışkanlıklar ve kurallar karşısında Rudofsky yitip gitmiş, unutulmuş ya da görmezden gelinen kültürlere bakmayı öneriyor. Ama bu "rahatsızlıklardan" kurtulmanın asıl yolu ne? "Belki de yeni bir yaşam tarzı" diyor Rudofsky ●

BUGÜN
EKSÖZ'Ü OKUYUN

Seksin 80 çeşit yüzü,
600'ü aşkın fantezisi

Ne Kadar Zekâ, O Kadar Seks... Ne Kadar Seks, O Kadar Zekâ...

- En seksapelli yedi kocalı *Liz Taylor*
- En büyük akıl vinci *Madonna*
- En aşk parlamenteri *Cicciolina*
- En maymun iştahlı *Adriano Celentano*

Aşk aktüalitesi, çeşitli bulmacalar ve bu haftadan itibaren "*Ne kadar Latif Demirci, o kadar karikatür*" EKSÖZ'de

Bugün SÖZ almayı unutmayın...

SÖZ

Kaliteli Gazete

Tuhaf bir kokteyl

Önce videolarda izledik onu. Filmin adı "9,5 Hafta"ydı. "Aman Tanrım! İşte yeni sarışın bomba..." dedirtmişti herkese. Sonra Robert Altman'ın "Aşk Delisi" filmiyle sinemaların karanlık salonlarında tanıştık onunla. Şimdi de televizyonda "Harika Çocuk / The Natural"da karşımıza çıkacak. Kim mi? Elbette Kim Basinger...

Soru: Kimsiniz, nasıl birisiniz?

Basinger: Georgia'da doğdum, küçük bir kent olan Athenes'de, 1953 yılında. Babam borsa işindeydi. Ama aslında isteklerini, hayallerini gerçekleştirememiş, kırgın bir müzisyendi. Büyükbabam ise eğitimi olmayan ama fırsat buldukça okuyan bir hayvan yetiştiricisiydi. Ailem tipik bir Amerikan karışımıdır: Kızılderili-İsveç-Alman karışımı. Tuhaf bir kokteyl değil mi?

Soru: Bir kültüre ait olduğunuz duygunuz var mı?

Basinger: Bir Güney kızıyım ben. Ne fazla ne eksik. Eğer Güney'e ait olup olmadığımı soruyorsanız size cevabım müzikte de, mutfakta da hatta toprakta da Güneyli olduğum dur. Eğer Güney'denseniz biraz çılgın doğmuşsunuz demektir, yani biraz vahşisinizdir ve eğlenmeyi hayattan kâm almayı seversiniz. Toprağı da seversiniz. Ben gözlem yapmayı ve dinlemeyi iyi bilirim. Babam bir jazz adamıydı, piyano ve trompet çalardı. Bu zevki bana o mu verdi bilmiyorum ama bütün gün müzik dinleyebilirim. Aynı şekilde şiir okumayı da severim ve yazarım da. İşte öyle, hatıra defteri, günlük gibi şeyler.

Soru: Sinema "kariyer"inize nasıl başladınız?

Basinger: Bir yarışmayı kazanmıştım. Bizim kentte bir şarkı yarışması açılmıştı, babam katılmamam gerektiğini söylemişti. Yine de gittim gördüm, babam haklıydı, o yarışma hiç de hayal ettiğim gibi değildi. Ama kazanınca yeniden bir denemeden geçirildim Atlanta'da. On altı yaşlarında filandım. Orada gözüne çarptığım bir kadın New York'ta reklam modelliği için poz verip veremeyeceğimi sordu. Kabul ettim ve annemle birlikte New York'a gittik. Hayatımda ilk kez büyük bir kent görüyordum. Şimdi düşünüyorum da çok iyi izlenimlerim olmamıştı New York için. Bir kere yaz mevsimiydi, hava çok sıcaktı ve New York çok pisti. Bir an önce evimize dönmekten başka bir

"The Natural"da Kim Basinger, Robert Redford'la birlikte

isteğim olmadığını anımsıyorum. Ne var ki bütün masraflar ödenmişti ve annemle otel odasında karşıdaki Ziegfield Tiyatrosu'na bakarak kendi kendime "Günün birinde benim adım da bu binanın önüne yazılacak" dediğimi hâlâ anımsıyorum!

Soru: Demek ki aktrist olmayı istiyordunuz...

Basinger: Önceleri, bir kır doktoru olmak istiyordum; hayvanları, müziği ve tıbbı seviyordum tüm bunlar birbirine karışmıştı bende.

Soru: Ve nasıl aktrist oldunuz?

Basinger: Bir sevgilim vardı eskiden ve onun cipiyle ülkeyi boydan boya geziyorduk. California'ya vardığımızda talihkuşu benim başıma kondu, "Köpekler ve Kediler" adlı bir TV dizisinde oynamak için anlaşma yaptım. Böylece acemilik devresini atlattım. On üç ya da on dört hafta süren bir diziydi ve çekimleri çok ağırdı, özellikle benim gibi mesleğe yeni başlayanlar için. Her çekim günü sabahın dört buçuğunda kalkar, geceleri de saat on bir oldu mu yatağı boylardım. Haftanın her günü çekim vardı nerdeyse. Çok yorucuydu kısacası. Bugünün TV oyuncularına iyi para ödendiğini söylediklerinde gülmem geliyor. Eğer TV için çalışıyorsanız, özel ve sosyal yaşamınızı unutmanız gerekir.

Soru: Dramatik sanatlar kurslarına filan gittiniz mi?

Basinger: Bir zamanlar Stella Adler'in bazı kurslarını izledim "konuk öğrenci" olarak. Çok fazla şey öğrendiğimi sanmıyorum bu kurslardan, bir şey dışında: Zorlandım, haftada iki kez başkalarının önünde dikilip bir şeyler oynamaya itildim. Ama yararlı da oldu benim için. Çünkü o günlere kadar çok utangaç biriydim, çok çok utangaç ve tutuktum. Böylece yırttım utangaçlıktan. Bunun dışında teknik özellikleri de zamanla edindim. Oynarken "Bunu düşünüyorsun, sonra şuraya geliyorsun, başını sağa çevirerek sola dönüyorsun..." diyerek kendime telkinde bulunmam pek.

Soru: Yorumladığınız karakterin ta kendisi mi oluyorsunuz, yoksa "oynuyor" musunuz?

Basinger: Hayır. Öylesi çok acı verici oluyor. Makyaj yapılırken iki üç saat boyunca oturur, düşünür ve rolüme konsantre olurum; o rolle uyuşmaya çalışırım. Ve birkaç saat sonra, kostümümü üstümden çıkardığımda o karakterin de kostümle birlikte kaybolacağını düşünmekten de epeyce keyif alırım.

Soru: Filmleriniz arasında size en çok uyan karakter hangisi oldu?

Basinger: Eğer çalışma ve kişisel tatmin açısından düşünürsek, "9,5 Hafta"daki "Elizabeth" diyebilirim.

Soru: Niçin o rol?

Basinger: Çünkü farklı bir roldü, birtakım riskleri göze almayı gerektiriyordu. Oyunculuk mesleğinde genellikle güvenlik aranır, ölçülü biçili roller seçilir, bir ırmağın kıyısında sakin sakin yürümek gibi. Ama gerçekten daha uzağa gitmek

istiyorsanız bütün estek köstekler-den kurtulup, fiziksel, coşkusal ve psikolojik bakımdan verebileceğinizin en fazlasını ortaya koymanız gerekir. Yani kıyıyı bırakıp ırmağa girmeniz ve suyu boydan boya geçmeniz gerekir. "9,5 Hafta" benim için en alçaktaki ve en yüksekteki anları ifade eden bir rolün filmiydi, aşırı derecede yorucu bir çalışmaydı. Garip bir filmdi; Allah'ın günü çok ağır psikolojik koşulların ağır bastığı bir atmosferde çekim yaptık.

Soru: Birlikte çalışmaktan hoşlandığınız yönetmenler var mı?

Basinger: Şimdiye kadar birçok yönetmenle çalıştım ama içlerinde gerçek film yaratıcısı diyebileceğim üç kişi var: Blake Edwards, Robert Altman ve Robert Benton. Bu üç yönetmen tamamıyla ne istediklerini bilen ve alan yönetmenler. Yine de film "iş yapmamışsa", bunu onlara fatura edemezsiniz, başka nedenleri vardır mutlaka. Her biri, oturmalarından gülmelerine kadar kendilerine özgü bir türün adamları olduklarını söyleyebilirim. Sizi, sizin içgüdülerinize bırakarak yönetirler. Binlerce dolara mal olsa da bir stüdyo dekorunu yıktığınızda, bırakırlar yıkasınız diye. Sizi hoşnut ederler, stüdyolara ve patronlara karşı hiçbir şeyi kolay kolay dert etmezler pek.

Soru: Los Angeles'ta yaşıyorsunuz. Hollywood hakkında ne düşünüyorsunuz?

Basinger: Bilmem. Asıl adresimi pek açık etmem genellikle. Yalnızlığı tercih ederim her zaman. İki ya da üç kişi, sevdiğim dostlarımı davet etmeyi severim.

Soru: Hollywood'un "altın çağı"na yetişmiş insanlara rastladınız mı hiç?

Basinger: Bir gün Cary Grant'a rastlamıştım. Bir parking çıkışındaydık, o arabasını bekliyordu. Çok soğuk biriydi ve üstünde o ünlü, büyük paltosu vardı. Dönüp onu gördüğümde soluğumun kesildiğini sandım. Harikaydı, sevimliydi... Aynen filmlerdeki gibiydi. Benim üstümde ince bir rob vardı. "Üşümüyor musunuz?" diye sordu. "Dondum" diyerek kekeledim, tıpkı bir film sahnesi gibi olup bitti her şey. Fred Astaire'e de rastlamıştım bir gün, bir klinikte. Sırt ağrıları için gelmişti. Kendime dedim ki: "İyi bak, en büyüklerden biri o, onun gibi biri daha yok ve bir daha da olmayacak!" ●

FUTBOL / İLK YARININ "KESİN" SONUÇLARI

Bol siyaset, bol gol...

Siyasi müdahalelerle, gol sayısının birbirleriyle yarıştığı futbol ligi sonunda takımlardan birinin şampiyon olacağı kesin, ama herhangi bir takımın küme düşüp düşmeyeceği siyaset kulislerindeki gelişmelere bağlı olduğu için kesin değil.

Siyaset malülü 1. Lig'in ilk yarısı geçen hafta sona erdi. 1986-1987 sezonun şampiyonu Galatasaray ilk devreyi lider olarak tamamlarken, en çok gol atan ve en fazla galibiyet alan takım unvanlarını da kazandı. 20 takımın yer aldığı lig, üç haftalık aradan sonra 24 Ocak 'ta yeniden başlayacak.

Spor Toto gelirlerinin aksamaması için milli maçlar öncesi dahi ara verilmeyen 1. Lig referandum öncesi durdurulmuştu. Gerekçe, idari mahkemenin futbol federasyonunun şaibeli Zonguldakspor-Boluspor maçı hakkındaki kararını bozmasıydı. Karar usul yönünden bozulmuştu, ama hükümet "hukuki" kaygılarla işi "esas"tan ele almıştı. Geçtiğimiz sezon küme düşen Kocaelispor ve Bursaspor apar topar lige alınarak maçlar yeniden başlamıştı. Futbolseverlerin tepkisini çeken, uygulamanın çarpıklığından çok, futbol heyecanının kesintiye uğraması olmuştu. "Zonguldakspor-Boluspor maçında şike yapılmışsa bu takımların ligde ne işleri var? Şike yapılmamışsa Bursaspor'la Kocaelispor'un lige alınmalarının gerekçesi ne? Şikeye ilişkin kesin karar alınmadıysa ligler niçin durduruldu?" gibi sorular kimseyi ilgilendirmiyordu. Oysa aynı günlerde Brezilya'da ligin 26 takıma çıkarılmasını protesto eden 13 kulüp ayrı bir lig oluşturma kararı alıyordu. ANAP milletvekili Ali Tanrıyar'ın G. Saray, Başbakan Özal'ı elini öpecek derecede sevip sayan müteahhit Tahsin Kaya'nın F. Bahçe, ihale şampiyonu M. Ali Yılmaz'ın Trabzonspor, ANAP milletvekili adayı Aydın Begiter'in Eskişehirspor başkanı olduğu futbol camiamızın ciddi bir tepki göstermesi beklenemezdi.

Hükümetin futbola müdahalesi üzerine istifa eden Uras federasyonunun en önemli icraatı galibiyete üç puan sistemini uygulamaya koymak oldu. Üç puan yanlısı görüşler "bol gol ve seyir zevki" gerekçesi çevresinde yoğunlaşırken, aleyhte görüşler ligdeki takımlar arasında kopmaların meydana geleceğini, bunun da ilgi ve heyecanı azaltacağını ileri sürüyordu.

İlk yarı sonunda ortaya çıkan tablo üç puan uygulamasının lehinde görünüyor. Geçtiğimiz sezonun ilk yarısında atılan 368 gole karşılık bu yıl atılan gol sayısı 511. Aradaki 143 gol pek azımsanacak bir sayı değil. Maç başına gol ortalaması da 2.15'ten 2.69'a çıkmış bulunuyor. 86-87 sezonunun ilk yarısında 24 karşılaşma 0-0 sonuçlanmıştı. Bu yıl golsüz beraberlikle sonuçlanan maç sayısı 12.

Bu sayısal göstergeler futbolu-

MİLLİYET

Özal-Tahsin Kaya: 87-88 sezonunda siyaset futbol ilişkisi

Zalad: En az gol yiyen kaleci

muzu yönetenler için pek bir şey ifade etmiyor. Federasyon Başkanı Halim Çorbalı sık sık üç puan uygulamasının önümüzdeki yıl kalkabileceğinden söz ederken, Beden Terbiyesi Genel Müdürü Kemal Kamiloğlu, ligde gol sayısının artmasını yapılan savunma hatalarına bağlıyor. Verilmeyen penaltılara, yerli yersiz çalınan ofsayt düdüklerine rağmen ortaya çıkan 143 gollük farkı savunma hatalarıyla açıklamak pek gerçekçi gözükmüyor.

Bol golün atıldığı ilk yarıda, gol krallığında birinci sırada son iki sezonun gol kralı Tanju bulunuyor. 19 maçta attığı 20 golle Metin Oktay'ın 38 gollük rekorunu kırmaya aday olan Tanju, Altın Ayakkabı Yarışması'nda da birinci durumda.

İlk yarı sonunda ilk iki sırayı paylaşan G. Saray'la Beşiktaş'ın bu durumu lig sonuna dek sürdüreceklerine kesin gözüyle bakılabilir. Hangi taraf kazanırsa kazansın, Beşiktaş'ın üç, G. Saray'ın iki yıldır ligi, ilk iki sırada bitirdikleri düşünülürse, kaybeden tarafı başarısız saymak haksızlık olur.

Bu arada, küme düşme tehlikesindeki takımlar pek üzülmemeli. Lig sonuçlarına itiraz eden her takım mahkemede kazanır. FİFA korkusuyla mahkeme yolu kapansa bile üzüntüye hacet yok. Ne de olsa önümüzde yerel seçimler var. Ama play-off, ama Süper Lig, bir yolu bulunur.

Yücel GÖKTÜRK

Tanju: 19 maçta 20 gol

Derwall'i anlamak!...

Jupp Derwall, Türkiye liglerine en azından görüntü zevki getirdiği, gol sayısını artırdığı kesin 3 puan uygulamasına ısrarla karşı çıkıyor. Fenerbahçe, Trabzon gibi takımların erken geride kalmalarına rağmen (ki bunun suçlusunun 3 puan olmadığı açık) seyirci sayısındaki artış da, futbolseverlerin, 0-0'a yatan takımlar yerine, gol peşinde koşanları seyretmekten daha çok hoşlandıklarını ortaya koyuyor.

Futbol, hele hele profesyonel futbol tam bir seyirci sporu olduğuna göre, seyirci sayısını artıran bir uygulamaya Derwall niçin karşı?..

Derwall'i anlamak zor değil aslında..

★ ★ ★

3 puanı ilk uygulayan İngilizlerdi. Çok mutlu olarak devam ediyorlar. Gazeteci dostumuz Hürol Bilal, Bobby Robson ve Don Howe ile konuştuğunda, "3 puana en çok Almanlar direniyor. Belki ilk biz yaptığımız için.. Ama Alman inadı da kırılacaktır" demişti.. Almanları yakından tanıyanlar için bu söz bir latifeden ibaret değil. Bu bir..

İkincisi, Derwall yenilmeyi sevmiyor.. Alman milli takımının başından uzaklaşmasına da bu sebep olmuştu zaten.. Sahaya hep "Önce gol yemeyecek takım" çıkarmış, "Önce gol yemeyecek taktikler" vermişti. Almanlar, bu müdebbir teknik adamdan birgün sıkıldılar.. "Yeter, öleceksek ölelim daha iyi" dediler.. Derwall'in yerine, tek günlük deneyimi, hatta diploması bile olmayan Beckenbauer'in getirilmesi bu tepki yüzündendi. Müdebbir ihtiyar yerine, gözü kara bir genç aramışlardı.

Galatasaray'daki Derwall de farklı bir görünüm vermedi. Galatasaray'a geldiği yıl, Erdal Keser'i yedek bırakıp, Sefer'i takıma aldığı, almak istediği çok oldu. İkinci yılında, takım namağluptu, ama ikinciydi. Tam 16 beraberlikle rekor kırılınca, şampiyonluk kaçırılmıştı, ama Derwall mutluydu. Üçüncü yıl, daha ilk maçta Trabzon'a mağlup olunması, belki de o yıl, Galatasaray'ı şampiyon yapan unsur olmuştu.

Bu yıl, Derwall üç puandan şikâyet ederken, açık açık söylüyor. "Galibiyet 3 puan olmasa, deplasmanlarda beraberliğe oynar, Samsun ve Malatya'ya yenilmezdik."

Eğer bu varsayım doğru ise, o zaman "Trabzon, Altay, Eskişehir ve Karşıyaka'yı da yenemezdin" varsayımı da doğru olur.

Galatasaray 7 deplasman maçında bugün 13 puan topladı. İki puan hesabı ile, 9 puan toplardı. Ama deplasmanlarda beraberliğe oynasa, eline geçen 7 puan olurdu. Demek ki, 3 puan, Derwall'e rağmen Galatasaray'ı yüreklendirdiği için, sarı-kırmızılılar puan hesabı ile kârlı.

Galatasaray bu yıl hasılat rekorları kırıyor, gittiği her kentin takımını da zengin ediyorsa, seyirci hesabı ile de kârlı..

O zaman Derwall, hangi mantıkla 3 puandan şikâyet ediyor, diyeceksiniz?.

Söyleyelim..

Derwall, yenilmekten korkmakta pek haksız değil..

Galatasaray iki maç üst üste yenildi. 6 puan kaybetti. Yer yerinden oynadı.. O günlerin gazetelerini hatırlayın.. Kelle avcılığı nasıl başlamıştı.

Beşiktaş 4 maç üst üste berabere kaldı, 2 puan fazlası ile, 8 puan kaybetti. Bir-iki mırın kırın hepsi o kadar.. Kimse Milne'in kellesini istemedi.

Çünkü Bab-ı Ali de, Derwall'in kafasındaydı. Neticeye değil, Hatice'ye bakıyordu yani. Yenilmezsen, kimse üstüne gelmiyordu.

Bab-ı Ali, seyirciye hoş gelen, çağdaş futbolu, hücum futbolunu, zevkli, heyecanlı ve gösterişli futbolu bile istemiyor, sırf hücuma dönük oynuyor diye, Galatasaray'ı eleştiriyordu.

Bu durumda siz Derwall olsaydınız, ne yapardınız ki?..

★ ★ ★

Biz Galatasaray'ın çağdaş futbola devamından yanayız. İstanbul'da da, deplasmanda da.. Yense de, yenilse de..

Çünkü Anadolu'daki seyircinin de, Türkiye'nin gelmiş geçmiş en büyük yıldızlar topluluğunu, "Futbol oynarken" seyretmek hakkıdır.

Bu yönetim, milyarlık bu takımı, beraberliğe yatsın diye kurmadı!.

Hıncal ULUÇ

Cinsel fanteziler

Kim ne derse desin, derginizin her sayısı zevkle okunuyor. Uzun zamandır bunu başarıyla sürdürdüğünüz için de sizleri kutluyorum. Türkiye artık değişiyor, bu değişimi her alanda seyretmek mümkün. Bir haber dergisinin cinsel konuları zaman zaman işlemesi, yerleşmiş kalıpları aşması da bu değişimin en güzel göstergesidir.

Cinsel fanteziler konulu yazınızı da diğerleri gibi zevkle ve heyecanla okudum. Hem ne kadar konuya erkek dergilerinden aşinaysak bile yeniden ve değişik biçimleri ile okumak da güzel. Hele ünlülerimizi fanteziler dünyasında dolaştırmanız da bir harikaydı.

Ahmet Uysal-İSTANBUL

Materyalist veletler

Böylesine duyarlı ve önemli bir konuda ortaya koyduğunuz ve adına "Dosya" dediğiniz yazıyı başarısız ve eksik buldum. Bir defa konuyla ilgili tutulan dosya birçok belgeyi, karşıt görüşü ve somut olayı içerir. Gençlik gibi birçok alt grubu olan bir sosyal katmanla ilgili yazı böyle olmaz. Bu olsa olsa "Boğaziçi Üniversitesi Gençliği Dosyası" olur.

88 gençliğinin sizlerin sık sık nostaljiye kapılıp anlattıklarınızdan anladığımız kadarıyla çok renkli bir kuşak olan 68 kuşağından çok farklı olduğu bir gerçektir. Artık gençliğin kendi kendine toplumsal yapıyı birden bire yıkma çabasına, başkaldırıya değer vermediği açık seçik ortadadır. Kendini halkın kurtarıcısı gören gençlik artık yok Türkiye'de. Ama tüm gençlik "materyalist velet"lerden oluşmaz. Eğer gençliğe yer ayıracaksanız hepsine ayırınız. Diğer gruplarla ilişkilerini, görüş farklılıklarını da yansıtınız.

Günay Usta-İZMİT

İşkence

Yıllardır yazılıyor, çiziliyor ve konuşuluyor. Ama ortada değişen pek bir şey yok. Bu işi yapanlar bu cesareti kimden alıyorlar? Erzurum'da köylülere işkence yapılması bu anlayış devam ettiği sürece devam edeceğe benziyor. Ama bunu durdurmanın bir yolu bulunmalı.

Hükümetin ve yetkililerin sık sık demokrasiye geçtik, geçiyoruz demeleri bu olayları okuyunca ne kadar anlamsız oluyor. Bir yanda insanlar işkenceden ölecek, bir yanda demokrasiye geçtik diyeceğiz. Gülerler adama... Avrupa Topluluğu'na gireceğiz diye daha çok bekleriz. İşkence gibi insanlık suçu olan bir olguyu ortadan kaldıramıyor ve gerekli önlemleri alamıyorsak daha çok çekeriz.

Hasan Korkmaz—BURSA

Sayın Özal Aysel'den başka çocuklarda var

İçeridekileri unutmayalım!

Başbakanımızın Aysel'e gösterdiği yakınlık gerçekten gözlerimizi yaşarttı. Ancak bunları izlerken benim içimde başka duygular da uyandı. Kendi vatanımızda çocuklarından ayrı binlerce insanımız var.

Sayın büyüklerimiz acaba bunları hiç düşündüler mi? Senelerdir hapishane duvarları arasında bu çocukların neler çektiklerini, annebabalarının hangi acıları yaşadıklarını neden hiç düşünmüyorlar? Ben bir ev kadınıyım. Sayın Başbakanımız "Af yok" diyor. Bir tarafı sevindirirken, bir tarafın ahını almasın. Bizim sesimize de kulak versinler.

Fatma Araslı-İZMİR

İranlı mülteciler

İranlı kaçakların sınırlarımızda yaşadıkları drama yer vermeniz gerçekten sevindirici. İnsanların öldürülecekleri biline biline İran'a verilmesi ise aynı oranda ülkemiz, "demokrasimiz" adına üzüntü vericidir. Olayın böyle dile getirilmesi bir başarı, ama öylesine eksik ki anlatamam. Belki yasal çekinceleriniz vardı, ama bu olayın bir başka boyutu, olayın siyasal yanının ağır basmasıdır. Ayrıca ulusal farklılıklar da bu tutum ve tavırda önemli bir etkendir. Bunların eksikliği yaşanan dramı gözardı etmiyor, ama eksik bırakıyor.

Mehmet Uğurlu-İSTANBUL

Okuyucu Mektupları için adres

Nokta Dergisi Okur Mektupları
Gelişim Yayınları
Levent / İSTANBUL

ABONE KOŞULLARI

Yurt içi
6 aylık: 18.000.-TL
1 yıllık: 36.000.-TL

Abone bedellerinin 128 139 no'lu Nokta Süreli Yayınlar A.Ş.
Posta çeki hesabına yatırılmasını rica ederiz.

Yurt dışı
(Yıllık-uçak postasıyla)
Avrupa ve Ortadoğu: 75 ABD Doları
ABD ve Uzakdoğu: 127 ABD Doları
Abone bedellerinin Yapı ve Kredi Bankası Nişantaşı Şubesi 615 147/6 no'lu hesaba transferini rica ederiz.

Eksik sayılar için adres:
Klodfarer Caddesi No: 25
Cağaloğlu-İstanbul Tel: 527 74 64

Kıbrıs fiyatı: 1200 TL.

DÖNEMLİ DY YAYINCILIK

DÜN ESENTEPE'DE 10 DAKİKA SÜREYLE BİR AĞAÇ GÖRÜLDÜ!

- Alman Yeşiller Partisi Eski Başkanı
PETRA KELLY
- Fransa Çevre Eski Bakanı
HUGUETTE BOUCHARDEAU

"Çevre Özel Sayısı"

- BRICE LALONDE
- RÖSA FILIPPINI
- WORLD WILDLIFE FUND

EKREM IŞIN/CENGİZ BEKTAŞ/İLHAN TEKELİ
OKTAY EKİNCİ/TANIL BORA/ ASAF SAVAŞ AKAT
ÜMİT SERDAROĞLU/ BEHİÇ PEK/AHMET TULGAR

Biz Kelaynaklardan, Kaplumbağalardan
"We Are The World"den Yanayız!

ŞEHİR

Kent Kulturu Dergisi

DİKKAT TÜKENİR!!!

ABONE FORMU

Adı Soyadı .....
Adresi .....
.....
.....
Tarih ..... Telefon .....

Ödeme şeklinizi lütfen işaretleyin
Abone bedeli **30.000 TL**'yi

☐ Yapı Kredi Gayrettepe Şubesi 1633-7 nolu hesaba yatırdım. Banka makbuzu veya fotokopisi ektedir.

☐ Halk Bankası Mecidiyeköy Şubesi 1161 nolu hesaba yatırdım. Banka makbuzu veya fotokopisi ektedir

- KKTC abone fiyatı: **66.000 TL**
- Avrupa Ulkeleri abone fiyatı **134.000 TL**
- ABD abone fiyatı **228.000 TL**

Yukardaki formu DÖNEMLİ YAYINCILIK A.Ş. Abone Servisi BUYUKDERE CAD. No:59 80310 Mecidiyeköy-Istanbul adresine gonderiniz
Tel: 174 63 73

Yayınevimiz ödemeli istekleri karşılayamamaktadır.

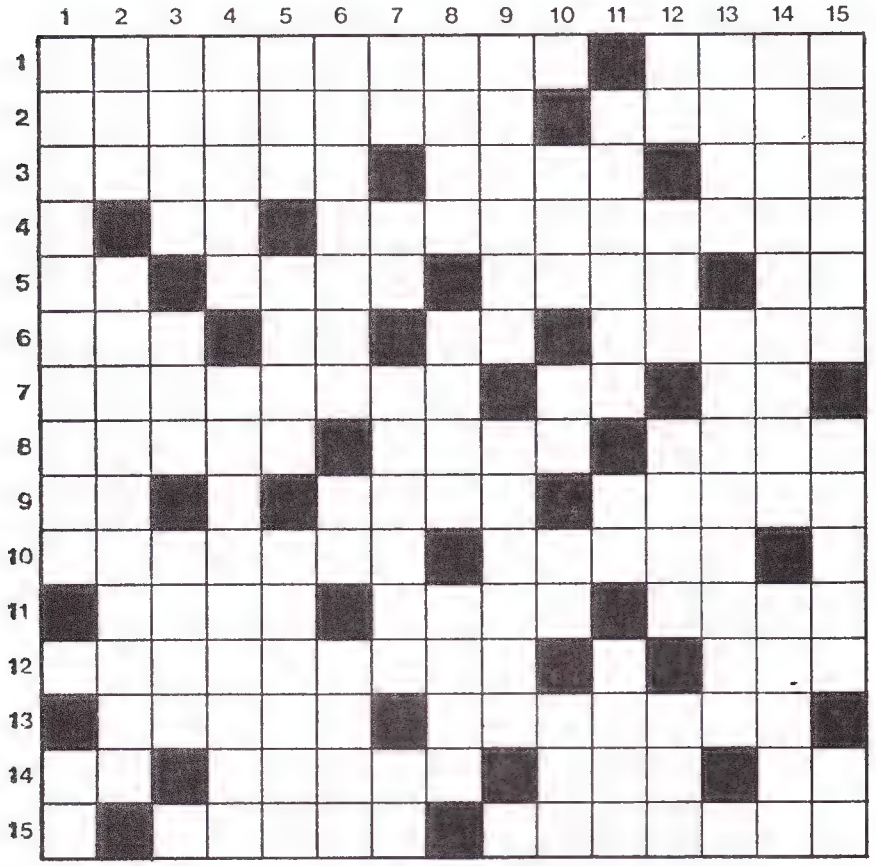

SOLDAN SAĞA: 1. 1936 yılında doğmuş, **Bedreddin Üzerine Şiirler, Doğu Şiirleri, Felsefe ve Ulusal Kültür** gibi yapıtlarıyla tanınmış, **Zaman Şiirleri** adlı yapıtıyla 1987 Sedat Simavi Vakfı Edebiyat Ödülü'nü kazanmış şair ve yazarımız - Duvara asılmış bir hedef tahtasına küçük okların fırlatılmasıyla oynanan oyun. **2. İhtiras Tramvayı, Viva Zapata, Rıhtımlar Üstünde, Cennet Yolu** gibi filmleriyle ünlü Amerikalı yönetmen - Hekimlikte kullanılan dağlama aracı. **3.** Yunan mitolojisinde içenleri ölümsüzlüğe kavuşturan tanrı içkisi - Doğru bir çizgi üzerinde bulunma durumu - **Cemal Gürsel**'in lakabı. **4.** Bir renk - Çorum ilinde, Hitit uygarlığının önemli merkezlerinden biri olan höyük. **5.** İterbiyum elementinin simgesi - **Verdi**'nin ünlü bir operası - Kahramanlık konularını işleyen şiir türü - Lityumun simgesi. **6.** Spor karşılaşması - Bir nota - Bağışlama - Namazda bir kıyam, bir rükû ve iki secdeden oluşan bölüm. **7.** Özgün - Bir cetvel türü - Bir hayvan. **8.** Huni biçiminde çukur yer - Himalayalar'da yaşadığına inanılan **"Kar Adamı"**na verilen ad - Kurusıkı. **9.** Eski Mısır'da güneş tanrısı - Oyunda berabere kalma - Akdeniz bölgesinde bir akarsu. **10.** Jüpiter gezegenine verilen bir başka ad - Pıhtılaşma sonunda kandan ayrılan sıvı bölüm. **11.** Sıcak ülkelerde yetişen bir bamya - Eski dilde tuz - Deniz giysisi. **12.** Çarpmaları önlemek için, deniz teknelerinin yanlarına sarkıtılan lastik, halat gibi yastık - Lezzet. **13.** Hamam takımı - Alıntı. **14.** Radyumun simgesi - Yurdumuzda bir ırmak - Vücutta biriken azotlu madde - İki tarla arasındaki sınır. **15.** Bir ya da iki çalgı için yazılmış müzik yapıtı - Bir tatlı su balığı.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. 1898-1986 yılları arasında yaşamış, biçimle maddenin özdeşleştiği ve yoğun bir canlılığın egemen olduğu **"Uzanmış Figürler"** dizisiyle üne kavuşmuş, kaynağını Eskiçağ uygarlıklarından alan anlatımıyla çağdaş heykelciliğin en büyük adlarından biri olmuş İngiliz heykeltıraşı - Bir nota. **2.** Bir bağlaç - II. Dünya Savaşı'nda Sovyetler Birliği'ne yönelik Alman işgal planına verilen gizli ad. **3.** Mürekkep hokkalarına konulan ham ipek - Kayısı, erik, zerdali gibi meyvelerin kurutulmuşu - Asalak, tufeyli. **4.** Gazel ya da kasidenin ilk beyitine verilen ad - Dilimize de çevrilen **Pedro Paramo, Kızgın Ova** gibi yapıtlarıyla tanınmış Meksikalı yazar. **5.** Yapma, etme - Kemiklerin içindeki yağlı madde - Küskün. **6.** Tanrı - Matematikte kullanılan sabit bir sayı - Yön belirtmek için uzaktan gözlenen, geometrik biçimli tahta lata. **7.** Kâfi gelmeyen - Lantanın simgesi - Rumlar'ın kutsal saydıkları kaynak ya da pınar - Yönetmenliğini **Ali Özgentürk**'ün yaptığı beğeni kazanmış bir film. **8.** Çöl ortasındaki bitkili alan - Araç - Alkolsüz içecek, meşrubat. **9.** Birleşmiş Milletler'e bağlı bir kuruluş - Bir şeyin henüz kesin şekil almamış durumu; eskiz. **10.** Doğu Anadolu'da bir ırmak - Boru sesi - Yarı memnunluk belirten bir ünlem - Çok ince gözenekli dokuma. **11.** Bir Afrika ülkesinin başkenti - Hicap - İcar. **12.** Bir nota - Dâhi - Bir kâğıt oyunu - Kötü, çirkin. **13. Pusuda, Karaların Memetleri, Sultan Gelin** gibi oyunlarıyla ünlü yazarımızın soyadı - İri taneli bir zeytin cinsi. **14.** Bir makinenin görevini istenilen ölçüde tutup ayarlayabilen aygıt - Memnu. **15.** Yanardağ kayalıkları arasında bulunan bir feldispat türü - Üflemeli bir çalgı - Sodyumun simgesi.

Hazırlayan: Sedat YAŞAYAN

Geçen haftanın çözümü

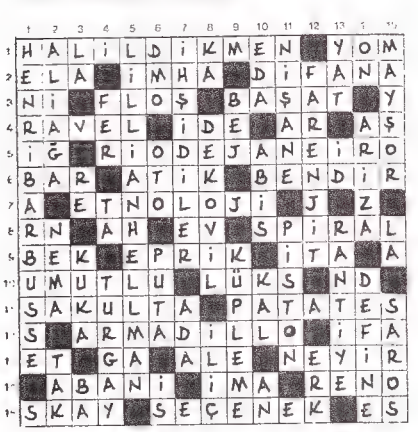

Miras bin akçe, vasiyet bir akçe

Upuzun yaşayabilmek çabası canlılığın en güçlü tutkusu. Bir de güzel güzel olabilse ölmeyebilmek. Vasiyet ve miras yaşamı sonsuza dek sürdürebilmek tutkusunun tutsusu. Miras oğula ganimet, vasiyet çocuğa emanet... Mirasyediler de var, ya vasiyetyediler? Baba gittiyse Mersin'e, çocuk gider tersine. Pinti babadan müsrif çocuk, akıllı babaya pervasız evlat. Ha babam yarışır babayla çocuk, ha babam de babam a çocuk...

Ganimetten ganimete mülkün devamıyken miras, vasiyet eskiyle yeninin birdirbir oyunu mudur? Kâh bir tutulurken vasiyet ve miras kâh ayrı tür yaşamların ayrı ayrı doyumu mudur?

Miras bin akçe, vasiyet bir akçe. O bir akçe hak hakça ak bir öğüt için buyur ola yaşam tutku tutsusu testimize bu hafta.

1 Rus Çarı Korkunç İvan 1572 yılında yaptığı vasiyetinde müstakbel çar olarak İvan'ı seçmişti. 1580'de ise oğlunu korkunç bir şekilde boğarak öldürtmüştü. Kendisi ölmeden yaptığı vasiyette çar olarak bir başka oğlunu, Fedor'u seçmiş ve uyması için de bir koşul bırakmıştı. Neydi?

a) Babasının ne kadar hassas bir ruha sahip olduğunu halkına devamlı anlatacaktı.

b) Fedor ülkeyi çok nazik bir şekilde yönetmeliydi.

c) Babasının cesedini kesinlikle gömdürmeyecek, özel bir fırında kül haline getirtecekti.

d) Avrupa tarih kitaplarında babası hakkındaki "korkunç" lakabını sildirtecekti.

2 Bir Arap şeyhi vasiyetinde 39 devesini dört oğlu arasında şöyle pay etmişti. Büyük çocuğa develerin yarısı, ikinciye dörtte biri, üçüncüye sekizde biri, dördüncüye onda biri. Çocuklar kara kara düşünüyorlardı. 39 ikiye nasıl bölünürdü? Cebir bilgisiyle meşhur Bedevilerden biri çıkageldi. Problemi anlattılar. Ne yaptı?

a) Çocukları katletti. Develeri aldı götürdü.

b) Kendi devesini 39 deveye kattı, etti 40. Büyük çocuğa 20, ikinciye 10, üçüncüye 5, dördüncüye de 4 deve verdi. Etti mi 39? Kalan deveye bindi gitti.

c) Büyük deve katliamı oldu. Problemi çözemediler. Çocuklar mirastan çarnaçar vazgeçtiler.

d) Vasiyeti dinledi. "Yok deve." deyip çekti gitti.

3 P.T. Barnum adlı bir Amerikalı zengin evliyken bir doktora kaçan kızına kızıp onu vasiyetinden çıkardı. Sonra da sırf alay etmek için ona Colorado'da bir çıplak ve çorak arazi bıraktı. Sonra ne oldu?

a) Arazide petrol çıktı. Kız dünyanın en zenginlerinden biri oldu.

b) Meşhur Colorado mineral yatakları kızın arazisinde keşfedildi. Kız yine zengin oldu.

c) Doktor kızı fakir diye terk etti.

d) Kız bu çorak araziyi Siyu yerlilerine bağışladı.

4 "Yüzyılın hayalet vasiyetnamesi" de denen bir olay var. James Kidd adlı bir fanatik zengin Arizona'daki Superstition Dağları'na çıkıp izini kaybettirmişti. Geriye bıraktığı vasiyetinde ise öldükten sonra ruhun vücudu terk ettiğini bilimsel olarak kanıtlayacak kişiye 250.000 dolar bırakmıştı. 18 yıl James'i aradılar. Sonra davaya bakıldı ve mahkeme sonuçlandı. Nasıl?

a) Karar veremediler. James Kidd'in ruhunu çağırdılar. İşte geldim, cesedimle bütünleşmek istiyorum artık, dedi.

b) Bilimsel kanıtlama yapmak için cinayet şebekeleri kurulduğundan davaya son verildi.

c) Paraya konabilmek için Joseph Mengele adlı Nazi doktoru toplama kamplarında birçok deney uyguladı. Tam sonuç alacakken harp bitti. Mengele kaçtı.

d) Para, Phnoenix Barrow Nöroloji Enstitüsü'ne bırakıldı. James Kidd gibi kişileri iyileştirsin diye.

5 Paul Revere adlı Fransız asıllı Amerikan halk kahramanı vasiyetinde parasını torunlarına bırakmıştı ama Francis adındaki torunu hariç. Francis'in vasiyetten kazandığı sadece 1 dolardı. Paul Revere bu azizliği niçin yapmıştı?

a) Adını Fransız ismi olan Frank'tan İngiliz ismi olan Francis'e çevirmişti.

b) Francis'e para değil malikâne bırakmıştı.

c) Francis çok cılızdı.

d) Francis adı geçiyordu ama böyle bir torun yoktu. İlerde doğar diye koymuştu.

6 Bir Karadeniz köyünde amcalarının vasiyetini uygulamaya çalışan yeğenlerin çoğu hayatını kaybetmişti. Bu öldürücü şaka vasiyet neydi?

a) İlk önce ölen mirasıma konar.

b) Beni denize gömün.

c) Otomobil kullanmayı öğrenenler mirasımı bölüşsün.

d) Vasiyetim tabancamın namlusunun ucundadır.

Yanıtlar: 1)**b**, 2)**b**, 3)**b**, 4)**d**, 5)**a**, 6)**b** veya hepsi.

Hazırlayan: Ahmet Turhan ALTINER

EMRE ULAŞ / NOKTA

KÖŞE YAZARLARI ÇATLASIN DA PATLASIN

DOWN WITH KÖŞE YAZARLARI

KÖŞEYİ KADAĞAN KONULSUN

BU KÖŞE KÖŞESİ!

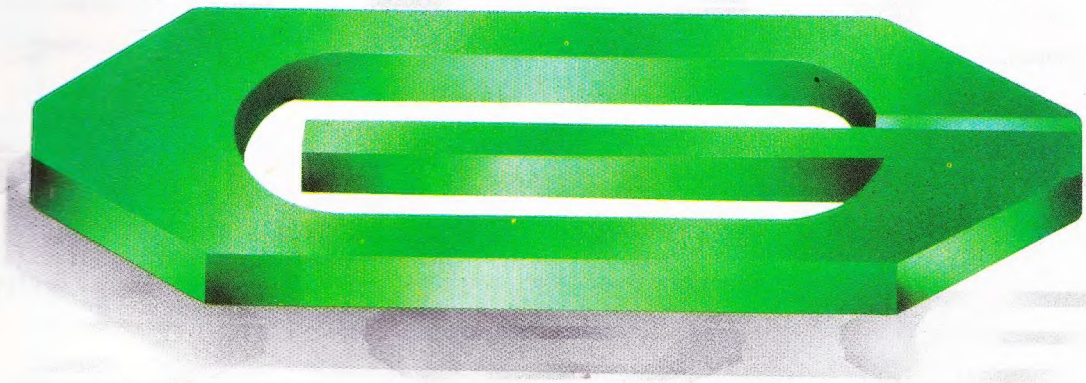

Saf yeni yün halı Gümüşsuyu'dur

- Hiçbir elyaf saf yeni yünün yerini tutamaz.
- Saf yeni yün, yaşayan, doğal elyaftır.
- Gümüşsuyu, saf yeni yünden, klasik parça halılar ve duvardan duvara döşemelik halılar üretir.
- Bu halılar, Uluslararası Yün Birliği'nin 28 TU 75 W lisans numarası ile tescil edilmiştir.
- Gümüşsuyu, bu tescille Birliğin, Woolmark (Yündamgası) amblemini kullanmaya hak kazanmıştır.
- Woolmark, dünyaca bilinen ve sadece "saf yeni yün" ürünler için kullanılan bir kalite belgesidir.
- Siz de;
  farklı ebat ve türleriyle her ihtiyaca;
  çeşitli renk ve desenleriyle her zevke;
  değişik fiyatlarıyla her bütçeye;
  ayrı bir halı sunan Gümüşsuyu'nu seçin.
- Gümüşsuyu serin, daha güzel bir yerde yaşayın.

GÜMÜŞSUYU

Hangi halı değil, hangi Gümüşsuyu

Saf Yeni Yün

MAJÖR ÖZGÜN MÜZİK YAPIM

SELDA BAĞCAN SUNAR

Müzik dünyasına

Deste Günaydın

geliyor

YÜRÜYORUM DİKENLERİN ÜSTÜNDE' nin
Yaratıcısı ozan HASAN KAPLAN bu kez

DESTE GÜNAYDIN

için besteledi.

CANIMI YOLUNA KOYDUĞUM

"HALK MÜZİĞİ BÖYLE SÖYLENİR"

Sivaslı **DESTE GÜNAYDIN** yeni yılda kendisinden böyle sözettirecek.

İşte/arşivlik bir kaset daha...

A—
SULTAN SUYU GİBİ ÇAĞLAYIP AKMA
YÜRÜYORUM DİKENLERİN ÜSTÜNDE
GİTTİ KERVANIMIZ ALİ'YE DOĞRU
CANIMA YOLUNU KOYDUĞUM
KUL KUSURSUZ OLMAZ İMİŞ
YAVRUSUNU YİTİRMİŞ BÜLBÜL MİSALİ
SEVDALIYIM BEN ANAMA
DESTE GÜLÜM DER Kİ OZANIM

B—
KENDİ NOKSANINI BİLİP ARİF OL
İKİ ŞEYİ BEKLİYORUM ÖMRÜMCE
SAKIN CAHİLİN YANINA VARMA
SEHER YELİ, DOST KÖYÜNE VARIRSAN
CEMLER SÜRENLERE ALLAH EYVALLAH
BU YARAYI DOSTTAN ALDIM
YASTADIR DELİ GÖNÜL YASTADIR
BÜTÜN İNSANLARDAN ARZUMUZ VARDIR

Prodüktör-Yönetmen: Selda Bağcan
Stüdyo: Değişim
Tonmeisterler: Sezer Bağcan-Yılmaz Karayalım, Mete Akkuş, Ayhan Uyanık.

MAJÖR PLAKÇILIK:
İMÇ 6. BLOK 6506
UNKAPANI/İST. Tel: 512 58 32

MAJÖR
ÖZGÜN MÜZİK YAPIM